

Kínai olajtermelés**Önerő, vagy nyitás
Nyugatra?**

Kínában nagy lendülettel folyik az új olajlelőhelyek kutatása és feltárása. Nyugati szakértők szerint azonban az önerőre támaszkodás nem kecsegtet túlzott sikerrel: amennyiben a Kínai Népköztársaság nem nyitja meg olajiparát a külföldi tőke számára, a kilencvenes évek végére az ország nettó kőolajimportőrré válhat.

Kína a világ hatodik legnagyobb kőolajtermelő országa. 1978-ban 105 millió tonna nyersolajat bányásztak, a felhasználás pedig nem haladta meg a 85 millió tonnát. Tíz esztendővel később 137 millió tonna kőolajat hoztak a felszínre (1989-ben 137,5 milliót), a felhasználás pedig elérte a 102 millió tonnát. Kínai források szerint tavaly a kitermelt olaj mennyisége 4 millió tonnával maradt el a tervezettől. Évente mintegy 30-35 millió tonna kőolajat exportálnak, elsősorban Japánba, s kisebb mennyiségben a két Koreába, valamint az Egyesült Államokba is.

A művelés alá vont kínai olajmezők többsége „korosodik”, mind drágább a kitermelés, és egyre csökken a kutak hozama. Az olajmezők és -kutak döntő többsége az ország északkeleti részén fekszik, ez a régió adja az olajtermelés több mint kétharmadát. Az ezredfordulóra a tervek szerint a „fekete arany” kitermelése eléri a 200 millió tonnát, a termelést tehát 30-40 százalékkal kívánják növelni, s ehhez elengedhetetlenül szükséges új olajmezők feltárása.

Kína számottevő olajkészlettel rendelkezik, elsősorban az ország északnyugati területein: A Tarim- és a Junggar-medencék olajkészletei a földtani vizsgálatok tanúsága szerint meghaladják az Északi-tengerét, sőt veteksenek a nagyobb közel-keleti olajmezők olajkincsével is. Csaknem egyértelműen bizonyított tény, hogy az ország legnagyobb kőolajkészletei a Tarim-medencében található. Miközben az északkeleti országrész kőolajkincsének kiaknázásában nyugati szakcégek is részt vesznek, az északnyugati olajmezők egyelőre zárva maradnak a nyugati tőke és a „márkás” külföldi olajtársaságok előtt.

Kína az északnyugati olajmezők feltárásában valószínűleg azért nem tart igényt nyugati közreműködésre, mert szeretné a kitermelésből fakadó teljes profitot „oda-haza tartani”. Fontos tényező lehet az elzárkózásban a szovjet határ közelsége, amely ezt a régiót stratégiaiailag érzékenyvé teszi. Nyugati szakértők arra is felhívják a figyelmet, hogy a kínai állami kőolajvállalat, a China National Petroleum Corporation jelenlegi vezetői meglehetősen konzervatívak, s a céget átszövi a bürokrácia.

Nem kizárt azonban, hogy Kína politikai

és gazdasági vezetői belátható időn belül igényt fognak tartani nyugati közreműködésre az új olajmezők feltárásában és kitermelésében, mert a Tarim-medencében eddig feltárt olaj igen mélyen fekszik, a terület geológiai viszonyai, a föld alatti nyomás és a hőmérséklet sok műszaki problémát okozhat. A kitermelés körülményei hasonlóak az alaskaihoz, nagy a hőmérséklet-ingadozás, s meglehetősen fejletlen a medence infrastruktúrája, amelyhez a szokásosnál fejlettebb technikára és berendezésekre is szükség van. Az ország északnyugati részén kibányászott kőolajat nem a helyszínen használják majd fel, hanem elsősorban a tengerparti térségben. A kőolaj elszállításához szükséges lesz megépíteni az országot átszelő vezetékrendszert, amelynek költségei dollármilliárdokat tesznek majd ki. (A tervek szerint a majdani transzkínai kőolajvezeték hosszabb lesz, mint a Szovjetuniót az Észak-Európával összekötő földgázvezeték.) Kínában jelenleg nincs saját forrásból elegendő tőke és műszaki gyakorlat egy több ezer kilométeres vezeték megépítéséhez.

A nyugati olajtársaságok mindenesetre ugrásra készen várják, hogy megváltozzék a kínai állami olajvállalat üzletpolitikája, s részt vehessenek a nem kevés nyereséget ígérő északnyugati kitermelésben, valamint a tervezett transzkínai kőolajvezeték megépítésében. Abban bíznak, hogy Peking előbb-utóbb igényt tart tőkéjükre és szakértelmükre, csakúgy, mint az északkeleti és a parlamenti olajmezők kutatása és feltárása esetében. (Érdemes megjegyezni, hogy a kínai olajtermelésnek mindössze 2-3 százaléka származik a víz alatti, tengeri kitermelésből.) A nyugat-európai és az amerikai olajcégek véleménye szerint az északnyugati mezőket már évekkal ezelőtt meg kellett volna nyitni a külföldi szakvállalatok előtt. Megítélésük szerint minél később szánják rá magukat a kínai hatóságok erre a lépésre, annál rosszabb lesz a kőolajipar helyzete az országban. Az elzárkózás folytatása esetén Kína nemcsak az olajexporttal lesz kénytelen felhagyni, hanem a világpiacon vásárlóként is megjelenhet, a növekvő belső igényeket ugyanis nem lesz képes saját termelésből kielégíteni.

Élelmiszeripar

Ingyen pénz

Az árak fölszabadítása, az export támogatása és a szinte korlátlan kiviteli lehetőség sok élelmiszeripari vállalatnál a termelés stagnálása, sőt visszaesése ellenére is kimagasló nyereséget hozott.

Az élelmiszeripar tavalyi folyó áron számított bruttó termelési értéke körülbelül 18 százalékkal emelkedett. Ezen belül azonban az értékindex a folyó árnál valamivel kisebb mértékben növekedett, a volumenindex alakulása pedig a termelés stagnálására vagy kisebb mértékű visszaesésére utal. Ugyanakkor a nyereség 1988-hoz viszonyítva több mint 3 milliárd forinttal — mintegy 28 százalékkal — emelkedett, még ha néhány vállalat veszteséggel is zárta az évet.

Az egyes iparágakban kiemelkedően magas termelői árak a stagnáló termelékenység és termelés mellett számottevő kínálati piacot teremtett. Központi intézkedések hiányában ez vagy a termelést, vagy az árakat, végül pedig a nyereségtömeget is olyan mértékben csökkentette volna, hogy kialakuljon a kínálati és keresleti egyensúly. Sőt talán még az is előfordulhatott volna, hogy az iparágak — legalábbis egy részük — a nyereség csökkenését a hatékonyság növelésével próbálták volna ellensúlyozni.

Erre azonban nem nagyon volt szükség, mert a várható áremelés érdekében felhalmozódott készlet és a magasabb árak okozta kereslet-visszaesés miatt növekedett az export.

Az ár, a termelés mennyisége, a termelékenység és a bérek alakulása az élelmiszeriparban (1988 = 100)

Iparágak	Ár	Volumenindex	Termelékenység	Átlagbér	Átlagkereset
Húsipar	117,0	94,0	95,2	120,9	116,1
Baromfi, tojásfeldolgozás	118,2	99,2	97,4	118,1	110,3
Tejipar	129,6	98,5	98,9	124,4	119,7
Tartósítóiipar	112,6	98,4	96,3	112,1	107,9
Malomipar	123,1	102,6	102,9	126,0	116,7
Sütő- és tézstaipar	114,0	97,9	102,5	122,2	120,9
Cukoripar	130,8	116,5	117,0	119,9	117,5
Édesipar	97,5	93,1	91,8	123,5	125,1
Növényolajipar	120,8	94,5	94,6	124,6	124,1
Szesz- és keményítőipar	126,2	103,6	101,8	122,9	123,1
Boripar	112,6	104,0	109,7	118,5	112,7
Söripar	121,1	112,0	108,4	119,0	120,3
Ásvány- és szikvíz	116,6	106,3	113,3	114,1	113,8
Dohányipar	120,2	107,4	111,0	121,4	122,8
				120,5	116,4

A főbb élelmiszer-ipari termékek értékesítésének alakulása mindenkor eladási áron számolva, 1989-ben (1988 = 100)

Iparágak	Nagy- és kisker.	Külker.	Összesen
Húsipar	115,0	133,9	118,7
Baromfi és tojásfeld.	121,9	127,9	124,7
Tejipar	127,9	282,3	134,0
Tartósítóiipar	127,7	117,7	117,6
Malomipar	118,2	243,4	121,7
Sütő- és tézstaipar	115,6	99,2	116,0
Cukoripar	119,0	128,2	120,3
Édesipar	101,1	178,7	104,6
Növényolajipar	125,3	98,9	114,9
Szesz- és keményítőipar	128,9	121,9	123,5
Boripar	106,6	136,4	113,9
Söripar	124,4	560,5	122,5
Ásvány- és üdítőital	98,0	—	118,0
Dohányipar	127,2	105,1	120,3
Átlag	118,0	128,4	120,2

helyzetben nagy a valószínűsége annak, hogy ebben az évben is legalább ilyen mértékű többlétszámú támogatásra lehet számítani. A rubelészámolású élelmiszerexport támogatása is meghaladta a 21 milliárd forintot.

A jelenlegi helyzet a termelőket egyértelműen áremelésre vagy ezzel egyenértékű kedvezmények igénybevételére készíti, hiszen amit a magas ár vagy más egyéb kedvezőtlen feltételek miatt még kiváltságos helyzetükből adódóan sem tudnak itthon értékesíteni, azt exportálják — lassan már elviselhetetlen támogatási és egyéb — preferenciák mellett.

Elgondolkodtat, hogy például az állami tejipar átlagosan mintegy 30-32 százalékkal emelte az árait, miközben a termelés és az élőmunka hatékonysága csökkent, illetve romlott. Az 1988. évi mintegy 651 millió forint eredményét 1989-re megkétszerezte. Igaz, az ágazat többek között 1,8 milliárd forint exporttámogatást és körülbelül 4 milliárd forint fogyasztói támogatást kapott.

Az igazsághoz tartozik az is, hogy az élelmiszer-ipari vállalatok többsége a kimagasló eredményeknek csak kisebbik részét fordította műszaki fejlesztésre, kapacitásbővítésre, a termékstruktúra átalakításához szükséges gépek beszerzésére.

A vállalati eredményből a rendkívül nagyarányú központi elvonás mellett a legtöbbet berfelesztésre fordították. Ez kül-

MIT JELENT A SZAPPANOPERA?

Vaskörmű Freddy éjszakái

A rutinos amerikai televízióvezetőnek szinte nincs is szüksége naptárra és órára, mert a képernyőről nagy biztonsággal meg tudja állapítani, *a hét melyik napján, hány óra van.* Az Egyesült Államok országos és helyi televíziós hálózatait ugyanis előntik a harmincperces és egyórás sorozatok, *amelyeket mindig ugyanazonokon a napokon és azonos időben sugároznak.*

Televízióműsor-statisztikusok kiszámították, hogy egy-egy esztendőben mintegy hatvan tévésorozat fut párhuzamosan a képernyőkön, s néző legyen a talpán, aki ezeknek legalább egynegyedét állandó figyelemmel tudja kísélni. (Ismeretes ugyanakkor, hogy az USA-ban az átlagember napi nyolc órát ül a képernyő előtt, illetve háttértelevíziózik.)

LESZÓLJÁK, DE NÉZIK

Az éveken, sőt évtizedeken át képernyőn tartott televíziós sorozatok *üzleti vállalkozások, amelyek élettartama kizárólag nézettségüktől függ.* Az erre szakosodott piackutató intézetek kifinomult módszerekkel mérik a tévéműsorok nézettségét, amely meghatározza a *hirdetők körét, valamint a hirdetések sugárzásának tarifáját.* Az amerikai tévéműsor — így megannyi sorozat is — ugyanis nem elsősorban a nézőknek, hanem a *hirdetőknek* készül. Általában 5-7 percenként szakítják meg a sorozatot az 1-2 perces hirdetésblokkok. *Jaj annak a televíziós sorozatnak, amelynek nézettsége tartósan csökken, amely nem tudja fokozni a nézők érdeklődését: a televíziós társaságok könnyörtelenül leparancsolják a képernyőről.* A hirdetők ugyanis „elfordulnak” a műsortól, a televíziós társaság pedig a hirdetési bevételekből élnek.

A népszerű, évek óta műsoron tartott sorozatokat — ezek elsősorban családi történetek — az Egyesült Államokban *soap (szappan)operáknak* nevezik, jelezvén, hogy *habzának, habzának, s a szappanhoz hasonlóan lassan fogynak el.* Ezek a családi történetek — legnépszerűbb közülük a *Dinasty, a Dallas, a Falcon Crest és a Love Boat* — általában igen előkelő, jómódú környezetben játszódnak le; az átlagnéző részese lehet egy általa óhajtott álomvilágnak. *Gyönyörű házak, pazar berendezés, jóképű férfiak, vonzó hölgyek, csillogó ékszerek, gazdagságot sugárzó társas összejövetelek, valódi és műkonfliktusok, egy csipetnyi szex, izgalmas, krimiszerű fordulatok, családi megbékelés, luxusutazások* — nagyjából ebből áll a szappanoperák sikerének titka. S mindehhez természetesen olyan állandó szereplők, mint *Joan Collins, John Forsythe, Linda Evans, Robert Wagner* és a többi sorozatszár. A főműsoridőben az egymással kíméletlen versenyt folytató televíziós társaságok csatornáin sugárzott szappanoperák *tízmilliókat ültetnek a képernyők elé, s a nézők izgatottan várják a következő heti folytatást.* Az emberek nagy része lebecsüli, leszólja ezeket a

szappanoperákat, de rövid társalgás után kiderül, hogy *szinte mindenki nézi.*

A „FÉLÓRÁSOK”

A televíziós társaságok gondolnak azokra is, akik nem tudnak egy órát egyhuzamban a képernyő előtt tölteni. Az ő ópiumuk a *félórás szappanoperák hatalmas választéka, természetesen hirdetésekkel fűszerezve. A félórások száma sokkal nagyobb, mint a hatvanperceseké; a hirdetések miatt valójában ezek nem többek, mint 40-45 perc.* E műsorok már nemcsak a felnőttekhez szólnak. Így olyan hirdetések, „üzenetek” sugároznak közben, amelyek — a gyerekek, a tinédzserek nyúzására — megmozgatják a szülők pénztárcáját.

A szappanoperák nemcsak *családi* műfajban léteznek. Több esztendeje sugározzák a véget érni nem akaró krimisorozatokat, amelyeknek szintén megvan a maguk nézőközönsége. A nálunk is ismert *T. J. Hookert, a San Francisco utcáint, a Matt Houstont, a Policewomant* és a többieket délután 4 és 6 óra között sugározzák, úgynevezett vegyes közönségnek. Ugyancsak a szappanoperák kategóriába tartozik néhány „szakállas” vetélkedő — *Jeopardy, Wheel of Fortune, Family Feud* stb. —, amelyek este 7 és 8 óra között kerülnek képernyőre. Az izgalmas vetélkedők gyakran vonultatnak fel jól ismert sztárokat, s a nyeremények sem lebecsülendők: *autó, 25 ezer dollár készpénz...* kell-e ennél több a sikerhez?

KRIPTATÖRTÉNETEK

Az éjszakai órák visszatérő rémálma a horror szappanoperák nem kis választéka. Az egyik csatornán minden szombaton fél tizenkettőtől például *Freddy bácsi vaskörmös, hátborzongató történetei kínálják a reszketést, más hol pedig éppen kriptatörténeteket sugároznak.* Az amerikai tévévezető szinte a nap egyetlen órájában sem menekülhet el a sorozatok elől, de igazándiból *nem is akar.*

A szappanoperák történetei és szereplői iránt akkora az érdeklődés, hogy a televízió kívül sok más iparág is profitál még belőlük. Természetesen kaphatók *könyv- és képregényalakban, egyes sorozatokból mozifilmeket készítenek. Szappanoperák címmel, vaskos képesújság jelenik meg hetente, amely a legnépesebb sorozatok készítésének műhelytitkairól, a színészek mindennapi életéről és a róluk keringő pletykákról számol be, intim fényképek kíséretében.* Egy felmérés tanúsága szerint *ez a hetilap a legnépesebb az amerikai háziasszonyok körében. S a „szappansztárok” élvezik a népszerűséget: az Egyesült Államokban rangot — és persze jó pénzt — jelent egy-egy sorozat főszereplőjének lenni.* A sztárok nemcsak a folytatásokból, hanem a trikókról és az ajándéktárgyakról is viszszaaköszönnek, megfelelő honorárium fejében. S az sem ritka, hogy valamelyik szappanopera *hirdetési szünetében éppen az egyik főszereplő hirdet „civilben” kozmetikai terméket, söré vagy életbiztosítást.*

Vigyáznak Thatcher asszonyra

Az Európai Közösségek tizenkét tagállamának állam- és kormányfői ma rendkívüli csúcsértekezletre gyűlnek össze az írországi Dublinban.

A nyolcórásra tervezett találkozót nagy várakozás előzi meg: a megbeszélések fő témája Európa jövője — ezen belül a német egyesítés és az EK politikai jellegű átalakítása — lesz, de szó esik majd a litván konfliktusról és a középkelet-európai helyzetről is. Ez utóbbi kapcsán már előzetesen bejelentették, hogy a Tizenkettek várhatóan új — az eddigi gazdasági egyezményeknél jóval nagyobb lehetőségeket biztosító — társulási szerződési formulát javasolnak majd a térség országainak.

Megfigyelők szerint azonban a legnagyobb vita nem itt, hanem az EK politikai átalakításával kapcsolatban várható.

A brit miniszterelnök jelenléte és a találkozó helyszíne miatt a csúcsértekezletet még a szokásosnál is nagyobb biztonsági intézkedések övezik: a dublini hatóságok tartanak az IRA esetleges merényleteitől, s így az ír hadsereg gyakorlatilag teljes készenlétben várja a Tizenkettek vezetőinek érkezését.

Kaifu körútja

Tokió, április 28.

Kaifu Tosiki japán kormányfő ma öt ázsiai országot érintő körútra indul, amelynek során felkeresi Indiát, Bangladeszt, Pakisztánt, Sri Lankát és Indonéziát. A japán miniszterelnöknek ez lesz az első hivatalos látogatása a térségben.

Irán kész kö- tárgyalásokra

Tojásze- sajtoért

New York, április 28.

Irán kész azonnal és bárhol közvetlen tárgyalásokat kezdeni Irakkal — jelentette be New York-i sajtókonferenciáján Ali Akbar Velajati, a teheráni diplomácia vezetője.

Mint elmondta:

ezekre a megbeszélésekre azon napirend alapján kerülhetne sor,

amelyet Perez de Cuellar terjesztett elő még az év elején, s a tárgyalásokon megfigyelőként maga a főtájtár is jelen lenne. Velajati egyébként Irakot vádolta a két ország közötti eddigi tárgyalások elakadása miatt, s azt is nehezményezte, hogy Tarik Aziz iraki külügyminiszter a közelgő arab csúcsra hivatkozva elhalasztotta a hétre tervezett New York-i látogatását. (Aziz Pérez de Cuellarral tárgyalt volna, de az irániak nyilván azt remélték, hogy a hivatalos program mellett a két külügyminiszter találkozására is sor kerülhet.)

Az iráni külügyminiszter egyébként ismételtén sikorra szállt az összes túsz szabadon bocsátása mellett,

bár — mint mondta — ezt a folyamatot „elősegíthetné”, ha az Egyesült Államok és Nagy-Britannia latba vetné befolyását Izraelnél és a libanoni falangistáknál a fogságukban lévő irániak elengedése érdekében. Ami Salman Rushdie-t illeti, Velajati szerint ellene továbbra is érvényben van Khomeini halálos ítélete.

A sajtótájékoztatót egyébként egy incidens zavarta

KIK VOLTAK A FELMENŐK?

Olga megvédi nagybátyját

Moszkva, április 28.

A Szovjetunióban nyilvánosság elé lépett a szovjet államalapító legközelebbi, még élő rokona, hogy megvédje nagybátyja emlékét az újkeletű vádak ellen.

Olga Uljanova, Vlagyimir Iljics Lenin unokahúga az Argumenti i fakti című szovjet lapnak adott nyilatkozatában Sztálint hibáztatta, amiért Lenin neve gyűlölt dogmák megtestesítőjévé vált, és ellenezte a kelet-európai köztereket díszítő Lenin-émlékművek eltávolítását.

— Lenin közelmúltban divatba jött kritizálása nem más, mint egyfajta „ideológiai szabotázs” — mondta az unokahúg, Lenin öccsének, az orvos Dmitrij Uljanovnak a lánya. „Ezek a támadások lerombolják a nemzet szent alakjait, lerombolják kommunista pártunkat. Valami szentnek maradnia kell!” — fakadt ki Uljanova.

„Szomorú dolog arról olvasni, hogy Kelet-Európában szélsőségesek és fasiszták lerombolják a Lenin-émlékműveket, miáltal Nyugat-Európa olyan országai, mint Franciaország, Finnország, Svédország és Országok múzeumokban őrzik emlékét és emléktáblákat helyeznek el a házakon, ahol külföldi száműzetése idején lakott...”

Olga Uljanova legjobban talán azt fájta, hogy a Lenin-szobrok ledöntésének hulláma most elérte Grúziát is. Hiszen — mint mondta — Lenin mindig is pártját fogta a grúz nacionalizmusnak... épp Sztálin „autonomizálási” elképzeléseivel szemben.

Olga Uljanova a népszerű Argumenti i fakti hasábjain kénytelen volt válaszolni egy másik újkeletű vádra is. Közölte, hogy Lenin édesanyja orosz volt, egyben visszautasította a Pamjaty és más antiszemita és idegengyűlölő szervezetek által keltett pletykákat, amelyek szerint részben zsidó lett volna. „Nem tudunk semmi biztosat a felmenő ági rokonairól, de Marija Uljanova orosz volt” — mondta Lenin unokahúga.

Olga Uljanova az interjúban Sztálint kárhoztatja, amiért magához hasonló képet alakított ki Leninről, egyebek között azzal, hogy a Vörös téri mauzóleumba helyeztette el holttestét, és kommunista kegyhellyé, zarándokhellyé tette a mauzóleumot.

A szovjet állam megalapítója tulajdonképpen csak két éve került a bírálóok kereszttüzébe, amikor Mark Zaharov színházigazgató a szovjet televízióban kijelentette: Lenint végreméltó módon édesanyja mellé kell temetni, és nem szabad a mauzóleumban hagyni, amely előtt tankok dübörögnek el a hadsereg ünnepnapjain. És bár Zaharovot élő adásban tett cenzuramentes kijelentéséért rövid úton leváltották az állami televízió akkori igazgatóját, Zaharov szavai felnyitották a „glasznosztj” felduzzadt bírálóközönségét és Lenin személye közé emelt gátakat.

Az edző valótlan állított

— mondja a főtájtár

Kerekpár

Olvasóink közül néhányan talán emlékeznek arra, hogy a múlt hét végi női kerékpáros időfutambajnokságról szóló tudósításunkban megszólalt **Hóbor Lajos**, a női válogatott edzője is. A szakember elmondta, hogy a két legjobb hazai kerékező — **Szalay Emese** és **Seregély Márta** — valószínűleg abbahagyja a kerékpározást, mert bizonytalanok érzik a helyzetüket. Hogy miért bizonytalanok? Az edző szerint azért, mert az alsó-szászországi körversenyről hazatérve a szövetség nem fizette ki a versenyzők szállás- és benzinszámláit (körülbelül hét-nyolc ezer forintot). A nyilatkozat megjelenése után szerkesztőségünkben jelentkezett **Tolnai Zoltán**, a Magyar Kerékpáros Szövetség főtájtára, s kérte hogy lapunkban reagálhasson **Hóbor Lajos** szavaira.

Nem értem az edzőt, hogy miért ítéli bizonytalanoknak a női kerékpárosok helyzetét, hiszen a szövetség már ebben az évben hetvenezer forinttal támogatta a szakágat. Rendszeresen pénzdijs versenyeket írtunk ki a nők számára is, továbbá biztosítottuk, hogy a legjobbak részt vegyenek a franciaországi világbajnokságon. A nemzetközi versenyekre szóló meghívásokat is a szövetség jó sportdiplomáciai munkájának köszönheti a válogatott, és edzője is.

Hóbor Lajos azt kifogásolta, hogy a válogatott legutóbbi útja után a szövetség nem fizette ki a szállás- és benzinszámlát...

Az edző valótlan állított. Mert igaz, hogy rövid ideig visszatartottam a pénzt, de ennek komoly oka volt. Az Alsó-Szászországban járt csapat tagjai hazatérésük után nem indultak el a szolnoki ver-

nyen, ráadásul az edző nem tájékozott bennünket ennek okáról, s arról sem, hogy miért szerepeltek olyan siralmasan a magyar női kerékezők az NSZK-ban. Pedig azt hiszem, joggal elvárhattam volna, hogy az edző személyesen beszámoljon a külföldi versenyen történetekről. Ő azonban ezt nem tette meg, csak a számlákat hozta be a titkárnőnek. Továbbá **Hóbor Lajos** állítása azért nem felelt meg a valóságnak, mert a múlt hét csütörtökén közöltem vele, hogy kifizetem a számlát. Ő pedig három nap múlva, vasárnap nyilatkozta, hogy a szövetség nem fizet.

Ha jól tudom, akkor a csütörtöki beszélgetést megelőzte, hogy a két versenyző közölte önnel: nem folytatják a kerékpározást?

Az edző uszította őket, csak azt nem értem, hogy miért, s azt sem értem, hogy a versenyzőknek egyáltalán mi közük volt ahhoz, hogy a számlák kifizetését rövid időre felfüggesztetem.

Hóbor Lajos beszélt arról is, hogy a szövetség tavaly sem fizette ki egy számláját...

Azért, mert pecsét nélküli kockás sajtópapírt hozott számla gyanánt, egyszerűen elfogadhatatlan volt. Mégis megkeresük a módját, hogy ne érje kár az edzőt. Azon viszont ne esdálkozzon, hogy a külföldi utak után részletes beszámolót kérék tőle, s nem elégszem meg azzal, ha üzenet nekem.

Hát, ez volt a főtájtár véleménye. Természetesen szerettük volna, hogy ha az edző is reagál **Tolnai Zoltán** szavaira. Ő azonban tanfolyaival külföldi versenyen van. Nem kell hozzá nagy jóstehetség, hogy megjövendöljük: lesz még folytatása az ügynek — sajnos. Igen, sajnos, mert ez nem használ a magyar kerékpársportnak.

(kresz)

Sajtótájékoztató

A Magyar Hitel Bank szponzorálja a női kosárlabda-válogatottat

Rendhagyó sajtótájékoztatót tartott pénteken délelőtt a Magyar Kosárlabda Szövetség. Ritka esemény ugyanis, amikor egy sajtótájékoztató keretében írnak alá szerződést. Ezúttal azonban ez történt: **Prieszol József** elnök az MKSZ, míg **dr. Gonda György** igazgató a Magyar Hitel Bank Rt. nevében kötött egyéves megállapodást.

Jelenleg ez a válogatott az egyetlen, amellyel érvényes szponzorálási szerződésünk van — mondta **dr. Gonda György**. — Egyelőre egyéves „próbahétszázad”, egymillió forintért. Ennek kifizetését azonban nem kötöttük eredményességhez, mert egy esztendő túl, hosszú távon gondolkodunk, hiszen az együttműködésünk sikere tizenkét hónap alatt nem is mérhető le. Mi fantáziát látunk ebben a csapatban és a sportágban, nem lehetetlen, hogy a férfi szakágat is támogatni fogjuk.

Ahogy az igazgató fogalmazta, hogy a reklámi számokra nem másodlagos, de nem is elsődleges ebben a megállapodásban. Am a pénzintézet sem haragudna, ha mindjárt az első „közös” verseny, a szerdán Athénban rajtoló EB-selejtező sikeres

lenne. Ennek esélyét és reményét támasztotta alá **Kilik László**, az MKSZ elnöke, csapatvezető és **Madacsay Miklós** szövetségi kapitány is.

Garanciát nem tudunk adni a továbbjutást jelentő első két hely megszerzésére, de mellette szóló okokat tudok sorolni — jegyezte meg **Madacsay Miklós**. — Nagy a csapat ambíciója, a játékosok bizonyítani akarják, hogy a tavalyi EB-kudarccal csak kisiklás volt, és az európai középmezőnyhöz viszonyítva van három-klasszis játékosunk.

Végezetül a sportág időszerű hazai kérdéseit kerültük sorra. Természetesen szó esett az Oroszlány felosztástól felfüggesztéséről. **Horváth Frigyes** főtájtár elmondta, hogy a játékosok megkeresték a szövetséget, s kérést, állapítsa meg a szerződésesszégét. Am ez — a jogi bizottság határozata értelmében — a Komárom megyei munkaügyi döntőbizottság hatáskörébe tartozik. Elhangzott az is, hogy az 1992-es budapesti ifjúsági EB-re készülő válogatottat az ösztől elindítják az NB I B csoportjában ezzel is segítve a felkészülést és a sikeres szereplést a majdani versenyen.

ADIDAS-MOB SZERZŐDÉS 1992-RE

Aranytámogató az olimpiai aranyért

FOLYTATÓDIK A HARMINC ÉVES HAGYOMÁNY

ÚJABB BOLTOK NYÍLNAK

Schmitt Pál, a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke és John Boulter, az adidas AG alelnöke kézfogásával pecsételte meg a szerződés aláírását (Záhonyi Iván felvétele)

Szerződés aláírás helyszíne volt pénteken a Hotel Fórum különterme. A Magyar Olimpiai Bizottság és az adidas AG, valamint az adidas Budapest Kft. első ízben kötött szerződést, amelynek értelmében az 1992. évi téli és nyári olimpiai játékokon részvevő magyar sportolók adidas-felszerelésben indulnak a versenyeken. Ezenkívül az adidas cég bejelentette csatlakozását a MOB-alapítványhoz. A tájékoztató során kiderült, hogy az adidas már 1960 óta támogatja a magyar olimpiai küldöttséget, vagyis 1992-ben kilencedik alkalommal viselik sportolónk a háromcsíkos sportfelszerelést. A szerződéskötésre Budapestre érkezett **John Boulter**, az adidas AG alelnöke is. Boulter úr mellett a megállapodást aláírta az adidas Budapest Kft. nyugatnémet és magyar ügyvezető igazgatója, továbbá a Magyar Olimpiai Bizottság nevében **Schmitt Pál** elnök.

Az ünnepélyes szerződéskötés után nyilatkozatot kértünk **Kovács Attilától**, az adidas Budapest Kft. ügyvezető igazgatójától:

Mondja meg, hogy miért éri meg az önk cégének a MOB-bal kötött szerződés?

A mi vállalatunknak mindig is az volt a hitvallása, mivel a sportból éli, a profitnak egy részét áramoltassa vissza a sportba.

Amennyiben nem üzleti titok árulja el, két év múlva mennyibe kerül majd a magyar olimpiai küldöttség felszerelése, teljes sportruházata?

Erre ma még nehéz válaszolni, de egy versenyző felszerelése a mai árkak figyelembe véve körülbelül 20-30 ezer forint. Nem nehéz kiszámolni, hogy egy ötszáz fős olimpiai csapat esetében körülbelül tíz-tizenöt millió forintról van szó.

Ettől a naptól kezdve az adidas is csatlakozott a MOB-alapítványhoz, vagyis az Aranytámogatók sorába lépett.

Igy igaz, s ez annyit jelent, hogy évente leg-

alább egymillió forinttal járunk hozzá a téli és a nyári játékokra történő felkészüléshez.

Korábban gyakran lehetett azt hallani a magyar sportolóktól, hogy nem mindig a legjobb minőségű adidas-felszerelést kapják. A mostani szerződésben van erre vonatkozó kikötés?

Az, hogy eddig nem mindig a legkiválóbb felszerelésben indultak a magyar sportolók, az nem róható az adidas számlájára. Ugyanis a mi cégünk egy kollektív ajánlott fel, s ebből a mindenkor magyar sportvezetés választotta ki a számára megfelelő modelleket.

A MOB-adidas megállapodás értelmében a szövetségekkel külön szerződéseket kötnek. De mi lesz azokkal, a sportági szövetségekkel, amelyek az elmúlt hónapokban háttal fordítottak az adidasnak — gondolok itt leginkább az MLSZ-re és az úszószövetségre?

Rendkívül korrekt tárgyalásokat folytattunk ezekkel a szövetségekkel is. Valóban elpártoltak tőlünk, mert úgy ítélték meg,

hogy kedvezőbb ajánlatot kaptak másoktól. Egy biztos, a magyar olimpiai csapat tagjaként ezeknek a sportágaknak a képviselői is adidas-szerelésben lépnek majd a küzdőterre.

Tervezik-e a közeljövőben — a Váci utcai üzlet mellett — újabb adidas-boltok nyitását?

Két üzletünk máris építés alatt van. Június közepén Győrben avatunk egyet és a másikat várhatóan októberben nyitjuk meg Budapesten.

A közelmúltban **Thomas Drexl-Schegget** nevezték ki az adidas Budapest Kft. nyugatnémet ügyvezető igazgatójának.

Gratulálunk önnek, hiszen így módon szoros kapcsolatba kerül a magyar sportléttel is. Ön mi-ben látja ennek a szerződéskötésnek a jelentőségét?

Azt hiszem, annál jobb reklám nem kell az adidasnak, mint az, hogy a magyar sport kiemelkedő egyéniségei, bajnokai, az olimpiai csapat tagjai a mi szerelésünkben vesznek részt az ötkarikás játékokon. Egyébként az adidasnak harmincéves tradíciói

vannak a magyar sportéletben. A mi feladatunk, hogy ezt a korrekt kapcsolatot folytassuk, ápoljuk.

Végül **Schmitt Pál**, a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke az együttműködés új fejezetéről a következőket mondta:

Három évtizedes közös tevékenységünknek már komoly súlya van. Eltökélt szándékunk, a jelen szerződés kapcsán ezt még magasabb szinten folytassuk. A szerződéskötésnek most sportpolitikai jelentősége is van, hiszen első ízben írhatta alá a MOB az adidas-szal a felszereléssel kapcsolatos megállapodást. Ugyanis eddig ez mindig az állami sportvezetés jogkörébe tartozott.

Véleménye szerint nem támadt abból semmiféle feszültség, hogy néhány szövetség más sport-szergyártó céggel kötött házasságot, nem pedig az adidas-szal?

Egy biztos, a magyar olimpiai küldöttség adidas-felszerelést visel majd a téli és a nyári olimpián. Ezt elfogadta a MOB-közgyűlés is, ahol jelen voltak a sportági szövetségek képviselői is. Ennek értelmében versenyzőink az adidas szabadidőruháját, melegítőjét és sportfelszerelését viselik. A közelmúltban megbeszéltek **Novák Dezsővel**, a labdarúgó olimpiai válogatott szakvezetőjével, hogy a selejtező mérkőzéseken már ők is adidas-szerelésben játszanak, holott az MLSZ-nek az Umbro angol sportgyárral van megállapodása.

Önnel még versenyző korából is tapasztalatai vannak az adidas-termékek minőségéről. Mi a garancia arra, hogy 1992-ben a magyar sportolók a legjobb minőséget kapják majd?

Való igaz, magam is alátámaszthatom, hogy elsőrangúak az adidas-termékek. Kikötöttük, hogy 1992-ben sportolónk a lehető legmodernebb, legújabb, formatervezett, s legideálisabb anyagból készült adidas-felszerelésben vesznek részt az olimpián. (gyenes)

Vita az iskolai testnevelésről

Senki ne feledje, hogy ő is volt gyerek

Hozzászólások dr. Tárnok Dezső testnevelő Meddig mehetünk, ha rövid a pórás? című cikksorozatához

ményt a diákoktól, csak tisztas helytállást. A tagozatos iskola mögé sikerült mégis felzárkózniuk, mert másban többet nyújtottak másoknál. Például ők nem hangoztatják, hogy kell az eredményesség, hanem nagyon sok élsportolót hívtak meg az iskolai DSE-be, és a tanulók tőlük tanulták meg, hogy ha már versenyeznek, mindent meg kell tenni a győzelemért. Önmaguk óhajtják a sikert és nem követelték tőlük.

A 6-os iskolában a DSE kezdeményezésével egyet-

értett az igazgató, és heti tíz (!) kötelező, de játékos órát tartanak hetente. Döbbenetes az eredmény, ahogy mondja:

Az egyik szülői értekezletünkre eljött két körzeti orvos is. Beszámoltak, hogy korábban az évkezdéskor az elsősök közül sokan fejfájásra, szédülésre, panaszokodtak, a szülőket ki kellett írni, hogy otthon lehessenek velük. Ebben a tanévben egyetlen ilyen panasz nem volt!

Ennél hitelesebb érv nem kell arra, hogy mennyire

fontos az alsó tagozatban a minél több, rendszeres mozgás.

Polgár Zoltán elektromérnök apa azt fejtette, hogy amíg az iskolában annyira túl sok időt és energiát követelnek meg a gyerekektől mint most, addig a diákok stresszben élnek és nem lesz idejük a mozgásra.

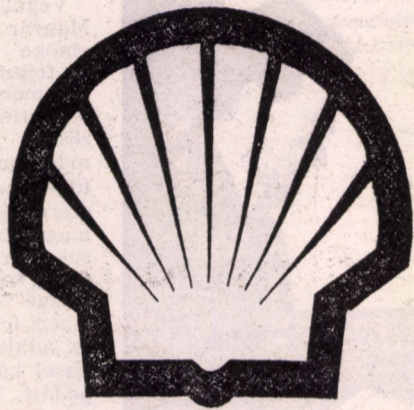
Ha több lenne a testnevelés óra, akkor többen szeretnék meg a mozgást és többen mozognának az iskolán kívüli foglalkozásokon is. Egészségesebb lenne a nemzedék. Edesapámnak inas korában egy kis vékony könyvecskéje volt, de jó mester lett belőle. Jobb mint sok olyan mai szakmunkástól, akiket hatszáz oldalas könyvek biftázására kényesztettek.

Természetesen testnevelők is megírták, telefonon elmondták a véleményüket. A vitát az ő véleményük összegzésével folytatjuk.

INTERSZÉRIA '90

SHELL - INTERAG NAGYDÍJ

Hungaroring, 1990. május 5-6.

Shell-térképet adunk minden jegy után,
amit a Shell-kutaknál lévő shopokban
vagy áruházakban vásárolnak az
Interszéria'90.
SHELL-INTERAG NAGYDÍJ futamára.

SHELL, a közönségért!

Opily & Müller

magyar
viscosagyár

Az amerikai DU PONT technológia alapján, Orlon típusú poliakril-
nitril-tüzetet vásároltunk.

Az új gyár üzemeltetéséhez felveszünk férfiakat:

vegyipari technikusokat,
vegyipari
szakközépiskolásokat,
vegyipari és villanszerelő
szakmunkásokat,
elektrikusokat, minősített
hegesztőket

gimnáziumi érettségizetteket:

üzemeltetői munkakörbe

Kiemelt kereseti lehetőség. (Egyedülállóknak munkásszállást
biztosítunk.)

Jelentkezni lehet személyesen, telefonon vagy levélben
dr. Meiszel Lászlónál, a munkaerő-gazdálkodási osztály vezetőjénél.
2537 NYERGESÚJFALU. Telefon: (34)-16-122, 1670 mellék.

A Technika Tervező és Fővállalkozó Kiszövetkezet

vállalkozik

egyedi berendezések, gépek, EMELŐGÉPEK, acélszerkezetek
TERVEZÉSÉRE, GYÁRTÁSÁRA és SZERELÉSÉRE.

HIDRAULIKUS berendezések tervezésére, átalakítására,
a korszerűtlen elemek kiváltására, szerviztevékenységre,
szaktanácsadásra.

Biztonságtechnikai, korszerűségi és emelőgép-vizsgálatok,
műszaki szakvélemények készítésére,

Várjuk megrendelésüket.

Címünk 1101 Bp., Hungária krt. 7.

Levélcím: 1370 Bp. Pf.: 343.

Telefon: 133-4750, 113-9247. Telefax: 20-2785.

KARBANTARTÁS = TAKARÉKOSSÁG + ÜZEMBIZTONSÁG.

Spirál Autójavító Vállalat

felvételre
keres:

Kézműszakos munkarend-
be:

- karosszéria-lakatost,
- fényezőt,
- raktárost,
- szervizmunkást,
- segédmunkást,
- órportást,
- fűtőt.

Egyműszakos munkarend-
be:

- hálózati villanszerelőt,
- géplakatost,
- általános lakatost,
- emelőgép-szerelőt,
- kőművest.

Jelentkezni lehet a vállalat
munkaügyi osztályán:
Budapest XIII., Lehel út
25. Telefon:
140-2150/282 mellék.

A Fővárosi V. Kerületi IKV

FELVÉTELRE
KERES:

árkalkulátort építőiparba, továbbá
áraszt (építőipari szakmai jártassággal, számlázáshoz),
építőipari technikust (lehet kezdő is),
gyors- és gépiró adminisztrátort, továbbá
szakmunkásokat az alábbi szakmákban:

tetőfedő-bádogos, ács-állványozó, szerkezeti
lakatos, épületvillanszerelő, épületasztalos,
tehergépkocsira rakodó, festő-mázoló.

Valamint a fenti szakmákhoz
segédmunkásokat.

Jelentkezni lehet: Bp. V. ker., Alpári Gyula u. 14-16.
vagy a 131-2957-es telefonszámon, Balis Józsefnél.

Vállalatok, intézmények, kiszövetkezetek, kft.-k, magánhirdetők FIGYELEM!

Új hirdetés feladási lehetőség

a **NEMZETI**
SPORT napilapunkban!

Ön felhív bennünket és telefonon lediktálja
ÁRU-, MUNKAERŐ-, SZOLGÁLTATÁS
vagy egyéb hirdetését, mi visszaigazoljuk
és rövid határidővel közöljük.

ÉJJEL-NAPPAL TELEFAXON is feladhatja
hirdetését. Telefax: 112-1234.
TELEFON: 112-1234, 131-5183, 132-6301,
132-0384.

Hirdetésük kivételében minden segítséget megadunk. Gyors ügyintézés! Pontos megjelenés!

Nyugat-Európa továbbra is az élen

Lanyha esztendőt zárt tavaly a világ személyautó-ipara, az előző évinél mindössze két százalékkal több gépkocsit — összesen 49,5 millió darabot — állítottak elő. Elsősorban az Egyesült Államokban csökkent az autók iránti kereslet, s ezen belül is főleg a saját gyártású kocsik iránt lanyhult az érdeklődés. Nem kis meglepetésre Japán ismét visszahódította a gyártók listáján a második helyet az Egyesült Államoktól. Nyugat-Európának 1989-ben is sikerült megőriznie vezető helyét a világ gépkocsigyártásában.

Tavaly Nyugat-Európában csaknem 15 millió személyautót és kistehergépkocsit gyártottak, ami a világ autógyártásának a 30 százaléka. A nyugat-európai autógyárak termelése 1989-ben 6 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbit.

Valamelyest csökkent 1989-ben Japán autóexportja, a termelés 3 százalékos növekedését elsősorban a belföldi piac bővülése tette lehetővé. Az ázsiai szigetországot sok támadás érte és éri amiatt, hogy autóiparának legfontosabb piacain sorra alapítja a termelőüzemeket. A japán gépkocsik exportja így ugyan nem növekszik a korábbi mértékben, a helyi „japán” termelés révén mégis számottevően szaporodik az USA-ban és Nyugat-Európában a japán márkák száma. 1980 óta Észak-Amerikában és Nyugat-Európában a japán autógyárak 12 üzemet nyitottak, ebből nyolc az elmúlt 18 hónapban létesült. Ezek a japán érdekeltségek évente 3 millió gépkocsit állítanak elő, félmillióval többet, mint az amerikai Chrysler teljes évi kapacitása. Tavaly a japán autók az Egyesült Államokban csaknem 30, Nyugat-Európában pedig 11 százalékos arányt tudhattak a magukénak a piacon.

A részletfizetési és különböző egyéb kedvezményeket nyújtó akciók ellenére Észak-Amerikában csökkent a kontinensen gyártott kocsik iránt a kereslet. Ennek következményeként 1989-ben az amerikai autóipar termelése 3 százalékkal mérséklődött: az USA-ban 10,9, Kanadában pedig 1,9 millió gépkocsit gyártottak. (Érdemes megjegyezni, hogy az amerikai földön tevékenykedő japán autógyárak tavaly 50 százalékkal, mintegy 1,2 millió gépjárművel növelték termelésüket.) Észak-Amerika kénytelen volt átadni második helyét a világranglistán Japánnak.

A General Motors részesedése az amerikai autópiacon a nyolcvanas években folyamatosan csökkent. Termelése tavaly 6 százalékkal mérséklődött, piaci részesedése pedig az 1988. évi 36,2 százalékról 34,8 százalékra zsugorodott. A Ford egy árnyalatnyit növelte piaci arányát, amely 1989-ben 22,1 százalék volt. A „három nagy” legkisebb cége, a Chrysler kénytelen volt a piac 10,3 százalékaival beérni, amely egyszázalékos visszaesést jelent.

Miközben az amerikai autógyárak részaránya a belső piacon fokozatosan csökken, a japánok újabb és újabb értékesítési sikereket könyvelhetnek el. (Az észak-amerikai piacon a vásárlók négy évvel ezelőtti 400 különböző autótípusból válogathattak, tavaly viszont már 600-ból.) A piac slágere

és legkaposabb autója a Honda Accord volt, ebből a modelltől tavaly 363 ezret adtak el az Egyesült Államokban. A Honda egyébként 1989-ben az előző évi 7,3-ról 7,9 százalékra növelte piaci részesedését. A Toyota a piac 7,3, a Nissan pedig 5,2 százalékat uralja. A japán autók újabb előretérése az észak-amerikai térségben megszorította a dél-koreai exportöröket, amelyek az utóbbi években erőteljes piaci expanziót folytattak az USA-ban és Kanadában. Tavaly 40 százalékkal csökkent Dél-Korea autóexportja az USA-ba, bár még továbbra is igen népszerűek ott a Hyundai autócsalád modelljei.

Japán egyébként a növekvő nemzetközi nyomás hatására elhatározta, hogy növeli gépkocsiimportját — valamint az alkatrészek behozatalát — az Egyesült Államokból és Nyugat-Európából. A Toyota például nemrégiben hároméves programot jelentett be, amelynek keretében 250 százalékkal bővíti az autók és alkatrészek behozatalát. Elsősorban a külföldön működő saját gyárak késztermékeit és alkatrészeit importálja majd. Kocsikat hoz majd be a Kentucky államban működő gyárból, Tajvanra pedig ugyancsak az USA-ban gyártott Camrykat szándékozik exportálni, évi 10 ezer autót 1992-től. A tervek szerint 100 ezer autómotort importál 1992-ben ugyancsak a kentuckyi gyárból.

Ami a világ autóiparának ideai kilátásait illeti: a kereslet 1990-ben várhatóan tovább csökken, a nyugati világ autógyáraiban a termelőkapacitások 20 százaléka marad kihasználatlan. A kereslettel nem fedezett kapacitás-összesen 8,4 millió gépkocsit jelent, ebből 6 millió Észak-Amerikára jut — írja a Business Week. A Ford alelnökének elemzése szerint az autóipari recesszió mindenekelőtt az Egyesült Államok gyártóit sújtja, ugyanis elsősorban a „három nagy” kapacitásai maradnak kihasználatlanul.

A nyugat-európai és a japán gyártókat szinte alig fogja idén megérinteni a recesszió szele, ők továbbra is viszonylag jó keresletre, csaknem teljes kapacitáskihasználtságra számíthatnak. Középtávon azonban minden termelőnek a kereslet további lanyhulásával kell számolnia. Nem véletlen, hogy az amerikai, a japán és a nyugat-európai autógyártók szinte egy időben nyitnak Kelet-Európa irányába, ebben a térségben látják ugyanis azt a piacot, amely a nem távoli jövőben várható keresleti és termelési feszültséget (más szóval visszaesést) levezetheti.

„Előtted a pálya, előtted a tér?”

Épphogy befejeződtek a választások a leendő kormány összetételére még ismeretlen, de a mezőgazdasági tárcáért már jelentkeztek. Ez szolgált indokul arra, hogy dr. Márton János agrárközgazda segítségével megkíséreljük felvázolni a mezőgazdaság átalakulásának feltételrendszerét.

Eddig a mezőgazdaság volt talán az egyetlen olyan ágazat, ahol széles tere nyílt a vállalkozásoknak. A vállalkozásra való lehetőség és a vállalkozások általánossá válása azonban két különböző dolog. Az emberek vállalkozóképessége a személyes képességeken túl szoros összefüggésben van a polgárosodás fokával, a helyi infrastruktúra színvonalával. Ez a magyarázata annak, hogy a vállalkozási hajlam éppen az arra leginkább rászoruló, elmaradott térségekben a legalacsonyabb.

A vállalkozások alapfeltétele a pénz! Ezt a közhelyet azért fontos hangsúlyozni, mert a mezőgazdaság vállalkozói mezőgazdasággá való átalakítását sürgetők, azt politikai programmá emelők úgy vélik, hogy elég a kisüzemi rendszer eltámasztása — és ösztönölni fog a tőke. Azonban nem az a kimondottan lelkesedő fajta. A mezőgazdaságból ugyanis, lett légyen az kis, vagy nagyüzem, nem lehet akkora hozadékot elérni, mint a szolgáltatásból vagy az iparból. A mezőgazdaság iránt érdeklődő működőtőké is elsősorban a mezőgazdaság szolgáltató ágazatai — a csomagolás, a raktározás, a szállítmányozás — felé hajlik, és nem a termeléshez.

Pénzt kell teremteni! Ennek egyik lehetősége a mezőgazdaság adóterheinek csökkentése. A múltvilágban ugyanis a mezőgazdaság adóterhei lényegesen alacsonyabbak az iparénál. Magyarországon viszont alig van különbség közöttük. Az adó mértékének a meghatározásánál nem lehet csak arányokban gondolkodni. Figyelembe kell venni a mezőgazdaság alacsonyabb nyereségtermelő képességét, és ehhez mérten kell az adó mértékét is megszábnni.

A hiányzó és drága hitelek helyett előtérbe kellene állítani, és ami a fontosabb, az eddigiék-

és érdekvényesítés letéteményesei lehetnének a falusi tulajdonba kerülő földművelésszövetkezetek és a falusi bankok. A városokba áramló falusi jövedelmeket így lehetne a helyi termelésbe visszaforgatni. Ennek egyik feltétele lenne a helyhatósági választások után megalakuló valódi önkormányzat, amelynek első számú feladata lenne a falvak, saját erőből történő gyarapítása. A kijárásos, újraelosztási rendszer megszüntével ugyanis minden falunak saját bevételeiből kell megélnie.

Meg kellene szüntetni a központilag elrendelt, a kereskedelmi versenyt akadályozó, úgynevezett kivételi listákat. A mezőgazdasági export védelmét az érdekezésszerűség alapján alapuló egységes érdekvédelmi szervezeteknek kellene, illetve szabadna felvállalniuk. Az államirányításnak csak a piaci szabályozásra kellene összpontosítania, államhatalmi eszközökkel kellene kiszűrnie a piacellenes elemeket.

Ennek hiányában ma még nincs organikus szervezett piac. Az anarchikus piaci elemek mellett még hatnak a központi irányítás olyan elemei is, mint például a centralizált elosztási rendszer, az ellátási felelősség stb. Nem sikerült még felszámolni a monopóliumokat, és nincs még törvényes védelem a kartell ellen.

Mindenekelőtt azonban (a mezőgazdaság érdekében is) a legfontosabb feladat az infláció lefékezése. Agresszív inflációellenes politikára van szükség, hiszen az átalakuló mezőgazdaságot elsősorban a megfékezhetetlen infláció teheti tönkre. A kínálati pozícióban levő mezőgazdaság ugyanis a nyíló agrárállomány mellett nem tud eladni, az infláció gerjesztette magas áráért pedig nem tud a keresleti pozícióban lévő ipartól vásárolni. Az összeomló agrárágazatnak pedig, már

Elsődleges tőkefelhalmozásra van szükség.

nél komolyabban kellene venni a váltót. A váltó, amit a pénzhiány enyhítésére találtak ki, Magyarországon tulajdonképpen nem csökkentette, hanem növelte a pénzhiányt. Ahhoz, hogy a váltó visszanyerje „pénztároló” formáját, előbb az agrárpénzforgalmat kell természetes rendjébe visszaállítani.

A mezőgazdaságban — a tojás és a tej kivételével — a termények és termékek átfutási ideje

csak biológiai korlátok miatt is, évekre telik az újbóli talpraállítás.

BONYHÁDI PÉTER

A Takarékhő Épületgépészeti Gmk

— Haidúhözörmény, Korpóna u. 11/A —

FARMERNADRÁG GOMBNYOMÁSRA

Automaták aranykora

A kaliforniai Napa megye központi börtönében a rabok mindegyike „házi” hitelkártyával rendelkezik. A társalgóban felállított 20 automatából, a kártya becsúsztatása ellenében, megvásárolhatják a szükséges újságokat, tisztasági szereket, rágcsálnivalókat, üdítőitalokat. Az automaták érzékelői minden vásárlásnál leolvassák a mágneskártyát, s a számítógép havonta névre szólóan összeadja a vásárlásokat. A havi „cehhet” az igazgatóság — természetesen részletes számla kíséretében — *levonja a rabkeresményből.* A szolgáltató automaták tehát már az amerikai börtönökbe is „betörték”, az elítéltek így a „hűvösön” sem kényszerülnek nélkülözni megszokott márkáikat.

AMI ÉTELT, ITALT AD

Az Egyesült Államokban 3,2 millió árusító automata működik, ezek tavaly 22,6 milliárd dollár forgalmat bonyolítottak le. Ételt, hűtött üdítőitalt, kávét, meleg kakaót és levest kínálnak többnyire a masinák, amelyekkel a polgár *lépten-nyomon találkozik.* Újságosbódék mellett, utcasarkokon, áruházakban, benzinkutaknál, a szállodák és motelek emeletein, s még számtalan helyen állnak éjjel-nappal a szomjas és éhes, valamint a nassolást igencsak nagyon szerető amerikai gyerekek és felnőttek rendelkezésére. *A forgalom 55,3 százaléka ételek, 23,7 százaléka pedig hűtött üdítők eladásából származik.* A meleg italok részesedése 12, a cigarettaé 7,6 százalék. Jól jellemzi a nikotinellenes kampány átütő sikerét az USA-ban, hogy 10 esztendővel ezelőtt az automaták forgalmában a cigarettárusítás még 26,8 százalékot képviselt. A bevételek 1,4 százaléka egyéb árucikkek — újságok, játékok, óvszerek, virágok, harisnyák, fehérneműk stb. — eladásából származik.

Aranyszabály az amerikai „automataiparban”, hogy a gépek nem lehetnek üresek, a profitot folyamatosan kell „termelni”. *Az országban mintegy nyolcezer vállalat működteti az automatákat kiterjedt feltöltő és javító alvállalkozói hálózattal.* A fogyasztók mind teljesebb kiszolgálása — no meg a nyereség növelése — érdekében az automaták gyártói és üzemeltetői újabb és újabb ötletekkel állnak elő.

MIKROHULLÁM

Az automaták például ételkölteményeket is kínálnak, amelyeket a masinák mellett elhelyezett mikrohullámú sütőkön pillanatok alatt meg lehet melegíteni, s a gépek közelében *papírtányérok, műanyag evőeszközök, papírszalvéta és természetesen szemetesláda is található.* Ugyancsak újdonságnak számít a pulóvereket, harisnyákat, sőt, farmernadrágokat árusító automata. *A vásárlónak meg kell nyomnia a kívánt márka, valamint ruhaméretének megfelelő gombot, utasítást kell adnia a színnel és a fazonnal kapcsolatban, s a pénz vagy a hitelkártya behelyezése után az automata „áruház” azonnal kiszolgál-*

ja. Az amerikaiak életét behálózó automaták többek között kínálnak már meleg hasáburgonyát, üres és műsoros vidokazettákat és a legújabb szoftvereket is.

Különösen a gyerekek körében népszerűek az automaták. Ők a majszolni való sós és édes áruk mellett főleg kisebb játékokat, gyűrűket, öntapadós matricákat, illatos radiókat és még ezernyi „diákincset” varázsolnak elő a gépekből. *Az automaták többsége 25 centes érmevel működik.* Húsz esztendővel ezelőtt ezért a pénzért még egy dobozos üdítőt lehetett kapni, ugyanezért ma már három darab érmet kell bedobni. Az infláció egyébként komoly gondot okozott és okoz az iparágak, ugyanis nehezen tarthatók az árak egy dollár alatt. Azt pedig a kényelmes amerikaiaktól senki sem várhatja el, hogy zsebüket negyeddolláros érmeikkel töltsék meg. Az automaták gyártói azonban igyekeznek lépést tartani az áremelkedéssel, s az elmúlt években már úgynevezett kombinált masinákat hoztak forgalomba.

PAPÍRPÉNZT IS

Ezek a gépek nemcsak a 25 centes érmet, hanem a papírpénzt is befogadják. A zöldhasút egy nyíláson kell „arccal felfelé” becsúsztatni, s a gép érzékelője tízedmásodpercek alatt eldönti, hogy hány dolláros bankjegyet kapott, és a pénz valódi-e. Ugyancsak pillanatok alatt rendelkezésre áll a visszajáró pénz is. Napjainkban mintegy negyedmillió ilyen „okos” automata működik az USA-ban, a régiüket pedig nagy ütemben — és 500 dollárért — szerelik fel a papírpénzt érzékelő és leolvasó szerkezettel.

Ma már az Egyesült Államokban, a nyilvános telefonkészülékek nagy részéről lehet hitelkártyával telefonálni, s ez adta az ötletet, hogy az automaták legújabb generációját is plasztikpénz-leolvasó berendezéssel szereljék fel. *Van néhány munkahely, ahol a hitelkártya használata kötelező: a pénzverdékekben például az alkalmazottak nem tarthatnak maguknál munkaidő alatt sem fémpénzt, sem bankjegyet, éhüket és szomjukat csak hitelkártyás vásárlással tudják csillapítani.*

Természetesen az óceán túlsó partján is sokan szeretnék becsapni az automatákat, s igyekeznek külföldi pénzekkel, fémlapocskákkal, gombokkal „szórabírní” a masinákat. Nem sok sikerrel, mert a gépek „visszalövik” a pótszereket. *Nem divat viszont az automaták feltörése, kifosztása, ugyanis mindenki tudja, hogy a masinák riasztóberendezéssel vannak felszerelve, s a sziréna nemcsak a helyszínen, hanem a rendőrségen is sívít.*

Az előrejelzések szerint az Egyesült Államokban a következő esztendőben az automaták forgalma évi 2-3 milliárd dollárral növekszik majd. A berendezések gyártói kiváló konjunktúrát élveznek, s hírek szerint az árusító automatákat a következő évtizedben már mind nagyobb mennyiségben automaták, vagyis ipari robotok szerelik majd össze...

ÚJ SZAKASZ?

Mára várják Moszkvában a kínai kormányfőt

Mától Moszkvában folytatódik a Szovjetunió és Kína vezetőinek legfelsőbb szintű párbeszéde. Li Penget, a kínai kormány elnökét várják a szovjet fővárosba.

A két nagyhatalom vezetői között tavaly májusban, Pekingben emelkedett a párbeszéd arra a szintre, amely

a világ legnagyobb, illetve legnépesebb országának vezetői közötti kapcsolatokat

megilleti. A csaknem három évtizedes ellentét és ellenségeskedés Gorbacsov kínai utazásával hivatalosan lezárult. Mindkét fél megítélése szerint új szakasz kezdődött a szovjet-kínai viszonyban.

Az eltelt csaknem egy év nagy változásokat hozott a két ország életében. Li Peng pozíciója azóta megerősödött. Amikor Gorbacsov ott járt, még tartott a pekingi diákforrada-

lom: annak leverése a radikális reformerök és a „mérsékelték” harcában az utóbbiak diadalát hozta, élükön Li Penggel.

A két ország vezetőinek van miről tárgyalniuk.

A Li Peng látogatását beharangozó újságcikkek, televíziós riportok elsősorban a gazdasági együttműködést említik, mint nagy lehetőségekkel ke- csegtető területet.

DZSINGISZ KÁN FÖLD

Sztrájk és

Ulánbátor, április 23.

Mintegy kétezren tüntettek tegnap Mongólia második legnagyobb városában, Darhanban az új választójogi törvény tervezete ellen.

EGY TÚSZSZABADÍTÁS HÁTTERE

Damaszkusz távolodik Moszkvától?

Heltai András, az MTI tudósítója jelenti:

George Bush amerikai elnök tegnap üdvözlését megszakitva üdvözölte Robert Polhillnak, a Libanonban három és fél éven át fogva tartott amerikai túsznak a kiszabadulását. A bejrúti amerikai egyetem volt tanárát — két professzortársával együtt — az „Iszlám dzsihád Palesztina felszabadításáért” nevű szélsőséges, iráni befolyás alatt álló szervezet rabolta el 1987-ben a libanoni fővárosból.

Mind Bush, mind külügyminisztere, James Baker, aki tegnap délután rendhagyó sajtóértekezletet hívott össze, igen

elismerően méltatta a szíriai kormány szerepét a tús kiszabadulásában, s egyúttal nyugtázták az iráni kormány „segítségét” is.

A Libanonban még fogva tartott nyugati túsok között hét amerikai van. Ügyük nehéz belpolitikai teher a Bush-kormány számára, mivel a túsok hozzátartozói — a francia kormány példájára hivatkozva — **tárgyalásokat követelnek.** Washington azonban — amint Bush és Baker most is megerősítette — **elutasít minden tárgyalást és egyezkedést a terrorista szervezetekkel,**

de még az iráni kormánnyal is, mindaddig, amíg Teherán fel nem adja a fegyveres csoportok támogatását.

Robert Polhill szabadulása külpolitikailag fontos nyitást jelezhet Washington számára. A szíriai kormány kulcsszerepet játszott az ügyben, jelezve, hogy **érdekelt az Egyesült Államokhoz fűződő kapcsolatok javításában.** Amerikai kommentárok ezt azzal hozzák összefüggésbe, hogy Szíria veszít abból a régi keletű támogatásból, amelyet a Szovjetunió részéről élvezett. A szír közvetítés egyúttal utat nyithat Teherán és Washington közeledése előtt.

HSZINCZIANGBAN

Mégis tört

Peking, április 23.

Éliás Béla, az MTI tudósítója jelenti:

Tizennyolc napos hallgatás után Kína és a külvilág a hszincsiangi televízióból értesült arról, hogy április 4-én és 6-án véres összetűzés volt a tartomány városában ujjur nemzeti-

ÉVI HÁROM ELLÉS

Olasz puska, orosz nyúl

Moszkva, április 23.

A Szovjetunió a hírek szerint már vadnyulak exportja révén is szépen gyarapítja keményvalutakészletét. Nemrégiben 700 barnanyulat adott el egy olasz cégnek, példányonként

70 dollárért, hogy frissebben gyarapodhasson Európa déli részének erdeiben és mezőin is a puskavégre szánt állomány. A nyulakat a Volga mentén és a Kaukázus északi vidékén fogdosták össze.

Az orosz barnanyúl nőstényei átlagosan évente háromszor ellenek, s általában két utódot hoznak a világra. A fajta nagy előnye, hogy egyedei jól megtermettek, súlyuk átlagosan 8 kilogramm.

Ügyiratát soha utol nem érheti...

Arról, hogy Hegyeshalmon túl *sincs mindig kolbászból a kerítés*, meggyőző bizonyítékot kínál az II Sole—24 Ore című olasz gazdasági napilapban közzétett legutóbbi felmérés

az állampolgár és a hatóságok kapcsolatának időigényéről.

A közzétett számok — átlagok! — egyes esetekben szinte hihetetlenek, mellbevágóak. Az persze aligha feltűnő — legalábbis felénk —, hogy a posta 5 nap alatt kézbesít egy levelet és 8 napot kell várni egy csomag célba jutására. Végül is a küldemény azért odaér, akinek sürgős, az használhatja a telefaxot vagy akár valamely csomagküldő szolgálat segítségét is igénybe veheti. De mit kezdünk akkor, ha a személyi jövedelemadót véletlenül túlfizettük és pénz járna vissza? A kimutatás szerint átlagosan kemény öt évet kell várni. Nem jár jobban az sem, ki a forgalmi adót igényelné vissza. Az ő türelmét négy évig veszik igénybe.

Az állampolgár persze tanulékony. Ha ilyen gondok vannak az elszámolással, nem érdemes sietni! Felmérések — vagy inkább becslések — szerint az olaszok jelentős számban dolgoznak feketén.

Tényleges forgalmuk és jövedelmük csupán kis százalékát vallják be, e gyakorlat már szinte nemzeti sporttá vált.

A szolgáltatást vagy árut igénybe vevő nem ragaszkodik a forgalmi adót tartalmazó számlához — minek, semmi érdeke nem fűződik hozzá —, a kereskedő is „lenyeli” az értékesítést, a termelő statisztikájába sem kerül bele. Ezzel a kör bezárult. (Az országban az elárúsítóhelyek többségében gépi, forgalmi adót is tartalmazó számlázás van, és állítólag az egyszerű „betanított” gépek programjába később már nem lehet belenyúlni, vagy mégsem? ...)

Haladjunk tovább.

Aki netán új ingatlan tulajdonjogát szeretné bejegyeztetni, átlagosan két hónapot kell várnia.

És akkor még szerencsésnek is mondható, hisz a földhivatalnál nyilván tartanak még 1960-ból származó megrendelést is. Akkor sem kerül jobb helyzetbe a kliens, ha mindezek után netán dühöngeni kezd. Ha ugyanis szivproblémái keletkeznek, a várakozás ideje a szakemberrel való találkozásra átlagosan egy hónap és 25 nap. Fogorvoshoz pedig már egy hónap és 18 nap alatt el lehet jutni. **A szemézt igénylők helyzete a legjobb, ők alig több mint egy hónap várakozás után már mehetnek a rendelőbe!** (Tegyük hozzá: a lényegesen drágább magán-klinikákon, a „háziiorvosi” rendszerben mindez természetesen másképp néz ki.)

Ha már területet vizsgálunk, a helyzet ott sem sokban különbözik. Építési engedélyre van szükség? A hivatal átlagosan másfél évet „üldögél” a kérelmen. A közpensekből finanszírozott létesítményekre kiírt versenytárgyalások átlagos elbírálási ideje sem csekély: két és fél év. Ezek után nem csoda, hogy a nyári foci-világ bajnokságra készülő *egynémely stadion egyelőre még korántsem néz ki úgy, mint ahol napok múlva már játszani lehetne.*

Mitől ilyen a helyzet és mit lehet tenni?

Van, aki azt ajánlja: törvény kötelezze a különböző szintű hatóságokat arra, hogy az ügyet harminc napon belül intézzék el.

Mások arra mutatnak rá, hogy a gyorsabb ügymenet korántsem csupán akarat kérdése, hiszen egy modern társadalomban a szolgáltatások iránti igények mindig gyorsabban nőnek, mint kielégítésük lehetőségei.

Kevesen lennének tehát a szektorban? *Van ahol igen, van ahol nem.*

Komoly racionalizálást egyik kormány sem mer végrehajtani, félve attól, hogy a közalkalmazottak hatalmas táborra elfordul tőlük a választásokon.

Így aztán hihető, amit néhány helyi újság időről időre felröppent: sok minisztériumi tisztviselő csupán fizetését veszi fel, tényleges munkát nem is végez. **A gyanútlan ügyfél pedig csak vár...** Ha dolga csupán egy tárcára tartozik, úgy szerencséje van, előbb-utóbb kap majd valami végzést. (Lásd az átlagos várakozási időről szóló példákat.)

Ha viszont kérelme tárgyában tárcaközi koordináció szükséges, úgy előfordulhat, hogy emberünk kénytelen visszazökkenni Franz Kafka világába.

Ügyiratát utol nem érheti, mert az mindig két minisztérium között vándorol...

Gara Szabolcs

NEMCSAK A PÉNZ SZÁMÍT

Hol jobb az élet?

Az ENSZ felmérése szerint, jelenleg Japánban a legjobb az élet minősége. Az NSZK-t a jelentés készítői 130 ország közül a 12. helyre sorolták, két hellyel Nagy-Britannia mögé, míg az amerikai életnél 18 ország jobb. Az ENSZ-szakemberei szerint, az életminőség a legrosszabb az afrikai Nigerben.

A jelentés messze túlmegy az anyagi gazdagság összehasonlításán, nem elégszik meg még a vásárlóerő összehasonlító vizsgálatával sem. Kiterjed a várható élettartamra éppúgy mint az irástudók arányára, vagy az egészségügyi állapotokra.

A jelentés egyébként Japán mögé Svájcot és Svédországot emeli az életminőségi versenyben ...

17.03: Hatodik erzek. Kapcsolatkeresés egy rejtett világgal. — 18.00: Kölyök rádió. — 18.30: A rock gyermekei. — 19.00: Hírek. Időjárás. — 19.03: Garázs. A mikrofonnál: Nagy Ferő. — 19.35: Fialoknak! Komjáthy György kíváncsiságműsora. — 21.00: Hírek. Időjárás. — 21.03: Népszerű muzsika — esti hangverseny. — 22.05: Máról holnapra. — 0.15—4.20: Éjféli után.

BARTÓK:

14.00: Wieniawski-hegedűművek. — 14.16: Pfitzner: Palestrina. — 17.59: Ferdinand Klinda orgonál. — 18.30: A véges végtelen. — 18.55: Öt perc zene. — 19.00: Hírek. Időjárás. — 19.05: Por favor. — 19.20: Follow Through. Angol társalgás középhaladóknak. — 19.35: Bárány Tamás: Aki feltámadott. Könyvszemle. — 19.45: Dohnányi: Szegeði mise. — 20.40: Fekete-Afrika költészeté. — 20.55: Liszt és Paganini. — 21.40: Népzene Argentínából. — 21.55: Szvjatoszlav Richter zongorázik. — 23.12: Csajkovszkij: Anyegin — Tatjana Jevlárjája. — 23.28: Interart fórum — 1990. Összegezőlő a nap eseményeiből. — 24.00: Hírek. Időjárás. — 0.10: Szózat.

CALYPSO:

13.30—19.00: Műsorvezető: Novotny Zoltán. Benne 13.35—14.30: Rock az óra körül (Fenyő Miklós).

PÉNTEK

15.40: Képűség. — 15.48: Műsorismertetés. — 15.50: Dalban élék. IV/3. rész. — 16.55: Műsorajánlat. — 17.00—19.00: Péntek délután. — 17.00: Évgyűrűk. Nvugdíasok műsora. — Kb. 17.30: Téka. Közhasznú információk. — Kb. 17.40: Közlekedésről mindenkinek. — 17.55: Reklám. — Kb. 18.00: Ablak. Közéleti szoleálató műsor. — 19.00: Keresztény életkérdések. — 19.05: Reklám. — 19.10: Esti mese. Eduárd és barátai. Angol bábfilm. — 19.20: Reklám. — 19.30: Híradó. — 20.00: Reklám. — 20.05: A nemzet övegye. Vigjáték. — 21.10: Reklám. — 21.15: Panoráma. Világpolitika percről percre. — 22.15: A hét műtárgya. Japán orvosság-tartó dobozok. — 22.20: Parabola. A külpolitikai szerkesztőség műsora. — 22.50: „A kávéház bennünk van”. Beszélgetés Méliusz József bukaresti magyar íróval. — 23.45: Híradó 3.

TV2

Radványi Dorottyaival és Dömsödi Gáborral. — 17.00: Képűség. — 17.15: TV2. Benne: Reklám. — Riportok. — Időjárás. — Zene. — 17.45: Bumm!!! Telefonos játékok. — 18.00: Telesport. — 18.25: Gyerekeknek! Tom és Jerry. Amerikai rajzfilmsorozat (ism.) 1. Fő a tisztaság. 2. Nápolyi kirándulás. 3. A jampai macska. — 18.45: TV2. — 19.00: Halványkék női frás. Osztrák tévéfilm. II/1. rész. — 21.00: Híradó 2. — 21.20: TV2. Benne: Célkoncert Az Erdélyből áttelepült fiatalok megérettéért. Hobo Blues Band együttes. — 22.10: Napzártá. — Kb. 22.55: Negatív kép. Kanadai bűnügyi tévéfilm. — Kb. 0.30: TV2.

15.30: Játssz velünk! — 15.43: Nettó. — 16.00: Egyszerűen általi. — 16.30: Murphy atya. — 17.10: Forró nyeregemény. — 17.45: Telebutik. — 18.00: Sierra. — 18.45: Híradó, időjárás. — 19.15: A csapat. — 20.15: A magányomozó. — 21.10: A négy és fél billió dolláros szerződés. — 23.15: Fuss az életedért! — 0.55: A magányomozó. — 1.40: Aerobic.

Operaház: A rózsalovag (Klemperer bérl. 6. ea. 6.) — Erkel Színház: Traviata (4. bérl. 8. ea. 7.) — Pesti Vigadó: A Magyar Posta szimfonikus zenekarának hangversenye (fél 8) — Mátyás-templom: Ifj. Révész László orgonaeistie (8) — Katona József Színház: Krauze: A szár, Stravinsky: A katona története (A Hold Színháza előadása, 7) — Víg Színház: Sötétség dőben (este fél 11) — Pesti Színház: Hainalban, dőben, este (7) — József Attila Színház: Esményi gyilkos (L/4, 7) — Thália Színház: Big love (7) — Thália Stúdió: Komámasszony, hol a stukkó? (az esri Gárdonyi G. Színház ea. 7) — Madách Színház: Macskák (7) — Madách Kamara: Válás Kalfornióban (7), Elelem bére (este fél 11) — Radnóti Miklós Színház: A hetkenkedő katona (7) — Karinty Színház: Botrány az Inseborg-koncerten. A hőstenor (7) — Fővárosi Operettszínház: A víg özvegy (7) — Józsefvárosi Színház: Aki mer, az nyer (du. 5) — Lézerszínház: J. M. Jarre (6), Pink Floyd (fél 8) — Arany János Színház: Gergő király (Pataky I. Műv. Közp. du. 3) — Vidám Színpad: Vegyes páros (7) — Kis Színház: Egy füst alatt (fél 8) — Mikroszkóp Színpad: Körhanta — Markos-Nádas-est (fél 8) — Fővárosi Nagycirkusz: Cirkusz Plussz (du. 3, 7) — A színház előadások részletes szerenozásata, rövid tartalma és bérletti előrejelzése a Pesti Műsorban!

KÖZLEMÉNYEK

Unoka főorvos június 4-től az Arany János utcai rendelőben (Bp. V. ker., Arany János u. 27.) ismét fogad belgyógyászati szakellátásra és akupunktúrás kezelésre szoruló betegeket. Tel.: 132-0630. (x)

Vitorlástábort szervez az MTK-VM 10-16 éves gyerekek részére VI. 12-19. és VII. 10-17. között a balatonfüredi vitorlástelepen. Részvételi díj: 3900 Ft/fő. Jelentkezés 121-6940 telefonon. (x)

„Tavaszi zsongás”. Meghívó a Budai Operatársulat évadjáró hangversenyére 1990. május 27-én 17 órára. Cím: Budapest V., Irányi u. 17. Jegyek a helyszínen válthatók. (x)

Régi könyveit elcserélheti, eladhatja június 2-án és 3-án 10-18 óráig az óbudai Fő téren. Felvilágosítás a Zichy-kastélyban (III., Fő tér 1., tel.: 180-4020). (x)

Gyermeknap a Patakyban. Május 26-án 15.00 órákor a Pataky István Művelődési Központban Pelikan és más állattörténetek — zenés játékok. Fellépnek: Varga Rita, Makrai Pál, G. Szabó Sándor, a Rock Színház művészei. (x)

Kütfűnő fejlesztési lehetőségek Budapest belvárosában. Felhívás. I. Pályázati hírdetmény. Budapest V. Kerületi Tanács Végrehajtó Bizottsága és a Fővárosi V. Kerületi Ingatlankezelő Vállalat hasznosítási pályázatot hírdet a Budapest V. kerület 35. sz. tómb Kemeti utca, Bátya utca, Királyi Pál utca és Képiró utca által határolt lakótómb) rehabilitációjának komplex, az egész tómbre kiterjedő vállalkozásban való megvalósítására. 1/1. A hasznosítási pályázata célja: A főváros igen értékes belvárosi területén lévő lakó tómb rehabilitációjának megvalósítására a legerkedvebbi ajánlatot tevő vállalkozó kiválasztása, ezzel a tómb rehabilitációjának megvalósítására szolgáló megállapodás előkészítése, a vállalkozóknak korrek üzleti feltételeket biztosítása. 1/2. A hasznosítási pályázatot való részvételi: A hasznosítási pályázatra ajánlatot nyújthat be minden hazai és külföldi természetes és jogi személy gazdálkodószervezet, al (amely) a feladat megoldására hoz a magyar jogrend szerinti feltételeknek, valamint szükséges műszaki és pénzügyi követelményeknek megfelelő. 1/3. A hasznosítási pályázat kiírása és annak melléklete 1990. május 20-tól vehető át Főv. V. Kerületi Ingatlankezelő Vállalat lebonyolítási osztályán (Budapest V., Váci utca 36. II. em., levélcím 1364 P 33.) 20.000 Ft összeg befizetésére igazoló csekkszelvény ellenében. Hétköznap 10 és 14 óra között, szombati napok kivételével. Az összegeket a kivétel helyén beszerzhető postautalványra kell befizetni. A postautalvány „Közlemény” rovatában a „Budapest V., 35. sz. tómb rehabilitációja” szöveggel kell feltüntetni. A befizetés összeget a kiírók a pályázóknak nem térítik vissza. 1/4. A kiírás mellékletei 1/4/1. Alaprajzok a tómb épületeinek egyes eltérő szintjeiről 9 db 1:100, 1/4/2. Jellemző tómbmetszetek 3 db m 1:100, 1/4/3. tómb axonometrikus képe. 1/5. A pályázatok benyújtása. hasznosítási pályázatok benyújtásának határideje 1990. augusztus 31. 10 óra zárt borítékban. Helye: V. ker. IKV iktató. A pályázatok nyilvános felbontására 1990. 09. 03-án 09 órákor kerül sor az V. Kerületi IKV felújítást lebonyolító osztályán (V., Váci u. 36. II. emelet). Részletes információ Francia Tamásné osztályvezetőtől. Telefon: 117-9247. (x)

A Bizományi Áruház Vállalat zálogkölcsönosztálya értesíti t. ügyfeleit, hogy 1990. június 1-jétől a lejárt zálogtekeket a 8. hónapban értékesítésre bocsátja. (x)

Fájdalommal tudatjuk, hogy Kovács Gyula, a Műszaki Könyvkiadó nyugalmazott dolgozója, életének 78. esztendejében elhunyt. Temetése május 27-én, 14 órákor lesz a Farkas réti izr. temetőben. Minden külön értesítés helyett. (x)

Köszönetet mondok mind azoknak, akik felejtethetetlen férjem, Madarász József elhunytá alkalmával mélyszégyaszómat, fájdalommat jelenlétükkel, virággal, távirattal vigasztaló szavakkal enyhíten igyekeztek. Madarász Józsefné (x)

6 Esti Hírlap

1990. május 25., péntek

Nemzetközi hitelkártyapiac

„Plasztikcégek”
versenye

Valóságos részesedési és terjeszkedési háború folyik a világ vezető hitelkártya-kibocsátó cégei között, miután a plasztiklapcskák első számú felhasználási országában, az Egyesült Államokban a hitelkártyapiac telítődik. A Visa, a Mastercard, az American Express és a többiek most elsősorban Európát igyekeznek meghódítani, de a versenyben nem tétlenek az újonnan jelentkező japán cégek sem. A hitelkártya-vállalatok és a -bankok mellett újabban áruházláncok és kiskereskedelmi szervezetek is megjelentek saját hitelkártyájukkal. Az elmúlt években a vezető hitelkártyacégeknek sikerült betörniük néhány kelet-európai országba is.

Az Egyesült Államokban a felnőtt lakosság le-
véltárcáiban mintegy 250 millió úgynevezett vi-
lághitelkártya (Visa, Mastercard, American Ex-
press, Diners Club) lapul, s közel 60 millióra te-
szik a nagyobb kőolajtársaságok (Mobil, Exxon,
Shell), valamint a nagyobb áruházláncok által
kibocsátott hitelkártyák számát. A 19 ezer bank
tömörüléséből álló Visa társaság hitelkártyáit a
világon 160 millióan használják. A kibocsátott
kártyák számát tekintve a második legnagyobb
cég a Mastercard, mintegy 140 millió kártyatulaj-
donossal. A legrangosabb hitelkártya a 30 millió
tulajdonost számláló American Express.

A hitelkártyákért az USA-ban évi 20-25 dollár
tagsági díjat kell fizetni, a ki nem fizetett adóssá-
gokért pedig 18 százalék körüli kamatot számíta-
nak fel évente. A kártyakibocsátó cégek, vala-
mint a velük társult bankok az USA-ban és a
fejlett ipari országokban nagy harcot folytatnak
új ügyfelek megnyeréséért, elhódításáért. Ebben
a küzdelemben számtalan kedvezmény nyújtásá-
val igyekeznek túllícitálni egymást. A szolgálta-
tások és a kedvezmények körét tekintve egyre ki-
sebb a különbség a hitelkártyák között, a kibo-
csátók ugyanis ma már nagyon ügyelnek arra,
nehogy bármelyikük is tartós előnyre tehesse-
n szert. Erdemes megjegyezni, hogy az amerikai át-
lagos jövedelmének több mint kétharmadát
fordítja a vásárlások törlesztésére, s a kártyatu-
lajdonosok 60 százaléka görgeti maga előtt a hi-
tel. Inkább fizeti a magas kamatot, mintsem le-
mondjon a vásárlásról. S ez nem amerikai saja-
tosság. A hitelkártyák alkalmazásával nő a be-
hajthatatlan hitelek volumene is, mégpedig
olyan mértékben, amely aggodalomra ad okot e
cégek körében. A behajthatatlan követelések ará-
nya a nyolcvanas évek végére megkétszereződött
az USA-ban, s elérte az éves forgalom 3 százalé-
kát. A hitelkártyát kibocsátó cégek keresik azo-
kat a lehetséges megoldásokat, amelyekkel a for-
galom csökkenése nélkül lehetne a rizikó mérsé-
kelni. E módszereket azonban még nem találták meg.

A piacbővítés különböző lehetőségeit azonban
eredményesen tárják fel. Például a vezető kártya-
cégek előrehaladott tárgyalásokat folytatnak az
országos gyorsbűfőhálózatokkal, valamint a mo-
zivilátalokkal annak érdekében, hogy ezek is
fogadják el készpénzfizetés helyett a plasztikla-
pokokat. Évi 250 milliárd dolláros piacot jelentene
az egészségügy, ahol ma még a szolgáltatások el-
lenértékének mindössze egy százalékát egyenlí-
tik ki hitelkártyával. A piac és a forgalom sokirá-
nyú bővítését célzó erőfeszítések ellenére a hitel-
kártya-kibocsátók már nem látnak sok terjeszke-
dési lehetőséget a maguk számára az USA-ban.

Az amerikai piac viszonylagos telítettsége mi-
att a külföldi terjeszkedésre való összpontosítást
helyezik előtérbe a legfontosabb hitelkártya-vál-
latok.

Az európai piac — összehasonlítva az ameri-
kaival — még viszonylag érintetlen a hitelkár-
tyáktól. Elsősorban a világhitelkártya-cégeknek
vannak jó esélyeik kontinensünkön a terjeszke-
désre. A Visa és a többiek nyugat-európai ban-
kokkal „állnak össze” a rendszer működtetésére,
illetve nyugat-európai hitelkártyacégekkel mű-
ködnek együtt az utóbbiak kártyái terjesztésé-
ben. Jól mutatja a piaci lehetőségeket, hogy az
NSZK-ban csak 2, Franciaországban pedig 18
millió hitelkártya van forgalomban, többségüket
a „három nagy” önmaga, vagy helyi pénzintézet-
tel együtt bocsátotta ki. A saját hitelkártya-kibo-
csátás Nagy-Britanniában is csak a nyolcvanas

évek elején kezdődött el: az első brit hitelkártya,
a Barclaycard a kibocsátó számára csak a hete-
dik esztendőben hozott először nyereséget. Az
európai piacért a három nagy és a helyi kibocsá-
tók mellett ringbe szállt a Diners Club, valamint
a japán JCB is.

Az előrejelzések szerint a japán hitelkártyacég
a forgalom nagyságát tekintve Nyugat-Európá-
ban is hamarosan leelőzi a patinás Diners Clu-
bot. Ez utóbbi cég 6 millió hitelkártyát bocsátott
ki, a tulajdonosok ezekkel összesen évi 17,8 mil-
liárd dollár értékben vásárolnak árucikkeket és
szolgáltatásokat. A JCB eddig 14 millió hitel-
kártyát bocsátott ki, kártyáit külföldön 350 ezer üz-
letben, szállodában és vendéglőben fogadják el.
A JCB egyre inkább nemzetköziesedik, s a szak-
ma véleménye szerint néhány éven belül — a ja-
pán autóipar „mintájára” — komoly versenyt tá-
maszt majd a „nagyoknak”.

A vezető hitelkártyacégek nemrégiben „nyitot-
tak” Kelet-Európa irányába. A Visa, a Master-
card és az Amex ezekben az országokban —
együttműködve helyi bankokkal — egyrésztől a
valutaszámlával rendelkező helyiek számára hi-
telkártyanyitási lehetőséget biztosít, másrésztől
közreműködik a belső hitelkártyarendszer meg-
teremtésében és működtetésében.

Vélemények szerint a kibontakozó piacczuda-
ságok előbb-utóbb megkövetelik a hitelkártya-
rendszer elterjesztését és működtetését Kelet-Eu-
rópában is. E cégek azzal számolnak, hogy né-
hány év múlva érezhetővé válnak a szerkezetata-
lakítás jótékony hatásai, s a jelenlegi megszorító
intézkedéseket majd fokozatosan felváltja az
áruccikkek és a kereslet bővülése. Ez a helyzet pe-
dig ideális lehet — akár nemzeti valutában is —
a hitelkártyarendszer szélesebb körű bevezetésé-
hez.

GONDA GYÖRGY—SZENTGÁLI PÉTER

*

Hazánkban is egyre több üzlet, szolgálta-
tatóvállalat kirakatán szerepel a különböző
„plasztikkártya” mintája, jelezvén, hogy fi-
zetésként elfogadják azokat. Az utóbbi he-
tekben egyre több helyen megjelenik már a
Dunabank által forgalomba hozott hitel-
kártya is. A múlt héten sajtótájékoztatón je-
lentették be, hogy Dunabank hitelkártya-
rendszere csatlakozik az Eurocard Master-
Card rendszeréhez. A Dunabank vezetői
elmondták, hogy naponta átlagosan 50 hi-
telkártya-szerződést kötnek, s egyre növek-
szik azoknak a kereskedelmi helyeknek a
száma, amely csatlakozik a rendszerhez.

A WEBSTER UNIVERSITY
BANKÁRKÉPZ6 napos tanfolyamot hi
CAPITAL BUDGETING

címmel. Előadó: Charles M

Jelentkezés: rövid angol nyelvű életrajzot mellé
(1014 Budapest, Szentháromság tér 6.). A jele-
sor. A tanfolyam dollár költségeit a Dorothy B

Tanfolyami díj: 20 ezer forint.

A tanfolyamot 3 egymást követő pénteken
angol nyelven.

K RT. RÉSZVÉNYJEGYZÉSI FELHÍVÁSA

R VEZETEK SZÁMÁRA

A kibocsátandó részvények névértéke:

1.000.000 Ft.

A jegyzés határideje:

1990. március 30.

A jegyzett névérték:

10 %-a a részvényjegyzési ív aláírásakor,

20 %-a 1990. május 30.-ig,

70 %-a legkésőbb 1991. március 30-ig

fizetendő az MKB Rt. MNB 218-98907 sz.

számlájára.

EGTISZTELŐ ÉRDEKLŐDÉSÉT!

A működőtőke-áramlás iránya

Miért nem a feldolgozóipar?

A közös vállalkozások számával Magyarországon már rendben volnánk, változatlanul gond van viszont a befektetett tőke nagyságával és szektorális megoszlásával. Úgy tűnik, a külföldi befektetők szívesebben választják a kereskedelem és a szolgáltatás szféráit, és — tisztelet a kivételnek — elkerülik a feldolgozóipar rögzősebb vidékét. Ezért sokan újabb és nagyvonalú adókedvezményekre tesznek javaslatot, míg mások — a kereskedelemben és a szolgáltatásokban néhol kialakult nyereségpozíciókat nézve — még a jelenleg érvényes kedvezményeket is szívesen szűkítenék. E cikk egy szükségképpen elnagyolt számításor keretében arról szeretné az olvasót meggyőzni, hogy „a kutya egészen máshol van elhantolva”.

Mit kíván a külföldi, ha van pénze, és azt szeretné gyümölcsözően befektetni? Szinte minden országban infláció van, ezért a befektetés hozamának fedeznie kell az ár-emelkedés ütemét, sőt reálhozamot is hoznia kell. Például Olaszországban, ahol az infláció mintegy 6 százalékos, a várható hozamnak meg kell haladnia a 6 százalékot. A befektető, ha a pénzt kölcsönként veszi fel a banktól, akkor a hozamban a bankamat megtérülése mellett számít hozamra. A hosszú lejáratú kormánykötvények kamata február elején Svájcban 6,19, míg Olaszországban 12,35 százalék volt. Ebből az elvi hozamigény levezetve határozható meg, amit a jövődő beruházó tőkéje magyarországi elhelyezésekor remél. Persze a pénztulajdonos nem éri be olyan hozammal, amelyet országában a kormánykötvények vásárlása után kaphat.

Hogy mennyit, az országonként változik, a kamatok és az inflációs ráta függvényében. Tételezzük fel azonban, hogy a követelmény — hiszen országában alacsony az infláció — mindössze 10 százalékos. A befektetés megtörténik, a termelés új gépekkel megkezdődik. Az első év végeztével a nyereséges befektetés után osztalék fizethető majd utalható át. Mivel azonban a mérleg forintban készül, a külföldre jutó összeget át kell váltani a megfelelő devizára. Egy év alatt azonban a forintot 10 százalékkal leértékelték (ez talán nem egy túlzó feltetelezés), ugyanaz a forintösszeg devizában csak 10 százalékkal kevesebbet ér, mint korábban. Ha tehát a külföldi devizában 10 százalékot szeretne kapni, ezt a befektetésre jutó 20 százalékos nyereség tudja csak biztosítani. Egyébként a leértékelésnek nincs fedezete. Ráadásul példánkban a legkedvezőbb helyzetet tételeztük fel, azt, hogy a vállalkozás adómentességet élvez. Ha nem ez a helyzet, a nyereségréta iránt támasztott követelmény tovább emelkedik!

A fenti levezetéssel nem azt állítjuk,

hogy Magyarországon ma nem léteznek olyan beruházási célok, melyek a szükséges hozamkövetelményt biztosítani tudnák. Példák bizonyítják, hogy igenis léteznek. Az állandó leértékelésveszély és az ebből adódó gyakran irreális hozamkövetelmény azonban e célok listáját alaposan leszűkíti. Illetve: „ha a számláló nem növelhető, a nevezőt kell csökkenteni” alapon a külföldi nyilvánvalóan arra törekszik majd, hogy a kiszemelt vegyes vállalati részesedést minél alacsonyabb befektetéssel szerezhesse meg.

Nyilvánvalóan könnyebb a kereskedelem helyzete. Itt a vállalati vagyoni egy része üzlettulajdonban vagy bérleti jogban van — tehát ingatlanban testesül meg, melynek értéke az inflációt is meghaladóan nő. „Lekötve” mindig csak az aktuális készlet van. Kurrens cikkek esetében az árrés nyereségtartalma meg is felelhet a példánkban szereplő követelménynek, végső soron pedig a forintleértékelést követően — netán azt „megelőlegezve” — az eladási árak

mindig emelhetők. A szolgáltatások jelentős részében pedig az alaptőke eleve kicsiny, a tevékenységtől függően így a hozam a követelményeknek megfelel. (Nem beszélve arról, hogy a külföldi alaptőkehozzájárulásának minden további nélkül betudható nem-pénzbeni apportok is — szakismeret, know-how, klienskör stb.) Ott pedig, ahol a bevételek döntő többsége is eleve konvertibilis valutában jelenik meg, a probléma jelentősége — szállódik — elenyésző.

Mit lehet tenni? Eddig csak a hozamkövetelmény oldaláról vizsgáltuk a befektetés ügyét, de nyilvánvaló, hogy a leértékelés a befektetett tőke reálértékét is érintheti. Az sem vitatható, hogy azok a cégek, melyek termelésük döntő többségét exportálják, az árfolyamkülönbséget — persze aligha százszázalékosan — a bevételi oldalon visszakapják. Egy fejlett tőkés országban persze nincs ekkora „nyomás” a hozamkövetelményen, hisz a befektető számára másik forrás

is létezik: beruházásának felértékelődése. Ennek formája lehet például az, ha a részvénytársaság részvényeinek árfolyama a tőzsdén emelkedik. Az átlagos részvényé mondjuk az infláció átlagával megegyezően. Magyarországon azonban nincs tőzsde. A kör itt bezárult...

Leértékelésre ma elsősorban nem azért kerül sor, hogy a tőkés exportot ösztönözzük, hanem azért, mert a fejlett tőkés országok és hazánk inflációs rátái közötti különbség ezt elengedhetetlenné teszi. A legfontosabb tennivaló tehát — persze holnapután ettől még nem várható eredmény — egy kemény inflációellenes politika. Ahogy csökken az ár-emelkedés üteme, úgy csökken majd a leértékelési ráta és úgy mérséklődik a hozamkövetelményre gyakorolt nyomás. Sürgős feladat azonban a működőtőzsde létrehozása is. Illúziókban nem ringathatjuk magunkat — Magyarországra is áll az a közgazdasági alaptétel, hogy a megtakarításoknak egyenlőknek kell lenniük a beruházásokkal. Mivel pedig Magyarországnak a jövőben azért kell komoly mértékben megtakarítania, hogy adósságát kezelni tudja, a tőzsde forgalmát illetően nagymértékben a külföldi tőkére kell támaszkodni. Olyan feltételeket kell kialakítani az úgynevezett portfólió-befektetésekre, hogy azok vonzóak legyenek. Legyen realitás az, hogy ha egy külföldi átvész egy magyar vállalatot és „rendbe teszi”, akkor magasabb áron is tudja eladni. Vagyis legyen hol és főként kinek. És az ily módon keletkező tőkenyereséget is ki lehessen vinni az országból még akkor is, ha a vevő netán „csupán” magyar. Addig is várhatjuk azokat, kiknek speciális érdekeik vannak. Az egyiknek európai termelőbázis kellett, ezért ruházott be. A másiknak a kiépített nyugat-európai piacszerkezetre volt szüksége. Azon azonban, hogy sokan távol maradjanak, ne csodálkozzunk.

GONDA GYÖRGY—SZENTGÁLI PÉTER

A ma is hatályos földtörvény szerint a külföldi jogi vagy magánszemély ingatlantulajdont adásvétel, csere vagy ajándékozás címén csak a Pénzügyminisztérium előzetes engedélyével szerezhethet, amelyhez azonban a föld rendeltetése szerint érdekelt minisztérium hozzájárulása is szükséges. Külföldi tulajdonba tehát csak a MÉM jóváhagyásával kerülhet termőföld. Ez a rendszer a külföldiek földhaszonbérletére is kiterjed.

A király meztelen

A földforgalomnak ez az eljárásjogi garanciája a külföldi gazdálkodók esetében azonban a gyakorlatban nem érvényesül. A külföldiek magyarországi befektetéseiről szóló 1988. évi XXIV. tv. ugyanis 1989. január 1-jétől alanyi joggá tette a külföldi társaságok ingatlantulajdon-szerzését. Eszerint az 51 százalékos részarányt el nem érő külföldi társaság létrejöttéhez nem kell hatósági engedély, elég a cégbírószági bejegyzés is. Ezzel azonban gyakorlatilag lehetlenné válik az ingatlanszerzés állami ellenőrzése. Az e körön kívüleső külföldi gazdasági társaság alanyi jogát elvileg az korlátozza, hogy ingatlantulajdont vagy használatot csak a társasági szerződésben meghatározott gazdasági tevékenységéhez szerezhethet.

A cégalapítás hatósági engedélyezési jogköre tehát, amely egybeolvadt a devizahatósági jogkörrel, hallgatólagosan elnyelte a külföldiek termőföld-tulajdonszerzésére a földtörvényben írt jogi feltételeit, nevezetesen a mezőgazdasági tárca egyetértését.

A földtörvény a 145/1989. (XII. 27.) számú MT végrehajtási rendelete a külföldiek szerzőképességét nem az államigazgatási mérlegeléstől, hanem normatív feltételektől teszi függővé. Így például a jogi személy részére a szerzés csak viszonyosság esetén engedélyezhető. Eszerint a magyar jogi személy ugyanolyan feltételekkel szerezhethet a

Külföldiek földvásárlása

Ha megvette, hadd vigye...?

A „mindent pénzzé tenni” gazdasági kényszerhelyzete lassan kezd a magyar földtulajdont is. Ez azért lehet veszélyes, mert az ország úgyszólván egyetlen természeti kincse a föld.

vonja az agrárágazat hatósági ellenőrzése alól. E „piackonform” reformlépést a legalizálással kívánta visszafordíthatatlanná tenni. A feladatot a Devizakódex végrehajtási rendeletét módosító 5/1990. (II. 7.) PM. sz. rendelet teljesítette: 1990. február 15-étől eltörölte a kizárólag külföldi tulajdonú belföldi társaságok termőföld-tulajdonszerzésének hatósági engedélyhez avagy társadalmi ellenőrzéshez kötését. Eszerint az ügylet csak akkor engedélyköteles, ha a kizárólag külföldi tulajdonú gazdasági társaság az alapszabálya szerinti tevékenységétől eltérő célra kíván ingatlan(föld)-tulajdont szerezni. De melyik gazdasági társaság állítaná ezt önként saját magáról?

Alkotmánybírószág!!!

Ha ilyen szerzési szándéka van, a profilkötöttség könnyen kijátszható — hiszen amúgy sem ellenőrzi a hatóság —, a tevékenységi kör eseti értelmezéssel bővíthető. Az effajta szerzési akadály egyébként is legálisan elhárítható azzal, ha a külföldi társaság bármely arányban — tehát függetlenül az 51 százalékos tulajdoni többség alakulásától — belföldi résztvevővel társul. Ekkor ugyanis bármelyik fél engedély nélkül

A nyílt törvénysértéseken túl a PM-rendelet fonákja, hogy saját jogalkotási aktusával éppen az a funkcionális államigazgatási főhatóság szüntette meg az engedélyezési rendszert, amelyre annak gyakorlását az Országgyűlés törvénye bízta. A törvénnyel megállapított hatásköre önhatalmú leszűkítésére azonban a Pénzügyminisztériumnak annál kevésbé volt alkotmányos jogalapja, mert e vonatkozásban nemcsak saját hatáskörét számolta fel: azzal együtt megsemmisítette a KÖHÉM és a MÉM hatáskörét is.

Mondhatni, az effajta „piaci nyitás” jogállamban az Alkotmánybírószág után kiált. A pénzügyi tárca nem éppen dicső jogi torpedónaszádja azonban születésétől fogva teljes biztonsággal siklik a törvényesség vi-

beadásra terjedt ki. A új jogintézmény célja és eszköztára alapján tehát úgy tűnt, elhárul az a veszély, hogy a PM-rendelet a külföldi működőtőke bevonása és szabad áramoltatása ürügyén a magyar termőföld sorát kockáztatja.

A kérdés immár csak az, hogy alkalmas-e a két új törvény a külföldiek tulajdonszerzésénél a földvagyonvédelem és a földkészlet-gazdálkodás igényeit érvényesítő államigazgatási ellenőrzésre? Belátható joghatékonysági elemzés nélkül is látható, hogy a legkevésbé sem. Ilyen funkciót több okból sem vállalhat fel.

Elsődlegesen azért nem, mert a törvény hatálya — és abból eredően az Állami Vagyonügynökség hatásköre — az állami tulajdonra korlátozódik. A termőföldalap kétharmadát jelentő szövetkezeti földvagyon és a földmagántulajdont a jogintézmény nem is érinti. A hatósági ellenőrzés egyszektorú sávját maga a törvény még tovább szűkíti azzal, hogy kivonja hatálya alól azokat a szerződéseket, amelyeket „a vállalat a rendszeresen folytatott, rendeltetésszerű gazdasági tevékenysége körében köt meg.” A törvény indoklása szerint ilyen tevékenység például az ingatlankezelés, a bérletbe-haszonbérletbe adás, így az intézményesített ingatlanközvetítés. Ha tehát állami ingatlanügynökség foglalkozik az állami föld értékesítésével — az kiesik az államigazgatási kontroll alól.

Az egyetlen kincs

Egyébként is az állami földvagyon forgalmának — ezen belül a külföldiek tulajdonszerzésének — értékhatártól függő hatósági ellenőrzését illuzórikussá teszi a földpiaci hiánya, az infláció és a földértékelés megolthatatlansága.

A földpolitikának mielőbb szakmai-társadalmi közmegegyezésre kell jutnia abban, hogy a külföldi működő tőke részére hogyan lehet a földet használni? Ha igen

Az olajár szorításában

Naponta látnak napvilágot újabb és újabb tanulmányok, valamint prognózisok a kőolaj áráról és annak hatásáról a világgazdaságra. Az iraki agresszió következtében mintegy négy milliárd hordó (egy hordó 159 liter) iraki és kuvaiti kőolaj „esett ki” átmenetileg a világ olajforgalmából. Az OPEC augusztus végi konferenciája, a termelési kvóták felszabadításával gondoskodott a hiányzó olajmennyiség többségének pótlásáról, a piacon tehát nincsen hiány. A gondot inkább az árak alakulása jelenti, hiszen a tavaszi mélyponthoz képest a „fekete arany” ára megkétszereződött; szeptember első felére, egy hordó olaj ára már meghaladta a 30 dollárt.

Felkészülés a válságra

A mostani olajkrízis nem hasonlítható az 1973–74-es, valamint az 1980-ban ki-robbant válsághoz. 1974 elején már csaknem ötszöröse volt az olajár az 1973 őszi-nek, a '80-as évek elején pedig a már amúgy is magas árak egy esztendő alatt megháromszorozódtak. Ráadásul akkor olajhiány sújtotta a piacot, s az importőr országok nem voltak felkészülve a válság elhárítására. Nem véletlen, hogy mindkét válság után recesszió, infláció és jelentős összegű kereskedelmimérleg-hiány „köszöntött” a fejlett országok gazdaságára. Az elmúlt másfél évtizedben a fejlett ipari országok eredményesen készültek fel egy esetleges

újabb olajválságra. Energiamérlegükben számottevően csökkent a kőolajaránya, meghonosították az energiatakarékos termelési technológiák, és nagyobb szerephez jutottak az úgynevezett alternatív energiaforrások (nukleáris energia, vízi erőművek, napenergia stb.).

A mostani olajáremelkedés tehát már egy „felvértezett helyzetben” találta a fejlett tőkés országokat. Ezek az államok 40 százalékkal kevesebb kőolajat használnak fel mint 1973-ban, sebezhetőségüket továbbá az is mérsékli, hogy több, mint 100 napra eleget tartalékokkal rendelkeznek. Mindezek ellenére az olaj árának újabb, ugrásszerű emelkedése nem lesz hatástalan a 24 legfejlettebb ipari ország gazdaságára.

Az olaj árának alakulásától függetlenül az Egyesült Államokban és Nyugat-Európában idén tovább lanyhult a konjunktúra, visszaesőben van a gazdasági növekedés, gyorsul az infláció; összességében tehát véget érőben van a 7-8 éve tartó fellendülés, különösen az USA-ban. Amennyiben az olajárak tartósan 30 dollár fölött maradnak, 1991-ben összességében és átlagosan mintegy 0,6 százalékkal fog csökkenni a fejlett országok bruttó társadalmi terméke. A Business Week számításai szerint 1991-ben 18 dolláros olajár mellett a GNP az Egyesült Államokban 1,7 százalékkal növekedne, 30 dolláros olajár mellett a növekedés 1 százalékos lesz. Japánban 3,5 helyett 2 százalékos, az NSZK-ban pedig 3,5 helyett 2,3 százalé-

kos gazdasági növekedésre számíthatnak. Még a kőolajtermelő Nagy-Britanniában is 0,5 százalékos növekedésvisszaeséssel számolnak.

Magasabb importszámla

Az olaj árának növekedése ugyan valamelyest megrázza hosszabb távon a fejlett országokat, önmagában azonban nem kergeti őket recesszióba. Az előrejelzések szerint az inflációt 0,5-1 százalékkal növeli, megakadályozza a beruházásélénkítő kamatlábcsökkentést, és természetesen felduzzasztja az importszámlát. (Furcsa módon a 30 dollár körüli olajár egy csapásra gazdaságossá teszi az USA-ban az olajtermelést, ezért valószínű, hogy az óceán túlsó partján az import rovására számottevően emelkedik majd a hazai kitermelés.)

A mostani olajár-emelkedés egyértelműen a kelet-európai olajimportőr országokat érinti a legsúlyosabban. A Szovjetunió csökkenő olajszállításait szabadpiaci importtal kénytelenek pótolni, természetesen a 25-30 dolláros hordónkénti áron. Az idei esztendőre érvényes szerződések alapján a kelet-európai országok számára a Szovjetunióknak mintegy 70 millió tonna olajat kellene szállítania, jó esetben azonban 56 millió tonna lesz a teljesítés. Ráadásul 1991-től a KGST tagállamai áttérnek a dollárszámolásra, a Szovjetunióknak tehát dollárral fizetnek majd a kőolajért. Óvatos becslések szerint a kelet-európai államok jövőre — 30 dolláros kőolajárát feltételezve — 17-20 milliárd dollárt fizetnek majd a Szovjetunióknak a „fekete aranyért”. S ehhez még hozzájön a más viszonylatokból megvásárolandó kőolaj számlája!

Nehéz tél előtt

Régióink nem néz könnyű tél elé. Több országban már most várható áramkorlátozásokat jelentettek be, s belátható időn belül tovább emelkednek majd az energiaárak. Elkerülhetetlennek látszik a motorbenzín és a tüzelőolaj árának emelése is. S az energiaárak növekedése rövid időn belül begyűrűződik a fogyasztási cikkek és a szolgáltatások áraiba — tovább korlácsolva az inflációt. Ma még nem világos, hogy az olajáremelés által leginkább sújtott kelet-európai országok számíthatnak-e, s ha igen, milyen összegű „kompenzálásra” a gondokat enyhítheti szándékozó fejlett országoktól.

Számítások szerint 25 dolláros olajár esetén a Szovjetunió csak idén 750 millió dolláros többletbevételeire számíthat. Jelentősebb mennyiségű többlettermelésre azonban a szovjet kőolajipar nem képes, hiszen jelenlegi kitermelési technológiája elavult, s a lelőhelyek hozama is egyre csappan az évtizedes erőltetett kizsákmányolás miatt. (A szovjet kőolajipar 1988-ban 624, tavaly 607 millió tonna olajat hozott a felszínre, idén a termelés tovább csökken, várhatóan 585 millió tonnára.)

Olajpiaci szakértők véleménye szerint a „fekete arany” ára mindaddig 25 dollár fölött marad, amíg nem rendeződik véglegesen az Öböl menti konfliktus.

— asz —

ÉS SZÁLLÍTMÁNYOK

Építészdilemma: A kőolaj árát Bagdadba?

rivális és az Iránt támogató Szíria terveinek a keresztülhúzására — nagy mennyiségben szállított fegyvert a libanoni keresztényeknek.

A hadfelszerelés Irakból rendszerint Jordánián keresztül jutott Akaba kikötőjébe, majd a Szinai-félsziget érintésével került a címzett által ellenőrzött kikötők valamelyikébe. Most, hogy a Biztonsági Tanács határozata embargóval sújtotta Bagdadot, a fentebb vázolt csempészútvonalon ellenkező irányú forgalom is kialakult Irak felé. Mivel azonban az eddigi tranzitországok többsége alávetette magát az ENSZ rendelkezéseinek, sokan a szállítópapírok meghamisításához folyamodnak, mégpedig úgy, hogy Jordániát tüntetik fel a küldemény végállomásaként.

Jól értesült források továbbá útvonalokról is tudnak. Az egyik kiindulópontja állítólag a szíriai felügyelet alatt álló észak-libanoni kikötő, Tripoli, ahonnan az élelmiszer, orvosság és fegyver Jordánia, Ciprus, esetleg Szudán érintésével jut el Irakba. Libanoni, palesztin és iraki állampolgárok a hírek szerint áruszállítással foglalkozó irodákat létesítenek Ciprus szigetén. Ezek legutóbb hét-, illetve négyezer tonna eredetileg Bejrútba szánt rizst, illetve margarint vásároltak volna

fel, hogy azután gyaníthatóan az iraki fővárosba küldjék.

Közél-keleti szakértők azt sem tartják kizártnak, hogy Bagdad — a térségben egyáltalán nem ismeretlen módszerhez folyamodva — több repülőgépet eltüntetési a fel-ségjeleit,

így próbálván kijátszani a blokádot.

De Irak szorult helyzetében, nem csupán a csempészek, hanem egy-két Szaddámmal rokonszenvező állam szállítmányaira is igényt tarthat. A jemeni Szanaa — bár ezt ott határozottan tagadják — és az iraki főváros között minden jel szerint légihíd létesült, míg Kadhafi Líbiája sem tagadja meg a segítséget. A megfigyelők a potenciális „blokádörök” közt tartják számon Mauritániát, Algériát és a PFSZ-t is.

A legfrissebb öbölbeli hírek viszont arról tanúskodnak, hogy „mégsem eszik olyan forrón a kását”:

a csempészeket újabban Irak mellőzésére készíti az a tény, hogy ottani üzleti partnereik az embargónak köszönhetően egyre kevésbé képesek keményvalutával fizetni. Az elértéktelenedett iraki dinárra pedig érthetően nincs kereslet.

Gyévai Zoltán

A NAP PROGRAMJÁBÓL

Szeptember 14., péntek
KOSSUTH:

14.00: Hírek, Időjárás. Utközben. — 14.05: Erről beszéltünk. — 14.35: Orvosi tanácsok. — 14.40: A Duna Művészegyüttes népi zenekara játszik. — 15.00: Hírek, Időjárás. Utközben. — 15.05: Magyar Írás. — 15.50: Beszélni nehéz. — 16.00: Délutáni krónika. — 16.15: Hangoló. — 17.00: Hírek, Időjárás. Utközben. — 17.05: Magyarországról jövők... A vidék magazinja. — 18.00: Esti krónika. — 18.30: Rádás. — 19.00: Hírek, Időjárás. — 19.05: Sportvilág. — 19.15: Láttuk, hallottuk, olvastuk. — 19.30: Hol volt, hol nem volt... — 19.40: Mazaroff Mária népdalokat énekel. — 19.50: Gong. 20.00: Hírek, Időjárás. — 20.05: Meditációk a Budapest-Bécs világiatitása lehetőségeiről. — 20.35: Liszt művei gépzongorán. — 21.00: Hírek, Időjárás. — 21.05: Kilitó. — 21.50: Beszélni nehéz. — 22.00: Késő esti krónika. — 22.30: Romantikus muzsika. — 23.00: Hírek, Időjárás. — 23.05: Szabó Eváé a mikrofonon. — 24.00: Hírek, Időjárás. — 0.15-4.20: Éjféli után.

PETŐFI:

14.00: Péntektől péntekig. — 17.00-19.00: Rádiómagazin. Hírek, Időjárás. — 17.30: Uca-rádió. — 17.50: A-B/CD. — 18.20: Disputa. — 19.00: Hírek, Időjárás. — 19.03: Kölyökrádió. — 19.30: Zenes hallomások és vallomások. — 21.00: Hírek, Időjárás. — 21.03: Népdalok. — 21.45: Könnyűzenei stúdióink új felvételeiből. — 22.13: A heavy metal kedvelőinek. — 23.00: Hírek, Időjárás. — 23.03: Sporthíradó. — 23.10: Gospel magazin. — 0.15-4.20: Éjféli után.

BARTÓK:

14.00: Richard Strauss fuvós-műveiből. — 14.10: Mozart: Idomeneo. Háromfelvonásos opera. — 17.20: Evfordulók nyomában. — 18.00: V mate-rinskom jazyku. — 18.20: In limba materna. — 18.40: Na maternem jeziku. — 19.00: Hírek, Időjárás, Műsorismertetés. — 19.05: In der Muttersprache. — 19.25: Kamarazene. — 19.56: Nikolaj Gjaurov operafelvételeiből. — 20.30: Sütő András: Omló ezek alatt, Czine Mihály könyvszemléje. — 20.45: Érté-szek gondolj. — 21.00: Erich Kleiber vezényel. — 22.03: Arthur Grumiaux hegedül. — 22.20: Erkel-Kodály nemzet-közi énekkoncert. — 1990. — 22.43: Napjaink zenéje. — 24.00: Hírek, Időjárás. — 0.10: Zene-kari muzsika. — 2.00: Szó-zat.

CALYPSO:

13.30-19.00: Műsorvezető: Kristóf Gábor. Benne: 13.35-14.30: Rock az óra körül (Fenyő Miklós).

BUDAPEST 11:

15.00-15.30: Könnyűzenei összeállítás. — 15.30-18.30: Délutáni magazinműsor, Műsor-vezető-szerkesztő: Bayer Iona. A műsorban: „Emlékszem még...” (Rátónyi Róbert ro-vata) — Könyv- és hangle-mezajánlat (Kelemen Tamás rovata). — Horgászok 5 per-ce (Bánhorváth Attila rovata). Játék — vezeti: Kerényi Pé-ter. Meseidő.

PÉNTEK

16.25: Képűjság. — 16.35: Déli vide-oujság. A sze-gedi körzeti stú-dió műsora. — 16.45: Stíri. — Hírek román nyelven. A sze-gedi körzeti stú-dió műsora. — 16.50: Szép magyar dal. Kodály — Csokonai Vitéz Mihály: A farsang búcsúszava. — 17.00: 19.00: Péntek délután. — 17.00: Égygyűrűk. Nyugodtjások műsora. — Kb. 17.30: Teka. Köz-hasznú információk. — Kb. 17.40: Kényszer-kilakoltatás. Riportfilm. — 17.55: Reklám. — Kb. 18.00: Ablak. Közéleti szövegező műsor. — 19.00: Keresztény életkérdések. — 19.05: Reklám. — 19.10: Esti mese. A sün és a hernyó. Cseh-szlovák rajzfilm. — 19.20: Reklám. — 19.25: Erzsébet-díj 1990. (Antal Imre beszélget Bán Jánossal, Bodrosi Gyulával és Gresz Józseffel.) — 19.30: Híradó. — 20.00: Reklám. — 20.05: Vers mindenkinek. Mára! Sándor: Halotti beszéd. — 20.15: Anád, anyád idefőljön! — 20.55: Reklám. — 21.00: Panoráma. Világpolitika per-ről perre. — 22.00: A hét mű-tárgya. Kínai tubákosflako-nok. — 22.05: Válogatta a ren-dező — Andrezs Walda. Min-den eladó. Lengyel film (1968) FF. — 23.50: Híradó 3. — 0.05: Folyton-folyvást folytassa! Ang-ol filmsorozat (ism.).

TV2

Berkes Zsuzsával és Rózsa Péterrel. — 17.00: Képűjság. — 17.15: TV2. Benne: Reklám, Riportok, Időjárás, Zene. — 17.45: Bumm!!! Telefonos Játé-tek. — 18.00: Telesport. — 18.25: Gyerekeknek! A kisku-tya kalandja. Amerikai rajz-filmsorozat, Kaland az Amazo-nason. — 18.46: TV2. — 19.00: A nyomozó. NSZK bűnügyi

tévéfilmsorozat. A pénzestás-ka. — 19.49: TV2. — 20.10: TV2 Klub. — 21.00: Híradó 2. — 21.20: TV2. — 21.30: Artatlan-ság. Brazil film (1983). — Kb. 23.20: TV2. Napzárta.

MŰHOLDAS EUROSPORT

14.00: Motorké-rékpár-vb. — 15.00: Aerobic-vb. — 16.00: Szörfmagazin. — 17.00: Röplab-da. — 18.30: Hét-vegi előrejel-zés. — 19.00: Eurosport-hírek. — 20.00: Motorkerékpár-vb. — 21.00: Birkózás. — 22.30: Mo-torsport-hírek. — 23.00: Kaland.

SUPER CHANNEL

17.30: Adásban. — 19.30: Idő-lánc. — 20.00: Egyveleg. — 21.00: Koncert. — 22.00: Nem-zetközi hírek, időjárás. — 22.15: Koncert. — 23.15: SNUB. — 23.45: Egyveleg. — 0.15: Nemzetközi hírek. — 0.30: Egy-veleg. — 1.30: Időlánc. — 1.45: Egyveleg.

TV5

16.05: Hírek. — 16.15: Irány a világ. — 17.15: Női szemmel. — 17.45: Finomságok. — 17.45: Zöld zsaluk. — 19.00: Vakációk útján. — 19.30: Hírek. — 19.40: Játék a betűkkel. — 20.00: A törvény nevében. — 21.00: Utak és kalandok. — 22.00: Híradó. — 22.35: Muzikklub: A nyugodt apa. — 0.10: Kanapé. — 0.35: Műsorzárás.

SATI

13.00: Telebörze. — 14.05: Szellemzők. — 14.30: Teletipp. Horoszkóp. — 14.40: Carlon és Carlon. — 15.30: Meszabonáz-va. — 15.55: Teleújság. — 16.05: Magas bozót. — 17.10: Szom-szedők. — 17.35: Teletipp. — 17.45: Műsorismertetés. — 17.50: Az Addams család. — 18.15: Mini-Max. — 18.45: Híradó, időjárás. — 19.05: Sze-renesekerek. — 20.00: Charlie angyalai. — 21.00: Sandokan és Leopard. — 22.45: Az ördög játszótere. — 0.20: Előre-jelzés.

RTL PLUS

13.00: Gazdag és szép. — 13.25: Kaliforniai klán. — 14.10: A Springfield-sztori. — 14.55: Egészségügyi magazin. — 15.20: Egyszerűen állati. — 15.43: Nettó. — 16.00: Murphv papa. — 16.40: Rizikó! — 17.10: Forró nyerevény. — 17.45: Játssz velünk! — 18.00: Kalifor-niai klán. — 18.45: Híradó, időjárás. — 19.10: A csapat. — 20.00: Harc a maffia ellen. — 21.05: Gyilkosság a hobbi. — 22.00: Sipszó. — 23.00: Kezvet-len árnyék. — 0.30: Gyilkos-ság a Temze-parton. — 2.10: Hétszázalékos olat. — 4.00: A hamis Scherlock Holmes. — 5.25: Alfred Hitchcock bemutatja.

Mátyás-templom: Trajtlér Gábor orgonaestje (8) — Óbuda, Fő-plébánia-tem-pлом: Obudai Albert Schweit-zer kórus és ka-marazenekar Bach-estje (8) — Katona József Színház: Lulu (7) — Vigszínház: Fekete Pé-ter (7) — Lézer Színház: Mike Oldfield (fél 7), Genesis (8), Pink Floyd (este fél 10).

KÖZLEMÉNYEK

Bécs — HUMA áruház szept. 21., 490 Ft. Sörfeszítvá! Münchenben IX. 24-26. 3 nap (1 éjszaka buszon + 1 éjszaka szállodában), 2700 Ft + 70 DM, IX. 28.-X. 1. 4 nap (3 éjszaka szállodában) 2700 Ft + 180 DM; Velence szept. 28-30., 3 nap 1500 Ft + 3 DM. Isztambul szept. 29.-okt. 4., 3470 Ft + 65 DM. Ciprus okt. 13-21., 34 000 Ft + 10 USD. Tunézia okt. 12-21., 41 100 Ft + 31 USD. Izrael nov. 6-20., 87 700 Ft. Extra Tours Bp. XIII., Pozsonyi út 23. Tel.: 131-1753 vagy 132-4793. Keresse ősz-téli programfüzetünket! (1877/5)

Elveszett útlevelem. Név: Boni Mohamed, Apja neve: Moner. Útleveleszám: 203517. Mestralónak magas jutalom. XIV. Bosnyák tér 11-12. II. 4. (1885/1)

Szabó György magánvállal-kozó, szobafestő, mázoló kis-páros. Gyógyos. Szabadság tér 3. I. em. 3. 2 db bélyegző-je, 1990. szeptember 11-én el-vezett. Használatra érvényte-len. (1947/1)

MIX Kft. (Mix Vállalkozási és Építési Kft.) lenyomatú bé-lyegző IX. 11-én elveszett. A bélyegző érvénytelen. (2119/1)

Elveszett a 31. Sz. Állami Építőipari Vállalat alábbi fel-iratu bélyegzője: 31. Sz. Álla-mi Építőipari Vállalat 16. Sz. Főépítésvetőség, Budapest. Központ: Budapest V., Petőfi Sándor u. 7. sz. MNB: 220-05292. Adószám: 10005295201. A bélyegző használatra 1990. szept-ember 11-én 15 óráig érvényte-len. (2126/4)

Uszoda — szolárium — szauna — kondi ismét nyitval délelőtt: 5.30-8.30, este 19.00-23.30, Budapest I., Mészáros u. 48-54. Telefon: 156-0122/267. Ér-deklődni a nyitvatartási idő alatt. (1832/2)

Dzsesszbalett (gyermek, felnőtt), karatetanfolyamokra pótblatkozás, XIII., Csanády u. 11. 120-0274. (1774/2)

Jóga a mindennapi életben. Jógatanfolyamok Paramhansa Swami Maheshwarananda indiai jógamester tanítása szerint, kezdő, relaxációs, medi-tációs és testtartásjavító cso-portokban, szeptember 18-tól váltóműszakos, kora reggeli, délelőtti, délutáni és esti idő-pontokban. Beiratkozás: szept-ember 14-től, hétköznap 16-18 óra között. Józsefvárosi SC. VIII., Baross u. 121. Tel.: 134-0818. (x)

Flotta Super ősz-i ajánlatok! Svác, vízum nélkül, 4 nap, szállással, kirándulással. Youth Hostel igazolvány grátis. Ok-tóber 14-17, 3600 Ft + 37 DEM. Berlin, a német egyesítés után! 4 nap, szállással, olcsó vásár-lási lehetőséggel. Október 21-24, 2400 Ft + 50 DEM. Festői olasz városok, olcsó dízel au-tók. Verona-Bologna-Padova —Milánó 4 nap, szállással. Ok-tóber 15-18, 3920 Ft + 55 DEM. Sörfeszítvá! Münchenben, alpi penzióbeli szállással. 4 nap, szeptember 30.-október 3., 1490 Ft + 59 DEM. Idősek-nek: Mariázell! Zarándokút! Kényelmes szállással, temp-lomlátogatással 3 nap, novem-ber 1-3. (Mindenszentek). 1400 Ft. Non-stop busz Mün-chenbe, a sörfeszítvára. 3 nap, szeptember 27-29, 1999 Ft. A gyermekek kedvence: szafáripark. Október 13., 499 Ft + belépők. Szabó bácsi marci-pánműzeuma. Puchberg-Wie-ner Neustadt, Október 19., 499 Ft. Jelentkezés és felvilágosít-ás: Flotta Tours, Bp., Práter u. 60. 1033. munkanapokon 8-17 óráig. Telefon: 113-0414, 113-4075. (1423/1)

A Cooptourist ajánlataiból: Autóbuszos társasutazások: az ország tetején (Kékestető-Parád-Abasár), szeptember 22., 590 Ft. Körutazás a Zemo-lénben, szeptember 29-30., 1990 Ft. Kőszegi-ág-Burgenland, október 5-7., 2890 Ft (kötő-péncz: 800 Ft értékben). Dél-Burgenland-Bakony, október 19-21., 2890 Ft (kötő-péncz: 800 Ft értékben). Orgonahangver-seny Pannonhalmán, szept-ember 29., 630 Ft. Egyénleg utazóknak: Szuperkedvezményes hétvége Sátoraljaújhe-lyen, a Hotel Zemlénben (2-3 ágyas, fürdőszobás szobák, fél-penzió). Szeptember 14-16., 21-23., 23-30., 1390 Ft/fő. Je-lentkezés és felvilágosítás a Cooptourist irodában és a 131-4318-as telefonszámon. (1675/1)

A Bizományi Áruház Vállalat értesíti t, ügyfeleit, hogy ismét megnyitotta 68. sz. ruházati boltját (Bp. XIII., Váci út 106.). Olcsó, választékos árúknálal-tal várjuk vevőinket. Férfi, női ruházati cikkeket, konfek-ciót, darab-, divatárutak és lábbelikeket kínálunk. Bolton belül árufelvételeit is végzünk. forgalomképes ruházati cik-kekből. Ha jól akar vásárolni, eladni, keresse fel üzletünket. (1555/1)

Mindent egy helyen: a kul-turális piacon! Színházjegyet, lemezt, könyvet, újságot, ka-zettát, társasutát és még sok mást vehet szeptember 15-én és 16-án 10-21 óráig az obudai Fő téren. Közben láthat gyer-mekdivat-bemutatót és pantomi-met, színházat és koncertet, dzsesszt és reneszánsz táncot — jól szórakozhat, Gyermekek-nek levegőtár. Részletes in-formáció a Zichy-kastélyban, 180-4920. Ne feleddje, mindent egy helyen, az obudai Fő téren! (1046/2)

Elveszték az alábbi bélyeg-zőink: Vizezdálkodási Tudomán-yos Kutatóközpont feliratu körbélyegző és Vizezdálkodási Tudományos Kutatóközpont, Budapest IX., Kvassay Jenő u. 1. 216-1095, 7-es sorszám. Használatuk 1990. szeptember 11-től érvénytelen. (x)

Felhívás. A Kereskedelmi és Vengélatóipari Főiskola az 1991/92. tanévre önköltséges felvételi előkészítő tanfolyam-ot indít matematikából és a választható második felvételi tárgyak közül: történelemből, közgazdaságtanból, kémiből, kereskedelmi ismeretekből, vendéglátó-ismeretekből. Rész-vételi díj: kéttárgyas 8000 Ft (23 hetes oktatási időtartam-mal, heti 2x3 óra, összesen 234 órában) — egytárgyas 5000 Ft (23 hetes oktatási időtartam-mal, heti 2x3 óra, összesen 138 órában) — a vidéken lakó pályázók részére, akik a buda-pesti tanfolyamon vesznek részt, matematikából 73 órára 3000 Ft**). * Az oktatás 1990. novemberétől 1991 májusáig tart, egy héten két alkalom-mal, kedden és pénteken 16.30 óráig, illetve ** A vidékiek-nek szerdai napokon egész na-pos elfoglaltságot jelent 2-3 hetenként. Jelentkezési hatá-ridő: 1990. október 12. A tanfoly-amat a főiskola székhelyén szervezzük: Budapest V., Alkotmány u. 9-11. szám alatt. Az érdeklődők részletes tájé-koztatót és jelentkezési lapo-kat kaphatnak a Kereskedel-mi és Vendéglátóipari Főisko-lán: Budapest V., Alkotmány u. 9-11. szám alatti portán. Telefon: 111-2495, 132-7150. (x)

A Palládium Színházi Mű-hely felvételi hírdet. Színesz-zekció: felvételi meghallgatás 15-20 éveseknek szeptemberben szerdánként 16 óráig. Evi tandíj: 13 000 Ft. Első befizetés a meghallgatás után: 7000 Ft. Fiúknak kedvezmény! Tán-cszekció: balettre, musical- és dzsessztáncra beiratkozás hala-dóknak, kezdőknek: szeptem-berben hétfőnként 16-19 óráig. Evi tandíj: 10 000 Ft. Első rész-let beiratkozáskor: 6000 Ft. Minden jelentkezést szerzetettel várunk az Eötvös-klubban: V., Károlyi Mihály u. 9. (x)

Az adás kivételesen 4.15-kor kezdődik!!! A Forma-1 Grand Prix zárófutamának közvetítése Ausztráliából az Állami Biztosító Rt., a Dunaholding Rt., a Magyar Hitel Bank Rt., a Keravill Kereskedelmi Vállalat és az Országos Takarékpénztár támogatásával. Terve-

zett témák: A Kinn, padon Király Béla, az SZDSZ új országgyűlési képviselője – Pulitzer-díj magyaroknak, dr. Gonda György és dr. Bárándy Péter – Fritz Walter 70 éves. Szepesi György, Buzánszky Jenő, Grosics Gyula, Hidegkuti Nándor és Tóth II. a rosszlelkű 2:3-ról – Klapka György ingyenykonyhája – Dunaholding részvényekről – Árkus József – TS-sportszombat. Műsorvezető Forró Tamás. A NAP TV hívható az 1143-873 telefonszámon.

90. nov. 4.

- Hajdú-Bihar megye

- Borsod-Abaúj Zemplén megye.

Elsősorban megfelelő képzettségűek és képességűek várják, olyanokét, akik a munkavégzéshez személynél telefonnal rendelkeznek.

Bérezés: a teljesítménnyel arányos jutalékos rendszerrel költségtérítéssel.

A jelentkezéseket, részletes önéletrajzzal, novembertől a vállalat munkaerő-gazdálkodási osztályára, cím: Budapest X., Gyömrői út 19-31. 1103.

Őrségváltás Hollywoodban

Nemcsak a pénz- és a filmvilág, hanem a filmiparukra igencsak büszke amerikaiak kedélyét is felborzolta a hír: a legendás hírű *United Artists* és a vele társult *Metro Goldwyn Mayer* szórakoztatóipari óriásvállalat európai tulajdonba került. *Giancarlo Parretti* olasz pénzmágnás 1,9 milliárd dollárért vásárolta meg a patinás céget. Az amerikaiaknak eddig is volt mit „siratniuk” a filmvilág fővárosában, a *Sony* ugyanis tavaly 3,4 milliárd dollárt fizetett a *Columbia Pictures* bekebelezéséért.

KI MIT AJÁNL?

Parretti nem kezdő a filmszakmában, legalábbis ami az anyagi vonatkozásokat illeti. A hajdanvolt francia, majd amerikai tulajdonú *Pathe* filmcég néhány esztendeje ugyancsak az olasz üzletember ellenőrzése alatt áll. A több mint ezer mozit is üzemeltető Parretti a UA/MGM felvásárlását a kedvező üzleti kilátások mellett azzal is magyarázza, hogy „hidat akar építeni az európai és az amerikai szórakoztatóipar között”. Ennek alátámasztására megállapodást írt alá a még amerikai tulajdonú *Warner Brothers* céggel a *United Artists* filmjeinek európai és japán forgalmazásáról. (A UA ugyanis korábban a *Warner*re bízta — persze üzleti alapon — filmjeinek televíziós forgalmazását.)

Az amerikai filmek nemcsak odahaza népszerűek, hanem nagy nézőközönséget vonzanak szerte a világon, s együttal szüntelenül „láplálják” a világ állandó műsorhiánnyal küszködő televízióit is. *Jelenleg a Hollywoodban készített fil-*

mekből származó bevételek 38 százaléka származik Európából, a számítások szerint ez az arány hamarosan 50 százalékra emelkedik a Parretti-puccs nyomán.

A UA/MGM árusításáról már korábban is keringtek hírek a szakmában. A korábbi tulajdonos, *Kirk Kerkorian* tavaly 1,5 milliárd dollárért akarta eladni az ausztrál *Quintex* csoportnak, de érdeklődött a filmtörténettel szinte egyidős nagyvállalat iránt *Rupert Murdoch*, a sajtócézár is. Ő „csak” 1,35 milliárdot kínált, így nem meglepetés, hogy az üzlet az olasz beruházóé lett. Parretti a vételáron felül azt is vállalta, hogy kifizeti a hollywoodi konzern több mint félmilliárd dolláros adósságát.

CHAPLIN GYÁRA

A *United Artists* az Egyesült Államok filmiparának legnagyobb beruházója és forgalmazója. A céget 1919-ben több filmszínész, köztük *Charlie Chaplin* alapította. Ez volt az első nagyobb filmipari vállalat, amely a sztárok — többek között *Mary Pickford*, *Douglas Fairbanks* és *D. W. Griffith* — irányítása alatt állt. A második világháború előtt a *United Artists* ontotta a világsikereket, a háború után azonban egyre több pénzügyi nehézséggel volt kénytelen szembenézni. 1951-ben átszervezték a vállalatot, a stúdiókat el-

adták, s ezután a UA már csak filmek forgalmazásával, valamint a filmgyártás finanszírozásával foglalkozott.

Az „oroszlános” *Metro Goldwyn Mayer* — amely több kisebb filmcég egyesülésével jött létre — valamikor a világ első számú stúdióvállalata volt: a 30-as és 40-es években önmaga több filmet készített, mint a világ összes más filmgyára együttvéve. Az 1920-ban alapított céget hosszú időn át csak a „sztárok otthonaként” emlegették, hiszen az MGM révén lett világsztár többek között *Greta Garbo* és *Clark Gable* is. A hatvanas években kezdték meg az MGM hollywoodi stúdióiban a különböző tévéprodukciók gyártását, s napjainkban a mozifilmek mellett az amerikai televíziós hálózatok megrendeléseinek teljesítése jelenti a meghatározó bevételi forrást. Időközben az MGM a több lábon állás jegyében bővítette, szélesítette tevékenységi körét, s a hetvenes évek közepétől jelentős érdekeltségekkel rendelkezik a szálloda- és a kaszinóiparban. Erre azért volt szüksége, mert „termelése” erősen visszaesett, ma már csak 6-8 filmet készít évente. 1973-ban kötött „házasságot” a *United Artists*-szal, csökkenő számú filmjeit a UA forgalmazta.

Az amerikaiak nehezen emészlették meg a *Columbia* eladását a *Sony*nak, akkor arra hívatkoztak, hogy „az amerikai lélek

egy része” került japán tulajdonba. Az „utca embere” ugyanis nincs tekintettel arra, hogy a filmiparban is világméretű az integráció, s egyre szorosabbá válik a kapcsolat a filmgyártás és a forgalmazás között.

MOZIVÁROS MOSZKVÁBAN?

Az amerikai filmipar tehát egyre inkább nemzetköziesedik, saját maga is keresi a külföldi vállalkozások lehetőségeit. Ennek jó példája, hogy a *Time Warner* cég (a *Warner Brothers* egyik leányvállalata) vegyes vállalati megállapodást írt alá nemrégiben a *Sovjet Filmiparral*. Ennek keretében az USA-beli cég Moszkvában és Leningrádban amerikai stílusú mozikumplexumokat épít, 10-12 vetítőteremmel, légkondicionálással, jáléktermekkel — és az elmaradhatatlan pattogatottkukorica-árusító helyekkel. (A „mozivárosok” az USA-ban igen népszerűek, s tulajdonosaiknak hatalmas bevételt eredményeznek. Mind-egyik teremben más-más filmet vetítenek, a ráérő nézők pedig akár egy napot is eltölthetnek ugyanott mozizással. A komplexumból természetesen nem hiányoznak a gyorsbűféhálózatok sem.)

A cégtáblacserék miatt Hollywoodban persze nem áll meg az élet. A stúdiók teljes gőzzel dolgoznak, *Beverly Hills*en az autogramkérők serege ünneplés és ostromolja a filmsztárokat, a filmváros továbbra is mágnesként vonzza a turistákat. A változás „csak” annyi, hogy a profit mind nagyobb része kerül külföldre...

(— asz —)

90. VI. 15.

Miután a nyugatnémet—jugoszláv meccs előtt a milánói közterületeken a két mérkőző fél válogatottját buzdító szurkolók is erőt mértek össze, haladéktalanul olasz földre utazott Willi Hennes. Herr Hennes a nyugatnémet szövetségtől kapott hirtelen olyan megbízást, hogy a Beckenbauer-csapat mellett szigorítsa az őrséget.

— Beszéltem az olasz föld felé irányuló forgalom határőrségének vezetőivel — újságolta az erbai kastélyszállóban (itt laknak Klinsmannék) Hennes. — Mintegy 1200 rendbontó lépte át az olasz határt, legalábbis ennyit saccolnak. Igen nehéz megtippelni, kik azok, akik a bajkeverés céljából jönnek ezekben a napokban a Mondiale földjére. Nem hippik, nem is skinheadek, hanem igen jól öltözött úriemberek ezek. Angol lord

6 *Esti Hírlap*

1990. június 15., péntek

módjára lépik át a határt, azután „beindulnak”...

Mindenesetre nagy fel-tűnést keltett Franz Beckenbauer szövetségi kapitány nyilatkozata: „Kérem, ne engedjék a köz-elünkbe a germán hordá-kat!” — szólította fel a sajtó útján az NSZK belügy-minisztériumát.

A SPARTA PRAHÁBÓL

Jan Stejskal portás 600 ezer fontot ér...

A Queen's Park Rangers edzője, Don Howe sebtiben repülőre ült Cagliari-ban és Montecatinit célozta meg.

— Noha az Egyesült Államok ellen túl sok dolga nem volt, számomra mégis bizonyított Jan Stejskal, a csehszlovákok kapusa — mondta Howe, aki már nyelvbe is ütötte a nagyüzletet, 600 ezer fontot aján-

mok egy zárt ország, amely nem engedi be az idegen kultúra hatásait. A világbajnokságon elszenvedett vereségekből le kell vonni a következtetéseket!

hogy egy olyan klassziscsapat, mint a holland, miként hagyta ellenőrzés nélkül a középpályát. A pályának azon szakaszában kell meccseket nyerni.

PELÉ SAJÁTOS VÉLEKEL

Elég szomoró csapatban a kap

Sorozatosan támadja a „fekete gyö

Első alkalommal nyilvánított véleményt Pelé, a brazilok egykori háromszoros világbajnoka. A Gazzetta dello Sport kérte fel a brazil—svéd 2-1-es

meccs elemzésére a „fekete gyöngyszemet”.

— Brazília formájával kapcsolatban gyorsan mondjunk le minden illúzióról — jelentette ki Pelé. — A svédok is pokoli mód rosszul játszottak, de hogy miért csak két támadóval merészkedtünk az európai térfélre, ez érthetetlen!

Pelé szerint Careca ugyan meglelte a magát, de Müller szerepeltetése tökéletes félreértés. „Ott van Bebeto és Romario, miért nem őket játszatta Lazaroni?” — vetette fel a kérdést Pelé. (Tán elfeledte, hogy Müller pompásan szolgálta ki Carecát, noha ő maga valóban nem sok veszélyt jelentett Ravelli kapujára?)

— Lazaroni alapvető fel-fogása a futballról — tudniillik, hogy elég a győzelem, s ha netán az jó játékkal párosul, az csak kedves ráadás —, tökéletes félreértés! Braziliának

A „TITKOS FEGYVER” A FÜRDŐSZOBA

A nagy szállodaháború újabb ütközetei

90.8.14.

Mutasd meg a fürdőszobádat, megmondom milyen kategóriájú szállodában laksz! — hangzik az újszerű felszólítás az Egyesült Államokban. Az óceán túlsó partján kibontakozó szállodaháborúban ugyanis a fürdőszoba felszereltsége az egyik „titkos fegyver”; a hotellancok és -tulajdonosok e korántsem mellékes helyiség minél pazarabb berendezésével akarják bővíteni vendégeik számát. S a célpont — mint mindenütt a világon — nem annyira a turista, mint a cége, vagy kormánya pénzén utazó hivatalos kiküldött.

MINDIG ÚTON

A világ legtöbb országában a szállodák bevételeinek többsége az üzletemberekől származik, a hotelszobák többségét hétfőtől péntekig ők veszik igénybe. (Nem véletlen, hogy a szállodai férőhellyel jól „ellátott” országokban a hotelek a hétvégekre jelentős engedménnyel kínálják a szobákat a turisták ezeken a napokon viszonylag olcsón lakhatnak a pompás szállókban is.) Különösen igaz ez a megállapítás az USA-ra, ahol — ottani szóhasználatával élve — a fél üzleti világ mindig úton van.

Az amerikai szállodák harca a vendégek elszármazásáért azért erősödött fel, mert a 80-as évek elején megindult tömeges szállodaépítést elmeztették, s napjainkban jóval több a hotelszobák száma, mint amennyire szükség van. A statisztikák tanúsága szerint az amerikai szállodák

kapacitáskihasználtsága éves szinten tavaly 63,8 százalékos volt, tíz esztendővel korábban ez az arány még meghaladta a 71 százalékot. (Számítások szerint egy szálloda akkor nyereséges, ha a férőhelyek kihasználtsága 65 százalékon felül van.) Érthető tehát, hogy az amerikai szállodák — amelyek egyébként tavaly 54 milliárd dolláros forgalmat bonyolítottak le — 60 százalékban veszteséggel zárták az 1989-es esztendőt.

Az országos hotelhálózatok és a kisebb szállodai vállalatok igyekeznek mindent megtenni a hivatalos utazók kegyeinek elnyeréséért. Nem hagyhatják figyelmen kívül, hogy az amerikai vállalatok többsége az utóbbi években számottevően csökkentette a kiküldetések szállodakerejét, vagyis az utazók többsége nem költhet naponta 40-80 dollárnál többet hotelszobára. Az amerikai szállodák többsége a hivatalos utazók részére úgynevezett vállalati szobaárakat ajánl, amely általában 25 százalékkal alacsonyabb a „rendes” tarifánál, s igyekeznek megállapodást kötni a nagyobb cégekkel, hogy azok utazói országszerte az ő szállodáikat vegyék igénybe.

„TÖRZSLAKÓK” PONTJAI

Igencsak vonzó ajánlatokat kényszerít ki a konkurenciaharc az egyes, tehetősebb szállodacégekben. A Hyatt például a szobaár minden dollárja mellé 5 pontot ad a vendégnek. Aki ilyen módon 20 ezer pontot

gyűjt össze — az 3 napot kap ajándékba a cégtől annak bármelyik szállodájában, beleértve Balit, Hawaii és Tahitit is. 250 ezer pont után 10 napos vakáció jár a világ bármely részén — repülőjeggyel és limuzinszolgálattal egybekötve.

A különböző bónuszok, kedvezményes díjtételek mellett persze a szállodák megkülönböztetett figyelmet fordítanak arra, hogy magas színvonalon kielégítsék az üzletemberek munkával kapcsolatos igényeit is. Az amerikai hotelek többsége úgynevezett business centert működtet. Ebben az üzleti központban igénybe vehetők a számítógépek, a telefaxok, a másológépek, a leírószolgálat. A hotelszobákban kívánságra számítógépet is felállítanak, reggelente pedig újsággal és alacsony kalóriatartalmú reggelivel kedveskednek (ingyen) a vendégnek. A hotelek felső emeleteit az utazó vállalati vezetők részére alakították ki.

S napjainkban természetesen nem hiányozhat az üzletemberekből élő szállodákban a gépesített tornaterem, valamint a kifogástalan tisztaságú uszoda sem. Újabb a tornatermekben elhelyezett erőkerékpárokat telefonnal is felszerelik; az üzletember még a napi kondicionáló gyakorlatok végzése közben is intézheti halaszthatatlan ügyeit...

A kényelmes ágy, a légkondicionálás és a tisztaság, valamint a színes televízió és a kábeltevé még a legolcsóbb szállodában is alapkövetelmény az Egyesült Államokban. A rangot azonban a fürdőszoba felszereltsége adja: minél több a törülköző, minél márkásabb a szappan, minél több az elektronika stb., annál drágább a hotel. A 30 dolláros szállodaszoba fürdőszobájához két kis szappan, néhány műanyag pohár és két nagy törülköző „jár”. A 85 dolláros szoba fürdőszobája jóval gazdagabb: márkás szappanok és sampon, dezodor, szájvíz, cipőtisztító eszközök, varrókészlet, zuhanysapka, automata hajszárító az egyenberendezés. Telefon és televízió, valamint egy kisebb „illatszerbolt” általában a 120 dollár körüli szobák fürdőszobáiban lelhető fel.

A MOTEL-6

A hivatalos utazókra való átállás jelentős beruházásokat igényelt az amerikai szállodai cégektől. Az éleződő verseny miatt ezeknek a kiadásoknak csak egy kis részét tudják érvényesíteni a szobaárakban, a többit a nyereség bájja. De panaszkodni nincsen idő, inkább új trükköket kell kitalálni a vendégek megtartására, illetve átszabitására.

Az amerikai cégek új „sláger szállodalánca” a Motel-6 amely szerte az országban 24 dollár 95 centért kínálja színvonalas szobáit az üzletembereknek. A jelek szerint a Motel-6 egyelőre legyőzhetetlen. A versenytársak azonban egy percet sem tétlenkednek, készülnék a szálloda- és a szolgáltatásháború újabb ütközeteire. S ennek a csatának az első számú nyertese a vendég, valamint a számláját fizető vállalat.

— asz —

taníthatják gyorsalvást

— legalábbis az ezzel foglalkozó orvosok szerint — mindenki rászoktathatja magát, hogy károsodás nélkül kevesebbet aludjon, s így egy hét alatt akár egy teljes napnak megfelelő időt nyerjen egyéb hasznos elfoglaltságai számára. Ehhez azonban (ez a tudósító véleménye) már némiképpen fakírnak kell lenni, hiszen 24 órát csak az nyerhet, aki naponta több mint három órával csökkentheti megszokott alvásidejét.

Az elhangzott előadások szerint nem elsősorban az alvásidő számít, hanem az, hogy sikerül-e ezalatt kellően pihenni, regenerálni a szervezetet.

Nem túlzottan meglepő az a felfedezés, hogy ehhez mindenképp jó ágy kell, amelyben nyugodt az alvás. Akkor kell aludni, amikor álmosak vagyunk, mert a fáradság pillanatnyi elmúltával már hiába hunyjuk le szemünket, az ilyen alvás korántsem lesz kellően pihentető.

Régen tudják, hogy az alvás különböző mély és kevésbé mély, intenzív és kevésbé intenzív szakaszokra oszlik.

Néhány tudós most azt állítja, hogy megfelelő ed-

zéssel kiküszöbölhetőek azok a szakaszok, amelyek nem hoznak mély álmod, vagyis nem járulnak hozzá teljességgel a szervezet regenerálásához. A hogyanra azonban a tanácskozáson eddig nem adtak választ.

Több kutató tanácsolta a „villámalvást” napközben: étkezések után például tízpernyi álom is rendkívül frissítő lehet. Arra ugyan nem adtak választ, hogy miként lehet ezt a tízperces alvást megoldani például a munkahelyeken, de Pierre Fluchaire professzor azt jósolta, hogy ez a szokás száz év múlva már általános lesz — annyira, hogy

az iskolákban tanítják majd a gyerekeket a „gyorsalvásra”.

Ez a pihentető néhány perc váltja majd fel a hosszú éjszakai alvást, ami azért természetesen nem tűnik el az emberek életéből, csak lerövidül.

A kutatók minden derűlátása ellenére tény, hogy a franciák rosszul alsznak. Minden ötödik használatot, így tavaly több mint 3 milliárd pirulát nyeltek le a jó álom érdekében.

Kis Csaba

LEHETSÉGES, HOGY AMERIKÁBAN

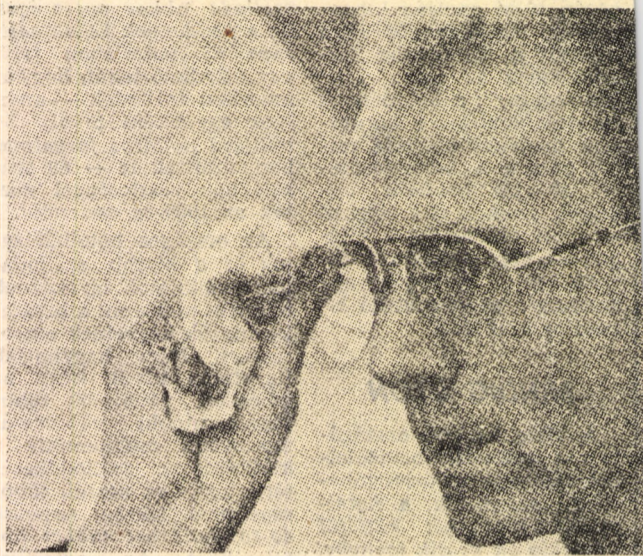
Vajon kacsa-e a Kicker? Beckenbauer szövetségi kapitány

A volt NSZK szakvezető csak cáfol, c

(Tudósítónktól)

Ahogy az illik a futballban, Franz Beckenbauer ügyében is mindenki kődösít... A Kicker próbált nyomába eredni annak, hogy a vb-döntő után az NSZK szövetségi kapitányi tiszteről leköszönt Császár útja merre visz. Anyanyit sikerült kideríteni, hogy több mint egyhetes amerikai körúton járt. Ennek során sokat golfozott jó barátjával, Peter Ueberrothtal, aki nem más, mint az 1984-es Los Angeles-i nyári olimpia szervezőbizottságának egykori feje. S mint ilyen, igen erősen bombázzák azért, hogy az 1994-es, az Egyesült Államokban sorra kerülő vb-döntő előkészületeiben adjon mihamarabb jelentős segítséget Scott LeTelliernek.

Minden összefügg. Werner Fricker, a néhány napja az amerikai futballszövetség elnöki székéből kibuktatott sportvezető nem volt túl jóban LeTellierrel, így azután Franz Beckenbauer esélyei sem lehettek túl jók arra, amiről hónapok óta fecseg mindenki: ő lenne az új amerikai szövetségi kapitány! Nos, Fricker ment, s jött az új, egy bizonyos Los Angeles-i ügyvéd, Alan Rothenburger. Egyszeriben felgyorsultak az események, mert Ueberroth és Rothenburger szintén közeli ismerősök, így nem csoda, hogy végre kipattant az ügy: 1992-től Beckenbauer mégis az Egyesült Államokban dolgozik!

„Az egész nem igaz — mondta az amerikai szövetség sajtószóvivője, John Polis. — A Kicker csak kacsát röpített világgá!”

Ha cáfolják, ha nem, egyre bizonyosabb: Ueberroth „megfűzte” arra Beckenbauer, hogy az adidas cég Újvilágban történő üzleti ügyeinek intézéséből vegye ki a részét. A Császár igent mondott, holott egy-két napja újra tagadta, hogy eredményre vezetett volna a világhírű európai sportszergyártó cég vadonatúj vezetőjével, Bernard Tapie-val lefolytatott megbeszéléssorozata. Beckenbauer tehát 1992-től mégis technikai igazgató lesz az amerikai válogatott mellett! Addig a szövetségi kapitányt, Bob Ganslert bőven

ellátja szaktanáccsal. Am kérdés, hogy 1992 után megfér-e majd két dudás az egy szem csárdában...? S hogy az ügy még szövevényesebb legyen: a Kicker azt is tudni véli, hogy a Dentsu nevű, japán hirdető-reklámozó mamutvállalat is „szerződtette” embe-

BIRKÓZÁS, VIL

Ugyan r a magyar

Nem kis bátorságra vall, hogy a szeptember 7. és 9. közötti, Tokióban sorra kerülő szabadfogású birkózó-vb-re orvosa nélkül utazik a magyar legénység. Amely egyébként nyolcfőnyire bővült, hiszen a 33 éves szakági mester, Németh Sándor úgy gondolta, „beugrik” ő is a 62 kg-osok közé. A múlt heti elnökségi ülésen ugyan a szövetségi kapitány, Szőnyi János annak rendje és módja szerint betérjesztette dr. Sidó Zoltán nevét is, ám a derék doktor „kipottyant” az utazókeretből.

◆ Mit szól hozzá?

— Meg vagyok lepve, de hát, ha az elnökség így látja jónak, ám legyen — hangzott dr. Sidó válasza. — Nem csinállok hiúsági kérdést belőle, bár 1985 óta valamennyi birkózó-világversenyen ott voltam, és ha tudtam, segítettem. Most csak szurkolni tudok itt-honról, ne történjen bajuk a fiúknak.

◆ A szabadfogás különösen veszélyes „üzem”, csavarják, gyúrik egymást a vitézek, gyakori a baj.

— Ami a két fogásnem illetően összehasonlítását illeti, a mi szabadfogású sportolóink inkább lelki segílyre szorulnak. Am kétségkívüli tény, hogy az évek során hozzám szoktak a srácok. Számom olyan — megengedett! — segédgyógyszer, vitaminkoncentrátum létezik, amelyeket hol vénás injekcióval, hol pirulával adok be nekik.

◆ Kérdés: most lesz-e olyan orvos, aki helyettesíti önt, szívességből, más válogatottból?

ALBA VOLÁN-KÖZREMŰKÖDÉSSSEL

Junior férfitusa-vb

Az Alba Volán cég rendezésében és közreműködésével hólnap kezdődik Székesfehérvárott a férfi junior öttusázók világbajnoksága. Az Alba Volán az ország egykori koronázóvárosának, Székesfehérvárnak a legnagyobb közlekedési vállalkozása. Fejér megye képviselőjében 3500 közlekedési szakember közreműködésével, 400 autóbusszal, 700 tehergépjárművel évente több mint százmillió utast szállít, és mintegy tízmillió tonna árut továbbít.

A hólnapi nap eseménye a 18.15 órakor a városházán tartandó megnyitó, amely a Los Andinos együttes műsorával kezdődik, majd másnap, csütörtökön már porondra lépnek a versenyzők. Reggel 8.30-kor a vívást a Videoton oktatási központjában, pénteken, 9.30-kor az úszást a városi uszodában, 13 órakor a lövészetet az Alba Volán-lőtőren rendezik. A

szombati futást 17 órától Pákozdton tartják, és augusztus 19-én, vasárnap 10 órakor rajtolnak a lovasok az Alba Volán-lovardában. Este 6 órakor lesz az ünnepélyes eredményhirdetés, ugyanitt. Az igen elegáns műsorfűzet szerint 26 ország versenyzői állnak rajthoz.

Ülőröplabda EK

Nyíregyházán, a Bujtosi Szabadidő Csarnokban augusztus 20. és 24. között rendezik meg az ülőröplabda Európa-kupavételkedőt, amelynek házigazdája a helyi Piremont SE. A második alkalommal megrendezendő viadalon tíz baj-

nokcsapat, valamint a védő holland Dio Bedum és a házigazda Piremont vesz részt. Mivel a Piremont nyerte az idei bajnokságot, így még egy csapat, a Nagykanizsa is meghívást kapott az eseményre.

OLAJ, IRAK, EGYESÜLT ÁLLAMOK VÁLTOZÁSOK CSATA UTÁN

Az olajpiac hosszú távú jövője szempontjából a legnagyobb fogyasztó — és egyben nagy termelő — Egyesült Államok magatartása és helyzete meghatározó jelentőségű lesz.

Az iraki agressziót megelőző, az 1986 óta változtatlan 18 dolláros hordónkénti olajár 21 dollárra történő emelése nyomán (amelyet az OPEC a támadásra készülő Irak követelésére határozott el) lázasan számolni kezdtek a Szovjetunió kelet-európai olajvásárlói is. A számítások egy része arra irányult, hogy az ideai szabadpiaci olajvásárlások mennyi többletkiadással járnak. De az új árak fényében már arra is készülnek kalkulációk, hogy mennyivel lesz nagyobb ezeknek az országoknak az olajszámlája 1991-ben, amikor a szovjet kőolajért keményvalutában kell majd fizetni.

A Szovjetunió az iraki agresszió után közölte, hogy nem kívánja növelni olajexportját. Ez arra mutat, hogy középtávon Moszkva nem akarja az export fokozásával le-

elején az USA-ban még mintegy 4 ezer kútnál folyt a kitermelés, számuk nem haladja meg az ezret.

Az Egyesült Államok jelenleg ismert kőolajlelőhelyei 25,9 milliárd barrelnyi fekete aranyat rejtnek a föld mélyében és a tengerfenék alatt. Szaúd-Arábia viszont 255 milliárd, Irak 100 milliárd, Irán 93 milliárd, Abu Dhabi 92 milliárd, Kuvait pedig 91 milliárd barrel bizonyított olajkészlettel rendelkezik. (A Szovjetunió eddig feltárt olajlelőhelyeinek készlete megközelíti az 59 milliárdot.) A közel-keleti olajtermelő államokban egy barrel kőolaj kitermelésének költsége 1 dollár körül alakul, az Egyesült Államokban viszont meghaladja a 15 dollárt. Érthető tehát, hogy a nagy amerikai olajcégek számára mind kifizetődőbb az import.

Az olajáremelés, valamint az amerikai költségvetés szünni nem akaró hiánya (az ideai költségvetési esztendőben 160 milliárd dolláros deficitre számítanak) ismét napirendre tűzte az energiatakarékoság, valamint a motorbenzin fogyasztói adója emelésének kérdését. Az Egyesült Államokban felhasznált kőolaj mintegy fele a gépkocsik üzemanyagtartályába „vándorol”. A motorbenzin-fogyasztás az elmúlt öt esztendőben számottevően növekedett. A fogyasztásbővülést a szakemberek elsősorban azzal magyarázzák, hogy az Egyesült Államokban még mindig meglehetősen olcsó a benzin.

Az USA-ban egy gallon — 3,8 liter — benzin ára átlagosan 29 cent fogyasztói adót tartalmaz. Az NSZK-ban a fogyasztó ugyanezért a mennyiségért 1,48, Japánban 1,61, Franciaországban 2,44, Olaszországban pedig 3,31 dollár adót fizet a költségvetés számára.

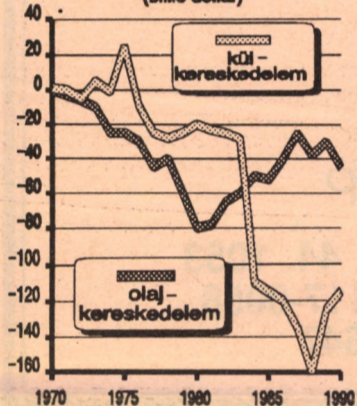
Bush elnök a költségvetési deficit lefaragása érdekében többek között a benzin forgalmi adójának emelését is kilátásba helyezte az októberben kezdődő pénzügyi évre. Számítások szerint a forgalmi adó 50 centes emelése gallononként a következő öt évben 10 százalékos fogyasztáscsökkenést eredményezhet. A költségvetés szempontjából pedig korántsem mellékes, hogy a forgalmi adó emeléséből a kincstár számára a jelenlegi olajimportszámlával csaknem azonos nagyságrendű bevétel „jönne össze”. (A számítások persze a július végi OPEC-konferenciát megelőző áron készültek.)

Az olaj árának emelése érzékenyen érinti az Egyesült Államokat is. Az ottani olajpiaci szakértők véleménye szerint 1995-ben a fekete arany szabadpiaci ára elérheti barrelként a 30 dollárt, miközben az Egyesült Államok olajimportja várhatóan megközelíti a belföldi szükséglet 70 százalékát. (Az import tehát annak ellenére bővülni fog, hogy a magasabb olajárak „megemelik” a saját kitermelés gazdaságosságának felső határát!)

Persze az amerikai olajgondok szaporodása csöppet sem vigasztalja a többi olajimportőr ország számára. Végső soron az USA olajimportjának összege nem haladja meg a bruttó nemzeti termék 1 százalékát. Kontinensünkön — különösen annak keleti felén — ez az arány jóval magasabb. A jelenlegi áremelés és az olajár ködös jövője miatt a kelet-európai államok gazdasági sebezhetősége fokozódik.

G. GY.—SZ. P.

Az USA kereskedelmi deficitje
(billió dollár)

Az importált olaj aránya
az USA olajfelhasználásában (%)

nyomni az iraki agresszió utáni tapasztalható áremelési hullámot.

A kelet-európaihoz hasonló számítások és előrebecslések készülnek az Egyesült Államokban is, ahol folyamatosan csökken a kőolajtermelés és meredeken emelkedik az import. Negyven esztendővel ezelőtt az USA kőolajigényének mintegy 90 százalékát belföldi termelésből elégítették ki. Számítások szerint az ország kőolaj-felhasználásának az idén már fele származik importból.

Tavaly az Egyesült Államok 50 milliárd dollárt fizetett ki az importolajért. Ez az összeg több mint 40 százaléka az ország tavalyi külkereskedelmi mérleghiányának. A duzzadó olajszámla elsődleges oka, hogy erőteljesen csökkennek az ország gazdaságosan kitermelhető olajtartékai. 1989-ben 6,3 százalékkal csökkent az USA olajkitermelése, s nem haladta meg a napi 9,2 millió barrelt. (Egy barrel—159 liter.) A statisztika tanúsága szerint ilyen mértékű termelés-csökkenést 26 éve nem regisztráltak az óceán túlsó partján. Míg a hetvenes évek végén és a nyolcvanas évek

...amíg a készlet tart...

plex, de részekből felépíthető információs rendszerünk modulja a

Készletgazdálkodási programcsomag

IBM PC kompatibilis számítógépekre. Es nyilvántartás, elszámolás és elemzés az k, a fogyóeszközök, félkész és késztermékek teljes körére.

s modulokkal összekapcsolva szükséglet-, alakulás-tervezés, kimenőszámlák készítése, bejövőszámlák ellenőrzése.

és körű szolgáltatások, referenciák, biztos továbbfejlődés.

Még ma

ressen meg minket!

...amíg a készlet tart...

digital-comp

Budapest, Magyar u. 44. 1053
Telefon: 117-3761, 117-8058
Telefax: 118-7647

Pécsi Mezőgép Vállalat

1. sz. gyáregysége

felajánlja

szabad kapacitását

GVN. 108E. 1200-as

típusú

onalhegesztőgépre és

CO AP-750-es típusú

ponthegesztőgépre

Hegesztési tartományok:

— vonalhegesztőgép

mm-től 3 + 3 mm-ig szénacél és ausztenites mentes lemezekre, 1 + 1 mm-től 2,5 + 2,5 mm-ig alumínium lemezekre.

gép alkalmas folyamatos és szakaszos pontvarratok hegesztésére.

Elektrodák kinyúlása: 900 mm

— ponthegesztő

mm-től 3 + 3 mm-ig szénacél és ausztenites rozsdamentes lemezek hegesztése.

Érdeklődni lehet Kalocsai Tibor termelésvezetőnél.

Cím: Pécs, Pf.: 5. 7615

Telefon: (72)-27-480 vagy (72)-10-822/38

Telefax: 27-570

RÓMAI VAKÁCIÓ

Város indul négy keréken

Ügyintéző, hagyj fel minden reménnyel!

A város ilyenkor szinte kihalt. Olyan övezetekben, ahol máskor a parkírozóhelyre vágó autós öt-tíz kört is kénytelen volt tenni, mielőtt lepihentette volna járművét, most válogatni lehet. Nem kell féltékenyen kapubejáró elé állni, járdára tolatkodni — tartva persze attól, hogy a szűk utcában el nem férő busz vezetője éktelen dudálással próbál majd magának utat törni. Ilyen trükkökre már nincs szükség. Az első augusztusi hét végén a város négy kerékre szállt és megindult.

RIASZTÓ ÉJSZAKÁK

A legtöbben a tengerpartira, néhányan a hegyekbe és külföldre. A nagy vándorlás most több áldozatot szedett, mint tavaly: hét nap alatt az utakon 150 halott és 300 sebesült volt a keserű következménye a gyorshajásnak, melegnek és figyelmetlenségnek. A kirajzó vezetők helyzetét sokszor az éppen a nyári csúcsforgalomra időzített pályajavítások is nehezítették. Ki tudja, miért például, éppen most kellett az autópálya-fel-

ügyelőségnek a 430 kilométeres Salerno—Reggio Calabria szakasz karbantartásához hozzáfogni.

Van persze, aki marad. Először is meg kell szoknia az egyedüllétet. Előfordul, hogy egy húszlakásos házban augusztus közepére csak egy-két család marad. A meleg éjszakákban ilyenkor megszűre hallatszik a riasztóberendezés vijjogó hangja. Az álmából felocsúdo nem tudja megállapítani, betőrésről vagy műszaki hibáról van szó — egy biztos, nyugalma odavan. Sokszor öt percig is „szórakoztatja” ilyenkor a messze hangzó szavú vészkiált az ártatlan lakosságot, míg csak az álmából fel nem vert házmester fel nem baktat és el nem hallgattatja. Előfordul, hogy nem sokáig tart a béke. Megszólal a másik berendezés, esetleg újra kezdi a már egyszer hatástalanított. Az álmától búcsúzó hiába is kérdi: nem lehetne a szerkentyűket egyszerűen kikapcsolni? A pótkulcsos portás meglepődve nézne. Hogyan fizetne akkor kár esetén a biztosító?

Nyilvánvaló, hogy üzlet tulajdonosnak és eladónak is jár a pihenés. A kliens viszont a sarkon hiába keresi az újságárust, sőt, a péknél is zárt ajtók fogadják. Némi séta után persze talál egy másik üzletet, az eladó azonban sajnálkozva közli az itt bizony nem gyakran hallható szavakat: elfogyott. „Nézze, uram — szól a magyarázat —, a környéken csak magam vagyok, így aztán mindenki hozzám jön. En meg még nem mértem fel pontosan, mekkora az itthonmaradtak igénye.”

FÉLNYARALÓK

Augusztusban kiürülnek az irodák is. Ha valakinek gondja volna bankszámlájával, netán a biztosítótól kapott legutolsó elszámolást szeretné felülvizsgáltatni, e hónapban hiába próbálkozik. Minél nagyobb főnök valaki, annál biztosabb, hogy e hetekben irodájától távol van. Néhányuknak ugyan „tartaniuk kell a frontot”, ám aki megengedheti magának, az ilyen esetben is igyekszik legalább „félnyaralási” körülményeket teremteni. A munkaidő végétével ugyanis olyan kel-

lemes a fülledt várost elhagyni, és egy óra múlva már a Róma környéki strandok hullámaát élvezni. (A város maga egyébként nem csupán meleg, de rendkívül páras is és ez csak növeli a hőérzetet.)

A szakértők a túlzott napozás veszélyeiről cikkeznek, de ez a legkevésbé sem zavarja azokat a szépségeket, kik — végre már ez az újdonság is megérkezett — fedetlen kebellet barnulnak a római tengerparton Anziótól Fregenéig. Nem törődnek a természeti veszéllyel azok az ismert személyek sem, kik pihenésük színhelyeül ez évben a Tirrén-tengert választották. Az újságok persze gyorsan hírt adnak arról, hogy megérkezett családjaival Anthony Quinn, netán egy olasz herceg vagy argentin hűsbáró. Végetül hidegen hagyják a napfoltkitörések azokat a tízezreket is, kik egyszerűen csak a „hajtásból” kitörve pihenni vágnak egy kis időre. Ok vannak a legtöbben és a strandokon minden az ő érdeküket szolgálja. Mivel pedig magánstrandok, kétszáz méterenként követik legalább egymást, a vállalkozóknak alaposan meg kell a kuncsaftért küzdeniük. A szezon ugyan hivatalosan csak júliusban kezdődik, az előrelátó üzemeltető azonban már májusban megkezdte homokjának fel-frissítését, az elfonnyadt növények pótlását. Miután pedig minden ragyog, jöhetnek a fürdőzni vágyók.

„OLCSÓ”
STRANDOK

Az „árpolitika” rendkívül egyszerű: minél alacsonyabb a belépő, annál nagyobb az esély, hogy a tengert vágó család bejön. Miután már belül van, kénytelen felismerni, hogy pusztán a belépésre feljogosító papír még korántsem elegendő. Kényelmetlen ugyanis a forró homokon ülni. Tehát bérelnek napozóágyat vagy függőszéket. Sokszor azonban így is hamar elviselhetetlen a hőség — nosza, ug-rás napernyőért. Ezenkívül külön pénzért kapható (pontosabban bérelhető) vízbiciklitől kezdve igazi nagy tengeri vitorlás is. A számítás bevállal: „olcsó” strandon megy a pénz...

Gara Szabolcs

ája

utcájába?

A városi vezetőség viszont úgy foglalt állást, hogy Garbo bizonyára nem venne jó néven egy ilyen rendelkezést, hisz közismert, mennyire kerülte a feltűnést és a publicitás minden formáját élete utolsó évtizedeiben. Nemosak az interjúktól, autogramkeröktől zárkózott el, hanem határozottan elutasította a fényképészek közeledését is, így hébe-hóba jelentek csak meg a lapokban rejtve készített felvételek az utcán rövid pillanatokra feltűnő, többnyire sállal és napzeműveggel „álcázott” művésznőről.

A kezdeményezés szószólójaként fellépő stockholmi Per Sundgren viszont úgy nyilatkozott az International Herald Tribune hasábjain, hogy nem adják fel a küzdelmet. A legtermészetesebb, hogy tisztelettel kell adoznunk Garbo előtt, egy olyan egyszerű lány

A NAP PROGRAMJÁBÓL

Augusztus 23., csütörtök

KOSSUTH:

14.00: Hírek. Időjárás. Utközben. — 14.05: Ujraolvasva. — 14.15: Népzene mindenkinek. — 15.03: Hírek. Időjárás. Utközben. — 15.05: „Minden nagyság emléké...” — 16.00: Délutáni krónika. — 16.10: Műsorajánlat. — 16.14: „Megfújom a furulyám.” — 17.00: Hírek. Időjárás. Utközben. — 17.05: A jövő gyümölcsös kertjei. — 17.30: Filmmzene. — 17.55: Műsorajánlat. — 18.30: Esti krónika. — 18.30: Rádás. — 19.00: Hírek. Időjárás. — 19.05: Sportvilág. — 19.15: Látuk, hallottuk, olvastuk. — 19.30: Hol volt, hol nem volt... — 19.40: Népdalok. — 19.50: Hírszolgálatok. — 20.03: Hírek. Időjárás. Lottó. — 20.05: Hideg fejjel és forró szívvel... — 21.00: Hírek. Időjárás. — 21.05: Romain Rolland és a muzsika. — 22.00: Késő esti krónika. — 22.30: Hírek. Időjárás. — 23.05: Zenekari muzsika. — 24.00: Hírek. Időjárás. Lottó. — 0.10; Himnusz.

PETŐFI:

14.30: Szív küldi — nyugdíjasoknak. — 15.00: Hírek. Időjárás. — 15.03—15.05: Reklám. — 15.55: Reklám. — 16.50: Műsorismertetés. — 17.00—21.00: Rádióma. — 17.00—17.03: Hírek. Időjárás. — 17.30: Garázs. — 18.00: Kamaszpanasz. — 18.25: Zöld jelzés. — 19.00—19.03: Hírek. Időjárás. — 19.13: Böngező. — 19.30: Pop-regisztr. — 20.20: A Poparisznya dalaiból. — 21.00: Hírek. Időjárás. Lottó. — 21.03: A kigyó pillantása. — 21.25: Malév Interfolk Fesztivál '90. — 21.55: Illemellenes cselekmények. — 23.00: Hírek. Időjárás. Lottó. — 23.03: Sport-híradó. — 23.10: A dzsessz története. — 23.50: Nana Mouskouri és Charles Aznavour énekel. — 0.15: Magyar és idegen nyelvű vízjelző szolgálat.

BARTÓK:

14.00: A Magyar Állami Hangversenyzenekar hangversenye. — 15.26: Régi fűvészenye. — 15.00: Hírek. Időjárás. — 16.63: Műsorismertetés. — 16.35: Húzd rá, Jonny! — 17.02: Bach: D-dúr szvit No. 4. — 17.25: Misura Zsuzsa énekel. Tokos Zoltán gitározik. — 18.30: In limba materna. — 19.00: Hírek. Időjárás. — 19.03: Műsorismertetés. — 19.05: Társadalom és iskola. — 19.35: Az MRT szimfonikus zenekarának Mozart-Sztravinszkij-ciklusa. — 21.32: Piaristák Ceckeméten. — 21.52: Nicola Herlea operariátka énekel. — 22.35: Napjaink zenéje. — 23.20: Célia. — 23.00: Hírek. Időjárás. — 0.10: Szózat.

CALYPSO:

13.30—19.00: Műsorvezető: Albert Györgyi, benne: 13.35—14.30: Wurlitzer (B. Tóth László). — 16.45—16.50: Budapest közlekedéstörténete (a tegnapi adás ismétlése).

BUDAPEST 11:

15.00—15.30: Könnyűzenei összeállítás. — 15.30—18.30: Délutáni magazinműsor, műsorvezető: Rékai Gábor. A műsorban: Autosóvat (Szulka Emil), Kerbarátok 5 perce (Komizár Lajos), Játék — vezeti: Kerényi Péter.

Augusztus 24., péntek

KOSSUTH:

4.30: Reggeli krónika. — 8.00: Hírek. Időjárás. — 8.05: Hangszemle. — 8.20: Ir-reális álmódások. — 8.50: Külpolitikai figyelő. — 9.00: Hírek. Időjárás. Utközben. — 9.05: Napközben. — 10.00—10.05: Hírek. Időjárás. Utközben. — 10.30: Bala-

13.03: Hírek, időjárás. — 13.07: Életképek. — 13.15—13.42: Carlos Averbhoff zenekara és Tete Montoliu bigbandje játszik. — 13.43: Műsorismertetés. — 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés.

BARTÓK:

6.00: Muzsikáló reggel. — 9.00: Műsorismertetés. — 9.05: Mai programok. — 9.10: Barokk zenekari muzsika. — 10.00: A Vörösmarty Művelődési Ház koncertfűvészenekara játszik. — 10.23: Nagyapám, Richard Wagner és dédapám, Liszt Ferenc. — 10.59: Dobozy Borbála csembalóhangversenye. — 12.03: Hírek. Időjárás. — 12.05: Műsorismertetés. — 12.05: Operarészletek. — 13.00: Sárga vihar. — 13.55: Világhírű vonósnégyesek.

CALYPSO:

8.00—13.00: Műsorvezető: Sztevanovity Zorán, benne: 9.45—9.50: Mit eszünk! (F. Nagy Angéla).

BUDAPEST 11:

5.55—8.10: Reggeli zenés hírszolgáltató műsor. — 8.10—12.00: Zenés kereskedelmi délelőtti, szerkesztő: Németh András, műsorvezető: Martin-Kovács Miklós.

CSÜTÖRTÖK

17.25: Képűjság. — 17.35: Pannon Krónika. A pécsi körzeti stúdió híradóműsora. Dél-dunántúli hírek, információk, események. — 17.45: Vjleszt. — Hírek szerbhorvát nyelven. A pécsi körzeti stúdió műsora. — 17.55: Szép magyar tánc. Karikázó és bukós. — 18.00: A világ nagy városai. Francia-magyar dokumentumfilm-sorozat. Leningrád (ism.). — 18.50: Reklám. — 19.03: Gyermekhitman. — 19.05: Esti mese. Vízipók-csodapók. Úszik a csigaház. Magyar rajzfilm. — 19.15: Lottósorsolás. — 19.20: Reklám. — 19.30: Híradó. — 20.00: Reklám. — 20.05: Szomszédok. Teleregény — 87. fejezet. — 20.35: Reklám. — 20.40: Hírhátér. Nézetek, vélemények közérdekű kérdésekről. — 21.25: Képes nóták kívánságműsora. — 21.55: Ecuadori pillanatok. II/2. rész: Az őserdő (ism.). — 22.20: Segítség '68. Dokumentumfilm. — 23.15: Híradó 3.

TV2

Radványi Dorottyaival és Déri Jánossal. — 17.00: Képűjság. — 17.15: TV2. Benne: Reklám. — Riportok. — Időjárás. — Zene. — 17.45: Torpedó. Telefonos játék. — 18.00: Telesport. — 18.25: Gyerekeknek! Ferdy. NSZK rajzfilmsorozat. XIII/7. rész: Gwendolin álma teljesül (ism.). — 18.50: TV2. — 19.00: Mindenki egy brancsban. Csehszlovák bűnügyi tévéfilm. — 20.32: TV2. Benne: A rock gyermekei. A könnyűzenei utánpótlás műsora. — 21.00: Híradó 2. — 21.20: TV2. — 21.30: Napzárta. — Kb. 22.15: Almok vonata. Kanadai tévéfilm. — Kb. 23.55: TV2.

PÉNTEK DÉLELŐTT

8.50: Képűjság. — 8.55: Tévé-torna. — 9.00—10.30: Szünidei matiné: Dixi. Zsonglőr. Magyar rajzfilm. — 9.00: Hatmillió másodperc. Lengyel filmsorozat. XIX/17. rész: Kobak. Dixi. Gödör. Magyar rajzfilm. — 9.30: Férfi a házánál. Csehszlovák filmsorozat. V/3. rész: Társadalmi munka. Dixi. Ház. Magyar rajzfilm. — 10.00: Tengerészkatékok, előre! Szovjet filmsorozat. IV/4. rész. — 11.15: A bolygó, ahol élünk kell. Kanadai dokumentumfilmsorozat. VI/5. rész: A természet tökéletesítése (ism.). — 11.55: Képűjság.

MŰHOLDAS

EUROSPORT

14.00: Szörfmagazin. — 14.30: Motorsport. — 15.00: Vivó-vb. — 16.00: Párbabba

RTL PLUS

14.10: A Springfield-sztori. — 14.55: Örült idők. — 15.48: Nettó. — 16.00: A Munster család. — 16.30: Buck Rogers. — 17.10: Forró nyaralás. — 17.45: Játssz velünk! — 18.00: Ketten egy ötlelet. — 18.45: Híradó, időjárás. — 19.10: A hatmillió dolláros férfi. — 20.00: A modell és a zsaru. — 21.00: Idegenlégiosok. — 22.55: Izgalom. — 0.30: Frankfurtban forróak az éjszakák. — 2.00: Műsorzárás.

PÉNTEK DÉLELŐTT

EUROSPORT

9.30: Eurobic. — 10.00: Eurosport-hírek. — 11.00: Nemzetközi sport. — 12.00: Tenisz.

SUPER CHANNEL

7.00: Pirkadat. — 9.15: Egyveleg.

SATI

6.00: Jó reggelt a SATI-gyell! — 8.35: Szomszédok. — 9.05: Carson és Carson. — 9.50: Teletipp. Horoszkóp. — 10.05: Teletűzlet. — 10.30: Egy Duke ritkán jön egyedül. — 11.20: Füsttőlgi coltok. — 12.15: Szerencsekerék. — 13.00: Telebörze.

RTL PLUS

6.05: A Munster család. — 6.30: Halló, Európa — jó reggelt, Németországi! — 8.35: Teletűzlet. — 9.10: A Springfield-sztori. — 10.05: Gazdag és szép. — 10.35: Teletűzlet. — 11.00: Örült idők. — 11.50: Játssz velünk! — 12.00: Forró nyaralás. — 12.35: Klasszikusok délidőben. — 13.00: Gazdag és szép. — 13.25: Kaliforniai kián.

Lézer Színház: Depeche Mode (este fél 7), Meta... (8), U2 (este fél 10) — Fővárosi Nagycirkusz: Cirkusz Plussz (du. 3, 7) — A színházi előadások részletes szereposztása, rövid tartalma és bérleti előrejelzése a Pesti Műsorban!

KÖZLEMÉNYEK

Gyorsan szeretne jogosítványt? A Reflex Autóiskola intenzív és konzultációs tanfolyamain rövid idő alatt levizsgázhat! Figyelem! Közkívánatra délelőtti tanfolyamot is indítunk! Ára: 6900 Ft. Részletfizetés. A legjobb szakemberek segítik az ön felkészülését! Beiratkozás: hét-főtől csütörtökig, de 9—12-ig, du. 16—17.30-ig, illetve Vörösvári út 93. Általános Iskola. Tel.: 133-6900. (x)

MEGJELENT A VENUZSI! ÚJ, SZINES TUDOMÁNYOS, FANTASZTIKUS MAGAZIN! KAPHATÓ AZ ÚJSÁGÁRUSOKNÁL. (x)

Görögország szeptemberben is! 1990. IX. 7—23. között tengerparti pihenés rövid körutazással, két szálláshellyel. Kirándulásainkat az alábbi helyekre szervezzük: Larissza, Meteora, Thesszaloniki, Volos, Delphi, Athén, Korinthos, Mikéne, Argos, Epidaurus, Sumion. Részvételi díj: 23 800 Ft/fő, költőpénz: 11 000 Ft/fő. Részletes felvilágosítás és jelentkezés: Speciál Sláger Tours, Budapest, Kőbányai út 37. fszt. 3. 1087. Tel.: 113-1255. (x)

Izstambul a mesés világ, Mercedeszell nem távolság! Izstambul — 6 nap városnézéssel, programokkal, a Devran Kft. légkondicionált, luxus Mercedesseivel csak 5900 Ft vagy 1100 Ft + 89 DM. Utjainkat 3 naponkénti indulással folyamatosan indítjuk. Jelentkezni lehet: Devran Kft., Lenin krt. 36. 1371 (Pálma cukrászda), 114-1840/204 vagy 226 mellék. (x)

Dzsesszbalett, revü-, musical-, színpadiánc-tanfolyam indul alapkötőtől a művészképzőig (sikeres tanulmányok ese-

PRIVATIZÁCIÓ OLASZ MÓDRA

CSEMEGÉT CSIPEGETVE

Az olasz államadósság kumulált összege már elérte a bruttó belföldi jövedelem éves szintjét és az ebből következő kamatterhek kíméletlenül deficitbe taszítanak minden éves költségvetést. A kormány gazdasági köreiben egyre gyakrabban merül fel az állami vagyon privatizációjának gondolata.

Itáliában — Ausztriához hasonlóan — az állami tulajdon részaránya meglehetősen magas, a GDP 25 százalékát adja. „Köztulajdonban” van például a vegyipar és petrokémiai ipar jelentős része, a nehézipar egyes vállalatai éppúgy, mint a legnagyobb bankok és középlejratú finanszírozást végző pénzügyintézetek.

Mindezeket figyelembe véve nem meglepő, hogy a nyolcvanas években a privatizáció gondolata már erőteljesen felmerült Olaszországban. Az elképzelés a korábbi évtized gyakorlatával szembeni reakcióként is felfogható. A hetvenes évtizedben ugyanis a legnagyobb állami holding, az IRI anyagi erejét igen sokszor használták fel politikai céllal, csőd felé tartó, de „fontos” választási körzetben lévő üzem állami kézbe vételére.

Majd 1983 és 1989 között az IRI 17 olyan üzemet adott el, melyek összesen 64 ezer embert alkalmaztak. Maradt persze még érdekelttség bőven, a birodalom így is félmillió embert foglalkoztat mintegy 140 vállalatban. A kormány mindenesetre a közelmúltban elfogadta az 1991—93-as évekre vonatkozó pénzügyi stratégiát, melynek értelmében három év alatt állami tulajdon eladásából 17 ezer milliárd líra bevételre kívánnak szert tenni.

Az olasz sajtó napjainkban ennek a célkitűzésnek a realitását mérlegeli. Szó van először is arról, hogy a hadsereg létszámát 50 ezer fővel csökkenti és ennek kapcsán eszközöket és ingatlanokat értékesítenek. Igen ám, de mekkora a hadicélú felszerelések iránti kereslet? És ki veszi meg egy kaszárnnyát? Elképzelhető persze — sok rá a példa — hogy az egység szállása a belvárosban van, az ingatlan. (és a telek) tehát komoly értéket képvisel. Előrelátható azonban, hogy az igazán könnyen átalakítható és korszerűen felszerelt ingatlanok iránt először éppen a különböző kormányzervek indítanak majd rohamot, meglévő elhelyezési gondjaikat megoldandó.

Felmerült az állami vagy részben állami kézben lévő bérházak értékesítésének lehetősége is. A problémát itt az okozza, hogy ezek az ingatlanok egyrészt lakottak, másrészt pedig a lakbér emelését több törvény és rendelkezés korlátozza. A magánbefektető számára tehát nem előnyös a vásárlás. Vonzó feltételek teremtése végett így először a vonatkozó jogszabályokat kellene megváltoztatni.

Számos állami vállalat persze igen könnyen találna vásárlóra. Lenne érdeklődés minden bizonyosan az Alitalia és az Agip iránt éppúgy, mint az Enimont vegyipari óriásában még meglévő 40 százalékos állami részvénytársaság iránt.

Az első számú jelöltek pedig alighanem az úgynevezett „nemzeti érdekeltséget” képviselő bankok, a Commerciale, a Credito és a Banco di Roma, valamint a Mediobanca nevű beruházási pénzügyintézet lennének. (A Mediobanca privatizációja már meg is kezdődött. Az állami részesedés mértéke erőteljesen csökkent, s 15 csoport kapta meg egyenként a részvények 2—3 százalékát.

A gond itt az, hogy a képviselőház által már elfogadott és a kormány által továbbra is támogatott törvénytervezet az állami bankokban csak 49 százalékos privatizációt engedélyez, az irányításhoz szükséges többséget tehát meg kell őrizni. Mindez persze nem teszi könnyebbé a potenciális vásárló dolgát. Hiába tesz ugyanis szert tulajdonra, ha a tényleges irányításhoz nem férhet hozzá. Az is feltételezhető, hogy ilyen körülmények között továbbra is lehetőség lesz — illetve lenne — a nagybankokban politikai motivációjú döntésekre, pártalapon végzett káderpolitikára.

Van azonban egy másik probléma is. Az említett négy bank piaci értéke a tőzsdei jegyzések szerint minegy 20 ezer milliárd lírára tehető. Ha ennek felét eladná a kormány, elvileg 10 ezer milliárd líra lenne a bevétele. Elvileg. Valószínűsíthető ugyanis, hogy a mai árfolyamot aligha lehetne megkapni, ha egy hatalmas pakettel valaki hirtelen eladóként jelentkezik.

Egy szó, mint száz, a bankok után még messze van a 17 ezer milliárdos cél. Az Enimontban lévő állami érdekeltség a jelenlegi tőzsdei árfolyamon 3 ezer milliárdot ér, az Alitaliaért 1500 milliárdot lehetne kapni. A 17 ezer milliárd elérése érdekében alighanem további állami érdekeltségeket is el kellene adni — más bankokban és pénzügyintézetekben.

Sokan megkérdőjelezzik, kész-e a kormány egy ilyen mértékű lépésre. Az állami vagyon eladása ugyanis az állami vagyonnal kapcsolatos hatalmi pozíció feladását is jelenti. Nincs — vagyis a jövőben nem lenne — lehetőség állások szétosztására (még ha ezeket az állásokat manapság általában már szakmailag is megfelelő személyek kapják), esetleg egyes körzetek foglalkoztatási helyzetének jóindulatú befolyásolására. Meg az is kérdéses: honnan jönnének a vevők.

Végül: a megtakarítási ráta Olaszországban ugyanis rendkívül magas — az éves deficitet eleddig könnyű volt belső eszközökből finanszírozni. Tehát az államra nehezedő nyomás Itáliában nem elég egyértelmű és kényszerítő.

GONDA GYÖRGY —
SZENTGÁLI PÉTER

MONETÁRI AZ ELS

**A konvertibilisdeviza-helyzet a félév utolsó hónapjában
fizetési mérleg júniusi aktívuma növelte a május vég
Rubelelszámolásban a helyzet viszonylagosan romló
hónapjában a kereskedelemben kiviteli több**

A konvertibilis elszámolású külke-
reskedelmi forgalomban (határpá-
ritáson) az év első felében az egy
évvél korábbinál 17,3 százalékkal
nagyobb, 2 milliárd 971 millió dol-
lár értékű kivitel sikerült elérni,
miközben a behozatal értéke —
az importliberalizálás körülmé-
nyei között — csak 1,3 százalé-
kal nőtt és 2 milliárd 418 millió
dollárt tett ki. Az első félévben te-
hát 553 millió dolláros áruforgal-
mi többlet alakult ki.

Az első hat hónap konvertibilis
folyó fizetési mérlegében 185 mil-
lió dollár aktívum képződött. (Ez
utóbbi elsősorban az igen nagy ka-
matteher miatt kisebb, mint a ke-
reskedelem, az idegenforgalom és
az áruforgalmon kívüli egyéb fize-
tések együttes aktívuma.) A kon-
vertibilis nettó adósságállomány
az első félév folyamán 126 millió
dollárral csökkent és június 30-án
14 milliárd 990 millió dollárt tett
ki (1. táblázat).

A nettó adósság dollárban kife-
jezett értékének csökkenése ki-
sebb a folyó fizetési mérleg aktí-
vumánál, mivel a dollár a félév
során a német márkával és a svájci
frankkal szemben gyengült, s
ez növelte az e valutákban fenn-
álló tartozás dollárértékét.

Rubelelszámolásban júniusban
— május végéhez képest — a
helyzet romlott: a május végéig ke-
letkezett 284 millió rubel értékű
áruforgalmi passzívum után júni-
usban 226 millió rubel értékű kivi-
teli többlet állt elő. Ennek követ-

keztében a félév egészében a beho-
zatali többlet 58 millió rubelre
esett vissza, ami 2613 millió rubel
(az egy évvél korábbinál 29,1 szá-
zalékkal kisebb) exportérték és
2672 millió rubel (az 1989. első
félévinél 19,7 százalékkal kisebb)
importérték egyenlege.

Az elmondottak miatt a folyó
fizetési mérleg passzívuma —
amelyet az I—V. hónapban 401
millió rubelre sikerült növelni —
az első félév egészében 293 mil-
lió rubelre mérséklődött. (Ez
utóbbi az áru- és pénzmozgások
passzívumot eredményező eltéré-
se miatt nagyobb az áruforgalmi
behozatali többlet 58 millió rube-
les összegénél.) A nettó követel-
és a félév folyamán a fizetési
mérleg passzívumának 293 mil-
lió rubeles összegével csökkent
és június 30-án 1 milliárd 358
millió rubelt tett ki (2. táblázat).

A Magyar Nemzeti Bank júni-
us végén belföldre kihelyezett hi-
teleinek állománya — a forintle-
értékeléseknek a költségvetésre
terhelt 519,2 milliárd forint, a
január 1-jeit 58,5 milliárd forint-
tal meghaladó összege nélkül —
1018,1 milliárd forint volt; az év
elejénél 25,9 milliárd forinttal,
2,6 százalékkal több. E növek-
mény 34 százaléka (8,8 milliárd
forint) jutott az államháztartás és
66 százaléka (17,1 milliárd for-
int) a bankszféra hitelezésére.

Ennek folytán az MNB június
végéig belföldre kihelyezett hitel-
állományának 73,5 százaléka fi-

TUDNI ILLIK

A nemzetközi bankkapcsolatokban az angol nyelvű szakkifejezések terjedtek el. Ezek ismerete nemcsak a pénzügyekkel foglalkozók számára szükséges, hanem egyre inkább az újságolvasónak is. Ezért a Magyar Hitel Bank Rt. „Angol pénzügyi szakkifejezések” című kiadványából tallózzunk.

ADR (American Depository Receipt): Nem egyesült államokbeli vállalatok által USA-befektetőiknek nyújtott értékpapír, amely a bemutató számára egy off-shore ügynökség révén a kibocsátó vagyonában forgatható érdekeltséget biztosít.

Arranger: Olyan bank vagy értékpapírház, amely egy tőkepiaci kibocsátás forgalmazását és szindikátusba tömörítését intézi, bonyolítja le.

At The Money: Olyan opciók, amelyek érvényesítési ára megegyezik a folyó piaci árral az adott értékpapírra vonatkozóan.

Average Life: Kamatozó értékpapír átlagos futamideje lejáratig.

VALUTÁK A FEKETEPIACON

USA-dollár	85 forint
NSZK-márka	47 forint
Svájci frank	62 forint
Osztrák schilling	7 forint

A főbb európai v

1 USA-dollár	(USD)
1 Angol font	(GBP)
1 Svájci frank	(CHF)
1 NSZK-márka	(DEM)
100 Osztrák schilling	(ATS)
1 Holland forint	(NLG)
1 Francia frank	(FRF)
100 Belga frank	(BEC)
1000 Olasz líra	(ITL)
1000 Japán jen	(JPY)
1 Svéd korona	(SEK)
1 ECU (Közös Piac)	(ECU)

Máma már nem ferdül tovább...

Jelenkori tapasztalataink is mutatják: ha valamit többen csinálnak, annak nincs igazi gazdája. Ez magyarázná talán a pisai ferde torony rejtélyét is? A történelmi források szerint ugyanis építését legalább három művész végezte, és a híres ferdülés nem talajhibaként, hanem nagy valószínűséggel, a munkálatok közben keletkezett.

HÁROM MESTER

A nyolcemeletes harangtorony felhúzásához 1174-ben kezdtek hozzá, a teremítő mestert akkor Bonanno Pisanónak hívták. A harmadik emeletől azonban már más, Giovanni di Simone vette át az irányítást, míg az építés befejezésére 1350-ben — vagy akörül — Tommaso di Andrea da Pontedera vezetésével került sor. Mai szemmel nézve, az elnézett függőleges, komoly szerencsét hozott városnak, to-

ronynak egyaránt. Ha ugyanis egyenes maradt volna, semmi sem különbözti meg az akkortájt keletkezett több száz testvérétől. Megkapja a kijáró öt mondatot az útikönyvben és kész. De mivel ferdére sikerült, világszenzáció lett belőle. A ferde torony.

A múlt század végén, a feljegyzések szerint, déli irányban négy méter harminc centiméter volt a hajlás. A szorgos megfigyelők azonban észrevették, hogy a torony, ha kismértékben is, de folyamatosan dől tovább. Miközben turisták százai mászták meg szinte mindennap, a mérések már négy méter 42 centiméteres eltérést mutattak ki az 54 méter magas épületen. A kulturális és a közmunkügyi minisztérium illetékesi vitája azonnal megkezdődött a híres torony sorsáról. A szakértői vélemények — természetesen — ellentmondtak egymásnak. Volt, aki úgy vélte,

nem lesz tragédia. Ha eddig ilyen ferdén kibírta a turistákat a több száz éves torony, ezután sem dől le. Mások viszont a dőlésszöget már kritikusnak tartották a torony stabilitása szempontjából. A két miniszter viszont mindenképpen el kívánta kerülni a kockázatot és az esetleg bekövetkező tömeges tragédiát. A múlt év második felében nyilatkozatban jelentették be, hogy 1990. január 7-től lezárják a tornyot. Nézni lehet kívülről, de felmenni lépcsőin már nem. Azt is közölték, a torony dőlését meg kívánják állítani, és a munkálatok a zárás után haladéktalanul megkezdődnek.

ZÁRÓRA UTÁN

A bejelentés érthető el-lenérezést váltott ki Pisában. A torony a város szimbólumává vált, turisták ezrei csak a kedvéért látogattak évről évre a városba. Egy bezárt torony azonban nyilvánvalóan nem gyakorol azonos vonzerőt — sokan tehát (vélték a lakosok) január 7-e után elmaradnak. Az elmaradó turista pedig nem költ Pisában — üresen marad néhány vendéglői szék, szállodai szoba, csököken az emléktárgyárusok, jagylaltosok, idegenvezetők forgalma. A város félt a veszteségtől és protestált. Mindhiába. Január 7-én délután három óraker lezárta a bejáratoakat, a tv erről közvetítést adott.

A tornyot ugyan ezután már nem terhelte a turisták rohama, meggyógyítása viszont nem megy egyszerűen. A munkálatokhoz pénz kell, az 1990-es költségvetésben viszont eredetileg ezen a jogcímen nem irányoztak elő összegeket. Külön törvényt kellett tehát hozni, ami a kétkamaras olasz parlamentben egyáltalán nem egyszerű és gyors út. A javaslat betervezésével egy időben a szakértők is megkezdték vitájukat, elkészültek az első becslések a költségigényről és a reális határidőkről. Augusztus elején végre a kormány megkapta a lehetőséget, három évre összesen 100 milliárd lirát szavaztak meg a gyengekedő harangtorony számára. Az első 40 milliárdot máris a restaurálással foglalkozó bizottság rendelkezésére bocsátották.

MI LEGYEN A FELADAT?

A szakértői vitákból végleges álláspont még nem szivárgott ki. Nem tudható így, mi lesz a feladat. Meg kell állítani a dölést, ez biztos. És aztán? „Visszaállítják” a tornyot abba a dőlésszögbe, melyben a századfordulón volt? Netán még jobban kiegyenesítik? Esetleg a hitelesség kedvéért marad a jelenlegi dőlésszög, csak megerősítik az alapot az esetleges tragédiák ellen? Egy biztos. A munkálatok, elkészülte után is ferde marad a híres pisai torony!

Gera Szaboles

Esti Hírlap 5

1990. augusztus 31., péntek

ILLÁMVASÚTJA

s bagdadi játék túsokkal

amerikai katona van Szaúd-Arábiában

nők és gyermekek hazaszállítására

— közölte tegnap este a légitársaság szóvivője, aki elmondta, már csak a brit kormány engedélyére van szükség ahhoz, hogy a gép ma felszálljon Londonból. Margaret Tutwiler amerikai külügyi szóvivő tegnap Washingtonban kijelentette: Bagdad az érzelme hullámvasújtjára ültette az amerikai nőket és gyermekeket, amikor közölte, hogy szabadon távozhathatnak — aztán bürokratikus módszerekkel halogatja az elutazást. A szóvivő elmondta, hogy a távoznit kívánóknak levelet kell írniuk az iraki hatóságoknak, a levelet le kell fordítani arabra és le kell pecsételteni a „megfelelő pénzügyi hatóságokkal” annak bizonyítására, hogy az illető minden iraki adót megfizetett.

Margaret Tutwiler embertelennek és szegyenletesnek minősítette az iraki hatóságok bürokratikus feltételeit.

Irán részéről tegnap közölték, hogy elégedettek az Irán és Irak között a béke irányába mutató folyamatokkal, és

készek fogadni Tárik Aziz iraki külügyminisztert.

Igazságos béke körvonalazódik, és a mi szempontunkból minden megfelelőképpen halad előre — mondta Ali Akbar Velajati iráni külügyminiszter a teheráni rádió egyik műsorában.

Az Egyesült Államok spanyolországi légbázisokról Katarba irányított F-16-os vadászgépeket. Katar — Szaúd-Arábia után — a második ország, amelyik megnyitja támaszpontjait az amerikai egységek előtt — közölte ma az amerikai védelmi minisztérium szóvivője.

Egy amerikai tisztségviselő szerint jelenleg már körülbelül hetvenezer amerikai katona tartózkodik Szaúd-Arábiában. Október első hetére számuk el fogja érni a 100 000-et.

KÉT ÉV VAGY EZER

Katasztrófajóslat

A csillagászok azt állítják, hogy egy-egy testesebb hullócsillag útközük általában százévenként Földünkkel. Duncan Olson-Steel amerikai kutató most egy nyugat-amerikai kutató társaság hírel állt elő. Szerinte a jövőben egy több száz méter átmérőjű meteor zuhan majd

égitestünkre, nagy földrengést okozva, amelyet oly mennyiségű és vastag porfelhő fog követni, hogy hosszú időn át téli sötétséget kell elviselelnünk. Egy belga újságíró találkozót kért Duncan Olson-Szeeltől, akitől a katasztrófa pontosabb dá-

tuma felől érdeklődött. A csillagász válasza: „Megtörténhet ez két év múlva, de ezer év után is”. Két év vagy ezer év — igazán nem lényeges, hiszen a csillagászok naptáráról van itt szó. Nekünk persze korántsem annyira mindegy...

M. L.

SPLIT, ATLÉTIKAI EURÓPA-BAJNOKSÁG

Sokan szavaztak Chris John Regis futott be e

Hartai Katalin ötödik, Bagyula István csak

Folytatódott az atlétikai kontinensbajnokság Splitben. Csak két magyar versenyző volt érdekelt tegnap — már ami a döntőket illeti. A hölgyek gerelyhajításában

Hartai Katalinért szurkolhattunk, s a Honvéd versenyzője ötödik helyezésével jeleskedett. Eredménye 63,62 méter volt. A győzelmet **Pálvi Alfranti** szerezte meg, Finnországból: 67,68 m-re szállt gerelye. **Bagyula István** a rúdugrásban volt érdekelt. Rossz előjelekkel rajtolt, például eltűnt a gerelye, nem is volt a legjobb formában,

de mégis csalódást keltett, hogy erejéből mindössze a tizedik helyre futotta, 520 centiméteres eredményével.

Eben a számban a szovjet **Rogyion Gataullin** szerzett bajnoki aranyat, 585 centiméteres produkciójával.

A hölgyeknél a gerelyhajításban kívül még két döntőt rendeztek. A 200 méteres távon a keletnémet **Katrin Krabbe** diadalmaskodott (21.95), a 100 méteres rajton a francia **Monique Ewanie-Epée** szerzett aranyat (12.79).

A férfiakkal nagy érdeklődés előzte meg a 200-as vágtaszámot.

Sokan Christie-re szavaztak, ám a brit futó csak harmadik lett (igaz, 100-on győzött), a vetelkedőt honfitársa, John Regis nyerte (10.14), a francia Troubal (0.31) előtt.

Christie a feszült várakozás pillanatában, ké

Négyszázon az ugyancsak brit **Roger Black** (45.08), a három ezer méteres akadályfutásban az olasz **Francesco Panetta** (8:12.66) szerzett bajnoki címet, tá-

TORNA

Igazán fontos csapatbajnokság

A négyfordulós torna-csapatbajnokságból eddig kettőt rendeztek meg, a harmadikra a jövő hét végén kerül sor. Érdekesség: éppen egy esztendővel előzi meg az esemény az indianapolisi világbajnokságot. A szakemberek a csapat kialakítása érdekében már most keresik a válogatott jelölteket; vajon kinek a produkciója éri el a magasabb szintet és milyen a gyakorlat kivitele. A világbajnokság ugyanis kvalifikál az olimpiára.

A csapatbajnokságban a nőknél a **Postás** áll az élen, a férfiaknál az **Újpest**. Mindkét nemből a **Honvéd** a legnagyobb rivális. Szeptember 15-16-án a Körcsarnokban férfi-női nemzetközi viadal lesz, az **Investor-Interag Kupáért** — 16 nemzet részvételével. A hazaiak **Ónodi, Molnár**, illetve **Fajkusz, Csollány, Tóth** vagy **Boda** révén győzelmet várnak. Hiányzik majd a résztvevők közül a sérüléséből most gyógyuló **Tóth Gyula** és az Egyesült Államokban tanuló **Csisztu Zsuzsa**.

(sirokmány)

6 *Esti Hírlap*

1990. augusztus 31., péntek

A BÚCSÚZÓ SZÁNIEL JÁNOS

Nem tudom, hogy az utódom, de nem is tá

+ Elnök úr, belefáradt a sportvezetésbe?

— Igen is, meg nem is. Negyvennyolc éves vagyok, 1962-ben kerültem a Rába ETO-hoz, nyolc évig játszottam, 1973 óta töltöm be az elnöki tiszteket. Úgy érzem, váltanom kell — mondja **Szánuel János**.

+ A sportot a gazdasági élettel?

— Igen, de Győrben maradok és a Rába szurkolója.

+ Hogyan gondol majd vissza az elmúlt esztendőkre?

— Szerencsésnek érzem magam, hogy az egyesület jó sorozata működése alatt ment végbe. Labdarúgócsapatunk háromszor nyerte meg a kupát, 1983-ban vidéki csapatként bajnokok lettünk amit még két NB I-es elsőbbséggel fokoztunk. Kajakozóink, evezőseink, kézilabdázóink az ország élvonalához tartoznak. Tornaszakosztályunkból indult **Borkai** és **Fajkusz**. Tizenhárom esztendeje veszszük bírtokba remek, korszerű stadionunkat.

+ Nemrégén hét szakosztályt kivált az egyesületből.

— Sajnos, ez pályafutásom legszomorúbb időszaka. Pedig, ha nem történik még, Szőulból négy aranyérmes tér vissza Győrbe.

+ Ön a labdarúgólga elnöke. Az MLSZ elnökségének tagja. Ezt mind feladja?

— Igen, és hiányozni fog, mert évtizedeket töltöttem a magyar labdarúgásban. Ligaelnökségem feladásával automatikusan megszűnik az MLSZ-elnökségi tagságom is.

+ Pályázatot írtak ki a klub-elnöki tisztségre...

— Igen, állítólag 14-en jelentkeztek. Én nem.

FLUSHING MEADOW: Az amerikai nyílt teniszbajnokságon 45 fokos hőség tombol, a páratartalom több mint nyolcvan százalékos. de ettől függetlenül, **Boris Becker** biztosan jutott tovább. A háromszoros wimbledoni bajnok 130 perc alatt 6-4, 6-2, 7-6-ra verte a francia **Noahot**. Érdekesebb eredmények: **Ivanisevic** (jugoszláv)—**Fleurian** (francia) 6-4, 6-2, 3-6, 6-1, **Cash** (ausztrál)—**Kratzman** (ausztrál) 6-4, 2-3, 6-1, 6-4. A hölgyeknél biztosan győzött **Graf**, **Szeles** és **Capriati**. **Graf** (nyugatnémet)—**McQuillan** (ausztrál) 6-1, 6-2, **Szeles** (jugoszláv)—**Fairbank** (amerikai) 6-2, 6-2, **Capriati** (amerikai)—**Hy** (kanadai) 6-3, 6-1.

LONDON: A hillsboroughi stadionban tavaly 95 szurkoló halálával végződött tragédia miatt sem a sheffieldi, sem a Yorkshire-i rendőrség nem hibáztatható, a vizsgálat ered-

Az amerikai bankok többségének megítélése szerint elsősorban az Egyesült Államokban szükséges pozícióik megerősítése. Hiszen az amerikai cégek által felvett kölcsönöknek már 25 százaléka külföldi pénzügyintézetektől származik. Fontos tényezője a befeléfordulásnak az is, hogy az USA-ban a hazai bankok jobban ismerik a „játékszabályokat”, s az otthoni bankműveletek jóval kedvezőbbek számukra, mint a külföldiek.

LISTA-CSÚSZDA

Pedig a hetvenes évek elején Nyugat-Európa az amerikai bankárok számára aranybányát jelentett. Sorra nyitották bankfiókjait a nagy amerikai pénzügyintézetek kontinensünk nyugati felén. Időközben azonban „fel nőttek a gyerekek”, s a nyugat-európai bankok szinte teljes mértékben elsajátították az amerikai banktechnikát. Ráadásul a vállalatok is megtanulták kijátszani a bankokat egymással szemben a kedvezőbb hitelkamatok elérése érdekében. A nagyszámú nyugat-európai kisvállalati kör egyre inkább mellőzi a betelepült amerikai bankokat, nagyobb bizalmat táplálnak ugyanis nemzeti pénzügyintézeteik iránt.

Miközben a Citibank, a J.P. Morgan, a BankAmerica Corp. és a Chase Manhattan egyelőre fenntartja — sőt, kis mértékben bővíti is — külföldi hálózatát, a többi jelentősebb amerikai bank fokozatosan kivonul képviselőivel és fiókjával külföldről. S ez alatt nemcsak Európa értendő: Latin-Amerikából is számottevően visszahúzódnak az amerikai bankok, elsősorban a térség viszonylagos gazdasági súlyának csökkenése miatt.

AMERIKAI BANKOK KÜLFÖLDÖN

KIVONULÁSI INDULÓ

Néhány évtizeddel ezelőtt még az amerikai bankok szabták meg a nemzetközi bankvilág terjeszkedési és behatolási irányait, ma pedig az USA pénzügyintézeti sorra adják fel külföldi hadállásaikat — jó üzleti lehetőségeket teremtve nyugat-európai és japán versenytársaiknak. Az amerikai bankok egyre inkább befelé fordulnak. Érdekes módon nem jelent számukra különösebb vonzerőt az sem, hogy mind a kelet-európai politikai és gazdasági változások, mind pedig az 1992-től megvalósuló egységes nyugat-európai piac hosszab távon kedvező üzleti lehetőségeket kínál.

Időközben persze valamelyest csökkent az amerikai bankok szerepe és jelentősége a világ pénzügyi életében. Jól bizonyítja ezt, hogy a legnagyobb amerikai pénzügyintézet, a Citicorp a világ legnagyobb bankjainak listáján a kilencedik helyre szorult vissza hat japán és két francia bank után. Ugyanezen a listán a második legnagyobb amerikai bank, a Chase Manhattan a 32. helyen található. (A bankipar elemzésével foglalkozó londoni IPCA cég szerint tíz esztendővel ezelőtt a Citicorp volt a világ legnagyobb bankja, a BankAmerica az előkelő második, a Chase pedig a tizenharmadik helyet tudhatta a magáénak.)

CSÖKKENŐ TÖKE

A központi bank szerepét betöltő Federal Reserve Board összesítése szerint 1984-ben 163 amerikai bank összesen 917 fiókkal, vagy képviselői irodával rendelkezett külföldön.

1988 végén 132 bank rendelkezett külföldi érdekeltséggel; ez utóbbiak száma 849-re csökkent. Ugyancsak csökkent az amerikai bankok külföldi vagyona: 1981-ben 343 milliárd dollár volt, tavaly viszont már nem haladta meg a 275 milliárdot. Jól jellemzi az amerikai bankok külföldi jelenlétének mérséklődését az USA tizenegyedik legnagyobb pénzügyintézete, a Wells Fargo esete. A San Francisco-i székhelyű, az Egyesült Államok egyik legjövődélmezőbbnek ítélt pénzügyintézete a nyolcvanas évek végére teljes egészében felszámolta külföldi hálózatát, amely több mint húsz leánypénzügyintézetből állt Dél-Amerikában, Ázsiában és Nyugat-Európában. A chicagói székhelyű Continental Bank, valamint a New York-i Chemical Bank pedig rövid idő alatt számottevően megnyírbálta nyugat-európai hitelnyújtó tevékenységét. Mindkét bank európai jelenlétét ma már elsősorban az értékpapírokkal való kereskedelem, valamint a tőzsdézés jellemzi Londonban és

Frankfurtban. A BankAmerica nemrégiben eladta többségi részesedését a Banca d'America & d'Italia nevű milánói pénzügyintézetből, amely kontinensünk egyik legjelentősebb lakossági pénzügyintézeteket végző bankja. A jelek szerint a Citicorp az egyetlen amerikai bank, amely folytatja az erőteljes nemzetközi expanziót mind a lakossági, mind pedig a vállalati bankműveletek területén. A pénzügyintézet stratégiája alapján a Citicorp fokozatosan visszavonul az Egyesült Államokban a vállalatok finanszírozásából (csökkentendő sebezhetőségét egy újabb recesszió esetére), s tőkéjének mind nagyobb hányadával kíván részt venni azoknak az országoknak és vállalatoknak a finanszírozásában, amelyek az ipari fejlődés kezdeti szakaszában vannak, s ahol a következő esztendőben viszonylag gyors gazdasági fejlődésre lehet számítani.

A lakossági bankszektorban a Citicorp 11 európai országban mintegy 700 fiókkal van jelen. Hamarosan megkezdzi a pénzügyintézetek felállítását az NSZK-ban. A tervek szerint a közeljövőben ezre emelkedik az európai Citicorp fiókák száma, s ugyancsak a rövid távú célkitűzések sorában szerepel a 130 millió európai háztartás bankműveletei 5 százalékaának a megszerzése. (Jelenleg a Citicorp az európai lakossági bankpiac 3 százalékat tartja a kezében.) Japánban ugyancsak nagyívű célok elérésére törekszik a bank, ott is elsősorban a lakossági üzletágban. A szigetországban a Citicorp már több mint 20 ezer bankautomatával rendelkezik, s ezek számát a közeljövőben jelentősen meg kívánja növelni.

IMÁZS-ZSUGOR

Az amerikai bankok többségének vezető munkatársai véleménye szerint az USA pénzügyintézetei külföldi jelenlétének és „imázsának” zsugorodása is egyértelműen azt bizonyítja, hogy az Egyesült Államok bankrendszere, s az ágazat működésének szabályozása kiigazításra, korszerűsítésre szorul. Megítélésük szerint a tőkeerős amerikai bankok nem engedhetik meg maguknak azt a luxust, hogy lemondjanak az erőteljes külföldi jelenlétről, s ne foglalkozzanak a külpiacokon a lakossági és a vállalati betétek gyűjtésével, finanszírozással, s egyéb bankműveletek végzésével. Az amerikai pénzügyintézetek — hangoztatják — valóban kiemelkedő terjeszkedési és profitlehetőségeket kínál a hazai bankok számára, azonban a gazdaság ciklikus fejlődése miatt nem árt több lábón, több kontinensen állni.

GONDA GYÖRGY —
SZENTGÁLI PÉTER

A befektetési alap létrehozásának másik módja az, amikor a kezelő társaságot alapító tagok folya-

gyeg beváltásakor a tőkenövekmény adja. Mint látható, sokféle befektetési alap működhet, ezek a befektetés kockázatának, várható

vel összefüggő költségeket is tartalmazza. A felszámított díj nagysága meghatározható az alap aktuális értékének, vagy a befektetett

tőket az üzletponthoz, a hozamról stb.
A befektetési alaphoz tartozó befektetési jegyek értékesítésével,

kolt volt, így többlet-költségvetési bevételek érhetők el.

UGODINÉ
KLEMENCICS MÁRTA

TUDNI ILLIK

A nemzetközi bankkapcsolatokban az angol nyelvű szakkifejezések uralkodnak. Ezek ismerete nemcsak a pénzügyekkel foglalkozók számára szükséges, hanem egyre inkább az újságolvasásnak is. Ezért a Magyar Hitel Bank Rt. „Angol pénzügyi szakkifejezések” című kiadványából találunk.

Back-to-back Loan: viszonyossági kölcsön. Olyan csereügylet, amelyben a két fél egymásnak megegyező összegű kölcsönt nyújt eltérő kamatfeltétellel mellett vagy eltérő valutában. A swap-ügylet elődje.

Balloon Repayment: léggömb visszafizetés. Évjáradék átlagos mértéket meghaladó visszafizetése.

Banker's Acceptance: bankári elfogadmány. Olyan határidős utalvány, amely garancia mellett pénzügyi értékpapírrá válik, azaz, ha azt egy bank elfogadja. Használata a nemzetközi kereskedelemben elterjedt.

Base Currency: alapvaluta. Az a valuta, amelyben az árfolyamot kifejezik, azaz, ha a dollár—márka árfolyam 1,6210, akkor a dollár az alapvaluta.

BIS/Bank for International Settlements: Nemzetközi Fizetések Bankja. Ez a jegybankok központi bankja, és a nemzetközi pénzügyi rendszer hivatalos információforrása.

Bull Spread (hossz sáv): Olyan opció stratégia, amely akkor hozza a legnagyobb nyereséget, amikor a valuta ára emelkedik. A kockázat akkor a legnagyobb, mikor a valuta ára esni kezd. Mind a nyereség, mind a veszteség a kritikus árfolyamokon túl limitált.

A III. SZIRÁKI KONFERENCIA

Ez évben is nagy érdeklődés előzte meg a sziráki konferenciát, amely minden alkalommal a legaktuálisabb nemzetközi pénzügyi problémát tűzi napirendre. Idén a kelet-európai országok gazdasági és pénzügyi válság-problémáit tárgyalta, foglalkozott azzal, hogy milyen érdeke fűződik a nyugati világnak ahhoz, hogy e régió gazdasága és pénzügyi viszonyai konszolidálódjának. Ugyancsak felvetődött, hogy milyen feladatok várnak a kelet-európai országok döntéshozóira annak érdekében, hogy a nyugat-európai pénzügyi kooperációba viszonylag zökkenőmentesen be tudjanak kapcsolódni.

SZÁZMILLIÓ DOLLÁR KÖZELÉBEN

Augusztus, a tőzsdei naptárban három munkanappal indult, amelyek együttes forgalma 51 üzletkötés 13 377 millió forint névértékű üzlettel. A hónap első teljes hete — hatodikától tizedikéig — 79 üzletkötéssel és 19 012 millió forint értékű kötéssel zárult. Ezen a héten már az első munkanapon — VIII. 5-én — kiemelkedő jelentőségű hűzási eredmény született, néhány forint hiányzott a 12 millióhoz.

Augusztus harmadik hete a tőzsdéhonap rekordját szolgáltatta. Ezen a héten — augusztus 13-a és 17-e között — mindössze az utolsó nap bizonyult példátlanul gyengének, az öt nap közül a kedd-szerda-csütörtöki majd húsz milliót hozott. A héten egyébként 23 891 millió forintot tett ki a realizált üzletek értéke. Az augusztusi hűzások negyedik — csonka — hete 21-től 24-ig tartott, a megszokott öt munkanap helyett négyet vett igénybe. A négy nap megközelítően a normális heti forgalmat biztosította. A 21-24-e közötti négy napos munkahéten 88 üzletre és 13 665 forint névértékű üzletkötésre került sor.

A Budapesti Értéktőzsdén a hónap utolsó üzleteit augusztus 27-31-én követték. Augusztus 27-én 15 üzlet jött létre 5 318 millió forint névértékben, 28-án 32 üzlet 8 341 millió forint, 29-én 31 üzlet 5 688 millió forint, 30-án 40 üzlet 4,88 millió forint és a hónap utolsó napján, 31-én 22 üzlet 2,414 millió forint névértékben született. Az augusztusi 22 tőzsdenapon összesen 92,586 millió forint névértékű kötvény talált új gazdára.

VALUTÁK A FEKETEPIACON

USA-dollár	85 forint
NSZK-márka	42 forint
Svájci frank	62 forint
Osztrák schilling	7 forint

A főbb európai valutaközpontokban 1990. szeptember 4-én jegyzett árfolyamok

		USD	GBP	CHF	DEM	ATS	NLG	FRF	BEC	ITL	JPY	SEK	ECU
1 USA-dollár	(USD)	1,0000	0,5308	1,3142	1,5770	11,1015	1,7775	5,2870	32,4100	1176,00	143,92	5,7950	0,7619
1 Angol font	(GBP)	1,8840	1,0000	2,4760	2,9711	20,9152	3,3488	9,9607	61,0604	2215,58	271,15	10,9178	1,4354
1 Svájci frank	(CHF)	0,7609	0,4039	1,0000	1,2000	8,4473	1,3525	4,0230	24,6614	894,84	109,51	4,4095	0,5797
1 NSZK-márka	(DEM)	0,6341	0,3366	0,8334	1,0000	7,0396	1,1271	3,3526	20,5517	745,72	91,26	3,6747	0,4831
100 Osztrák schilling	(ATS)	9,0078	4,7812	11,8380	14,2053	100,0000	16,0113	47,6242	291,9425	10593,16	1296,40	52,2002	6,8631
1 Holland forint	(NLG)	0,5626	0,2986	0,7394	0,8872	6,2456	1,0000	2,9744	18,2335	661,60	80,97	3,2602	0,4286
1 Francia frank	(FRF)	0,1891	0,1004	0,2486	0,2983	2,0998	0,3362	1,0000	6,1301	222,43	27,22	1,0961	0,1441
100 Belga frank	(BEC)	3,0856	1,6377	4,0549	4,8658	34,2533	5,4844	16,3129	100,0000	3628,51	444,06	17,8803	2,3508
1000 Olasz líra	(ITL)	0,8503	0,4513	1,1175	1,3410	9,4401	1,5115	4,4957	27,5595	1000,00	122,38	4,9277	0,6479
1000 Japán jen	(JPY)	6,9483	3,6881	9,1315	10,9575	77,1366	12,3506	36,7357	225,1946	8171,21	1000,00	40,2654	5,2939
1 Svéd korona	(SEK)	0,1726	0,0916	0,2268	0,2721	1,9157	0,3067	0,9123	5,5928	202,93	24,84	1,0000	0,1315
1 ECU (Közös Piac)	(ECU)	1,3125	0,6967	1,7249	2,0698	14,5707	2,3330	6,9392	42,5381	1543,50	188,90	7,6059	1,0000

TAJPEJI KÉPESLAP

Kígyóvér és szorgalom

A forró, páradús tajpeji éjszakában még éjfél után sem csökken a tömeg a kígyópiacra. A férfiak türelmesen állnak sorban, a várakozási időt a sűrű fonatú vasketrecékben tekergető kígyók mustrálásával mulasztják. Már jó előre kiválasztják maguknak azt a kígyót, amelyet majd a „hentes” ügyes mozdulattal ártalmatlanná tesz, megnyúz, s vérét az utolsó cseppig kipréseli. A hagyomány szerint ugyanis a friss kígyóvér növeli a férfiaságot, s nem árt időnként a „vérátömlesztés”. Az európai látogató számára enyhén szólva furcsa a kígyópiac kínálta látvány, de tiszteletben tartva a helyi szokásokat és a másságot, nem tesz megjegyzést mosolygó kísérőinek.

GAZDASÁGI
KÖZÉPHATALOM

Annál több viszont a külföldi látogatók elismerő megjegyzése a szigetország gazdasági fejlődését és természeti szépségeit illetően. A mindinkább amerikanizáló Tajvan néhány esztendő alatt gazdasági középhatalommá nőtte ki magát, amely ugyan még elárasztja a világot olcsó — és sok esetben silány minőségű — termékeivel, de iparát és mezőgazdaságát ma már nem lehet figyelmen kívül hagyni a világgazdaságban.

A 36 ezer négyzetkilométer területű, 20 millió lakosú, dohánylevél alakú sziget gazdasága nagy ütemben fejlődik, elsősorban — a japán minta alapján — az exportra alapozva. Tajvan tavaly 66,2 milliárd dollár értékben exportált árukat, behozatala viszont alig haladta meg az 52 milliárd dollárt. A több éve halmozódó exporttöbblet eredményeként a szigetország mintegy 68 milliárdos devizatartalékkal rendelkezik, ez az összeg Japán után a második legnagyobb a világon. Nem véletlen tehát, hogy a tajvani üzletemberek a következő esztendőben nagy beruházásokra készülnek mind Ázsiában, mind pedig kontinensünkön.

A 2,6 millió lakosú Tajpejben sorra épülnek a korszerű, amerikai jellegű szállodák, de a városfejlesztők ügyelnek arra is, hogy megőrizték a helyi kultúrát és hagyományokat. Noha az egy főre jutó jövedelem tavaly 7518 dollár volt, s a kirakatok hatalmas árúboségről tanúskodnak, a helyiek igencsak takarékosak, nem szórják, hanem inkább újra befektetik a pénzt.

EXPORT
MINDENEKELŐTT

A szorgalom, a takarékoság, valamint a külföldi tőke hajdani beáramlása néhány esztendő alatt Taj-

vant a világ egyik „műhelyévé” tette. (Bizonyára nem véletlen, hogy azok a tajvani tömegáruk — textiliák, kalkulátorok, játékok, bizzu ékszerek, elektronikai termékek — amelyek meglehetősen olcsón vásárolhatók meg Nyugat-Európában és az Egyesült Államokban, a szigetországban viszonylag drágák. Export mindezekelőtt... (A nyolcvanas években a gazdasági növekedés megközelítette az évi 10 százalékot, s nem véletlenül tartották az országot Ázsia egyik „kis tigrisének”. Az előrejelzések szerint idén a bruttó nemzeti termék növekedése eléri majd a 7 százalékot, ez a növekedés azonban az ottani mérce szerint kisebb recesszióval ér fel.

Időközben ugyanis Tajvanon is megjelentek az ipari országok jellegzetes problémái. A munkabérek és a termelési költségek évről évre növekednek, s ezzel csaknem egyenes arányban csökken a tajvani áruk versenyképessége a világpiacra. A világgazdaságban sincsenek csodák, így Tajvan esetében is megismétlődik a japán és a dél-koreai példa: mind több vállalat helyezi át tevékenységét külföldre, elsősorban a még mindig alacsony termelési költségeket biztosító Thaiföldre és Malajziába. Megindult tehát a munkaigényes iparágak külföldre települése, ezzel párhuzamosan viszont nagy ütemben fejlődnek a magas fokú gépesített ágazatok (gépkocsigyártás, vegyipar.) Az idei esztendő első felében fordult elő először, hogy az ország külkereskedelmi mérlege hiányt mutatott, az import meghaladta a kivitelt.

A gazdasági visszaesés meggyorsította a tőkekiáramlást, s valamelyest gyengítette az ország valutáját, az új tajvani dollárt. Az előrejelzések szerint idén mintegy 15 milliárd — rekordösszegű — dollárnyi tőke vándorol majd külföldre, csaknem kétszer annyi, mint 1989-ben. Nem kizárt, hogy ebből az összegből már Kelet-Európa számára is jut, Tajpej ugyanis szeretné dinamikus fejlesztési gazdasági és kereskedelmi kapcsolatait a

társág országaival, elsősorban Magyarországgal és Csehszlovákiával.

A FIATALABB
NEMZEDÉK

A tajpeji kereskedelmi központ és kiállítási centrum impozáns épületeiben állandóan nagy a forgalom, a külföldi üzletemberek egymásnak adják a kilincset és a kiállítási területeket. A Sheraton, a Howard Plaza és a többi szálloda pedig gazdasági szemináriumok, üzletembertalálkozók állandó színhelye. A vendégszerető tajvani üzletemberek nemcsak kiváló házigazdák, hanem nagyszerű tárgyalópartnerek is. Elsősorban azoknak, akik szeretnek megizzadni a tárgyalások közben...

A beszélgetések során óhatatlanul szóba kerül a sziget kapcsolata a Kínai Népköztársasággal. A tajvaniak elsősorban a gazdasági kapcsolatok fejlesztésében látnak nagy fantáziát. A fiatalabb generáció számára a mindössze 160 kilométerre fekvő Kína érzelmileg nem jelent túlságosan sokat, a lakosságnak mindössze 10 százaléka származik a „nagy” Kínából. Az amerikai gazdasági kultúrán nevelkedett fiatal tajvani üzletemberek számára a profit minden érzelemlnél, családi hagyománynál többet jelent. Sok területen kísért a japán példa. Ennek ellenére Tajvan nem „másolata” Japánnak. Inkább egy olyan újonnan iparosodó ország, amely sok vonatkozásban bejárta és bejárja a japán gazdaság fejlődésének útját, a maga sikereivel és a maga buktatóival együtt.

A tajpeji Csang Kaj-sek repülőtér ultramodern épülete, a pagodák, a széles sugárutak, a pezsgő éjszakai élet, a különböző bazárók, s nem utolsósorban a nagyszerű kínai konyha maradandó élményt nyújt a látogatóknak. A legmegragadóbb azonban az a szorgalom és az az üzleti szellem, amely a szigetországot a világ ipari hatalmai sorába emeli.

— asz —

TALÁN A GINZENGEL IS VETEKEDHET

Arannyal mérik
a medveepét

Magyarországon lassan megbarátkoznak a kígyóméreg, a ginzeng, az akupunktúra sokáig barbárnak vélt gyógyító hatásával, de azt még kevesen tudják, micsoda gyógyír lehet a medve epéje! A keleti népgyógyászat évtizedes tapasztalata, hogy a pálinkában oldott medveepe nemcsak gyorsan eltünteteti az ütéseket által okozott véraláfutásokat az ember testéről, hanem alkalmas csodaszert a májgyulladás és más betegség gyógyítá-

sára is. A vietnami népmesékben például a királyfinak nem az örök élet vízéért kellett megküzdenie a sárkánynyal, hanem a félelmetes medvekirályt kellett megölnie a minden bajt gyógyító epéje miatt.

Igaz, manapság Vietnamban sem élnek már királyfik, de a gyógyszereseknek sem kell megölniük a medvéket ahhoz, hogy hozzájussanak az epéikhez. A hanoi Biokémi Kutató Intézet munkatársainak ugyanis hosszú munka

eredményeként sikerült az állat hasbőre alá beültetni egy mesterséges pótephólyagot és ezzel készíteni a medve szervezett arra, hogy évente mintegy 15 hólyagnyi epét adjon a gyógyszeriparnak. Így idén Észak-Vietnamban a kígyófarmok mellett már medvetelep is működnek, s megéljük talán, hogy egy szép napon a világgiacon arannyal mérik a medveepét is, mint jelenleg a kígyómérget.

H. B.

Rövid futamidejű

leasing, visszleasing
már 90%-tól(Leasingszorzó
a bruttó értékre
vetítve.)

Argenta Kft.

Tel.: 173-5149.

A TEREMTÉS TENGEREN TÚLI KORONÁJA

Tapétázik, de nem vasal

Háztartási ki mit tud — Amerikában

Immár harminc éve vette kezdetét az Egyesült Államokban a nők emancipációs forradalma, lázadásuk a háziasszonyi „beosztás” ellen. Három évtized alatt jócskán megváltozott az amerikai munkahelyek dolgozóinak összetétele: napjainkban a munkaképes korú lányok és asszonyok csaknem kétharmada állásban van. Ebből a szempontból tehát sikeresnek mondható az egyenjogúsítás. Persze a nők tömeges munkavállalásában az is szerepet játszott és játszik, hogy már az amerikai családok többsége nem tud a kívánt szintnek megfelelően egy keresetből megélni, mind kevesebb hölgy engedheti meg magának a „háztartásbelinek lenni” luxusát.

NEM MOS, NEM FŐZ

Ez nem jelenti azt, hogy az amerikai lányok és asszonyok válláról a munkába állással lekerült a házimunka terhe. Noha az amerikai háztartások döntő többsége magas fokozatú gépesített, a férfiak az óceán túlsó partján sem veszik ki igazán a részüket a konyha körüli teendők közül. A tekintélyes gazdaságtudató intézet, a Conference Board nemrégiben — profiljától igen csak eltérő — felmérést végzett az egész országra kiterjedően a nemek közötti munkamegosztásról a konyhában és a szélesebb értelemben vett háztartásban.

Az országos felmérés első számú tanúsága, hogy a férfiak az Egyesült Államokban is igyekeznek távol tartani magukat a konyhától. Az „erősebb nem” 40 százaléka életében még soha sem főzött, 60 százaléka pedig soha nem mosott; sem kézzel, sem mosógéppel. Még rosszabb az arány a vasalást

illetően: az amerikai férfiak 90 százaléka még nem vett kezébe vasalót. Viszonylag elfogadható „teljesítményt” nyújtanak az ételkészítés-bevásárlások területén.

A statisztikák tanúsága szerint a 40 év körüli férfiak a legaktívabbak a bevásárlásban és ők hajlandók a legtöbb időt eltölteni a konyhában aktív munkával. Egyik korosztály sem lelkesedik viszont a takarításért, a férfiak 75 százaléka igyekszik magát „megóvni” ettől a házimunkától. Érdekes megállapítása a felmérésnek, hogy a ház körüli tevékenységek közül egyetlen területen valósult meg az egyenjogúság, nevezetesen a férjek és a feleségek tisztességesen megosztják egymás között a szemétkivétel „szertartását”.

Jeleskednek viszont az amerikai férfiak a barkácsolásban és az autójavítással kapcsolatos teendőkben. Továbbra is elsősorban férfimunka a tapétázás és a lakásfestés, valamint az autók kisebb hibáinak „megbüttykölése” a garázsban.

NYUGDÍJASOK
AZ ÉLVONALBAN

A 40 év körüli férfiak a leginkább munkára foghatók a ház körül, de ebből a tényből a felmérés készítői nem akarnak megszemenő következtetéseket levonni. Szerintük egyelőre nincsen arról szó, hogy új férfiúi magatartás volna kialakulóban a házi teendők területén. Az Egyesült Államokban a férfiak általában 65 éves korukban mennek nyugdíjba, s a felmérés szerint ekkor aktivitásuk igencsak megnő a háztartásban. Le akarják magukat valamivel foglalni, igyekeznek zökkenőmentes átmenetet biztosítani maguknak az aktív és a nyugdíjas-esztendő között. Az óceán túlsó partján tehát a legideálisabb férj — legalábbis ami a házimunkát illeti — a 65 éven felüli.

Nem mindegy az amerikai lányok számára, hogy az ország melyik részéből választanak maguknak férjet. Nem teszik rosszul az amerikai hölgyek, ha életük társát a csendes-óceáni partvidékekről választják. Az ország egészét tekintve ugyanis ezen a területen a leginkább aktívak a férfiak a háztartásban. Ebben a térségben sokkal több férfi mos és mosogat, takarít és

vasal, mint az USA bármely más vidékén. Nem kizárt, hogy a nyugati partvidéki férfiak szorgalma elsősorban annak köszönhető, hogy ott fiatalabb a népesség. A felmérések szerint a legkevesebb házas — más szavakkal a leglustább — férfiak a keleti partvidék északi államaiban (New England) lelhetők fel.

Nem nehéz kitalálni, hogy amit a férfiak nem hajlandók elvégezni, azt „valakinek” meg kell csinálni. Így kénytelenek az amerikai lányok és asszonyok jeleskedni a takarításban, a mosásban, a vasalásban, a főzésben és a mosogatásban. (Új jelenség az USA-ban, hogy a családok mind nagyobb része nem főz rendszeresen. Többségük valamelyik gyorsbűfében kap be meleg ételt, a fiatalabbak pedig gyakran járnak el vacsorázni vendéglőbe hétköznapokon is.)

FŐKÖNYVELŐNÖK

Az európai felmérésektől eltér, hogy az amerikai családok 70 százalékában a hölgyek foglalkoznak kizárólagos „joggal” a pénzügyekkel. Ez nemcsak a koszt pénz beosztását jelenti, hanem a számlák kiegyenlítését, a háztartási könyvelést, sőt, még az éves adóbevallás elkészítését is a család számára. (Az Egyesült Államokban ugyanis összevont, tehát családi jövedelemadó van.) A családok többségében tehát az asszony a „főkönyvelő”.

Miközben a lányokra és asszonyokra hárul a háztartási munka oroszlánrésze az Egyesült Államokban is, a család tőlük is elvárja a jólápoltságot, az üdéséget, a jókedvet. Az amerikai nők többsége igyekszik ezeknek az elvárásoknak eleget tenni, s ebben segítségére van többek között az ország és a kereskedelem kitűnő szervezetheze. Nem jelent különösebb fáradságot a bevásárlás, nem számít luxusnak a háztartás teljes gépesítése, olcsók a kozmetikai és testápolási szerek. Sokat segít az is, hogy az amerikai nők általában vidámak, optimisták, s nem rajonganak a szeszese italokért, valamint a dohányzásért. Mindent egybevéve, azért senki sem végzi el helyettük a házimunkát. Különösen a gyerekek nem, az amerikai tinédzserektől ugyanis mi sem áll távolabb, mint a segítség a házimunkában. Kor- és kortünet?

(— asz —)

Érfeiknek

nos
etönő

, ha veszít

illetékes amerikai kormányhivatalhoz fordult, amelynek az a feladata, hogy örökösök az egyenlőség felett a munkahelyeken, s lépjen fel, ha azt tapasztalja, hogy valakit neme, bőrszíne vagy egyéb ok miatt diszkriminálnának.

A mintaper előtt megszólalt a női rádió-tévé újságírók szövetsége, és kimutatta, hogy nem elszigetelt esetről van szó. Bár a tömegtájékoztató cégeknel rengeteg nő dolgozik, többségben csak az irodákban és a kereskedelmi osztályokon vannak; mikrofonnal, a képernyőn kevesebb a nő, mint a férfi.

A per hosszúnak, a tévétársaság számára költségesnek ígérkezik. Ha veszít: százezreket fizethet a diszkriminált riporternőknek.

EGY SZULTÁN KESERVEI

Alattvalók dézsmálják
a koronaékszereket

Kuala Lumpur, december 4.

Abdul Aziz sah, a malajziai Selangor állam szultánja tegnap tudni adta, hogy a sajnálatos, ámde sorozatos lopások miatt, a királyi múzeumból egy bank páncéltérmet tártja a koronaékszereket — jelentette a nemzeti hírgyűnökség a szultán székvarosából, Klangból.

Az uralkodó ugyanakkor közhírré tétette, hogy 30 ezer ringgit jutalomban részesíti a — legújabbban eltulajdonított — ékköves királyi díszőrv visszaszerzőjét. A 45 gyémánt és 25 rubinttal ékesített szőnárany övet 1950-ben készítették 85 ezer ringgit, azaz több, mint 30 ezer dollár költséggel.

„Nagyon-nagyon elszomorított a legfrissebb ügy — mondta keserűen az uralkodásának ezüstjubiläumát ünneplő szultán. — Ez már a harmadik eset. Két éve a birodalmi jogar tünt el, azután pedig megpróbálták ellopní a kocsimat is. Igazán nem tudom, hogy mi következik ezután...”

A NAP PROGRAMJÁBÓL

December 4., kedd

KOSSUTH:

14.00: Hírek, Időjárás, Utközben. — 14.05: Poggyász. — 14.35: Dzsesszmelódiák. — 15.00: Hírek, Időjárás, Utközben. — 15.05: Ezredforduló. Élt 89 évet. — 15.50: Az MRT gyermekkorúsa énekel. — 16.00: Délutáni krónika. — 16.15: Királyi hétköznapiak Mátyás király udvarában. — 16.35: Színi-tanoda. Vándorúton. — 17.00: Hírek, Időjárás, Utközben. — 17.05: Holográfia a gyógyászatban. — 17.25: Szabó család. — 18.00: Esti krónika. — 18.30: Rádás. — 19.00: Hírek, Időjárás. — 19.05: Sportvilág. — 19.15: Látjuk, hallottuk, olvastuk. — 19.30: Gyermekkönyvhét. — 19.40: Táncdallamok. — 19.50: Hajszálygökök. — 20.00: Hírek, Időjárás. — 20.05: Intézményes pártatlanság. — 20.35: Az Állami Népi Együttes felvételeiből. — 21.00: Hírek, Időjárás. — 21.04: Limonádé Joe. Jiri Brdka westernparódiája rádióra alkalmazva. — 22.00: Késő esti krónika. — 22.30: Szecsódi Ferenc hegedül. Schmidt Nóra zongorázik. — Kb. 23.40: Régi híres énekesek műsorából. — 24.00: Hírek, Időjárás. — 0.15-4.20: Éjfél után.

PETŐFI:

14.00: Sokféle. Szórakoztató irrodalmi magazin. — 15.00: Hírek, Időjárás. — 15.03: Reklám. — 15.05: Csúsforgalom. — 17.00-19.00: Rádióma-magazin. — Hírek, Időjárás. — 17.30: Üzenő... azoknak, akiknek köztük van az iskolához. — 17.50: A-B/CD. — 18.20: MIKRO-fon. — 19.00: Hírek, Időjárás. — 19.03: Talpalávaló. — 19.30: Popregiszter. — 20.00: Igaz mese. — 20.30: Radiokonkóról. — 20.40: Veszélyben. — 21.00: Hírek, Időjárás. — 21.03: A nemzet napszámosai. — 21.30: „Nóta-só”. — 22.20: Zarándokúton — a Szentföldön. — 23.00: Hírek, Időjárás. — 23.03: Sport híradó. — 23.10: Zeneközvetlen a hallgató. — 0.15-4.20: Éjfél után.

BARTOK:

14.35: Zenel tükör. — 15.04: Szokolay Sándor kórusműveiből. — 15.15: A Philharmonia zenekar Mozart-műveket játszik. — 16.00: Hírek, Időjárás. — 16.05: A Moszkvai vonósnégyes hangversenye. — 17.26: Gounod operájából. — 18.00: V materinskom jaziku. — 18.40: Na maternem jeziku. — 19.00: Hírek, Időjárás. — 19.05: In der Muttersprache. — 19.25: A lipcsei Tamás-templom énekkarának és a Gewandhaus zenekarának Bach-hangversenye. — 20.30: Jobb énekelve? — 20.50: Lantmuzsika. — 21.14: Új lemezeinkből. — 22.30: A Kontroll Csoport és utódzenekarai játszanak. — 23.14: Lótuszok kertje. Híndi mese. — 24.00: Hírek, Időjárás. — 0.10: Évszázadok muzsikájából. — 2.00: Szózat.

CALYPSO:

13.30-19.00: Műsorvezető: Kristóf Gábor. Bence: Budapest történelme (a tévéműsor adás ismétlése) (Novotny Zoltán).

RÁDIO 11:

15.00-15.30: „Lemezbarázdák”. — Könnyűzene a nosztalgia jegyében. — 15.30-18.30: Délutáni magazinműsor. — Műsorvezető-szerkesztő: Tardos Júlia. A műsorban: „Zöld percek” (Pásztor Ferenc körművészvédelmi rovata). — „Mésis, kinek az érdeké?” — az Éfédosz érdekvédelmi műsora. — Nyvadójások rovata — Knoll István rovata. Játék — vezeti: Kerényi Péter, Meseidő.

December 5., szerda

KOSSUTH:

4.30: Reggeli krónika. — 8.00: Hírek, Időjárás. — 8.05: Hangszemle. — 8.20: Eco-mix. — 8.45: Levelekre röviden. — 8.50: Külpolitikai figyelő. — 9.00: Hírek, Időjárás, Utközben. — 9.05: Napközben. — 11.00: Hírek, Időjárás, Utközben. — 11.10: Népdalkörök és citerazenekarok. — 11.37: A sötétség mélyén. — 12.00: Déli krónika. — 12.30: Ki nyer ma? — 12.45: Törvénykönyv. — 13.00: Hírek, Időjárás, Utközben. — 13.05: Zenekari muzsika.

PETŐFI:

4.30-6.00: Reggeli zenés műsor. — 6.03: Reggeli csúcs. — 7.37: Mellényzseb — slágerekkel. — 8.00: Hírek, Időjárás. — 8.05: Rivaldafényben. Cliff Richard és a Shadows együttes. — 9.00: Hírek, Időjárás. — 9.03: Bőngészde a zenei antikváriumban. — 10.05: Operettparádé. — 10.50: Hajszálygökök. — 11.00: Hírek, Időjárás. — 11.03: Sárga tengeraltjáró. — 11.33: Rólink van szó! — 11.40: Ki kopog? Gyermekrádió. — 12.00: Nótamuzsika. — 12.53: 5x5 perc a Sztráda Koordinát Kft.-ről (x) — 13.00: Hírek, Időjárás. — 13.03: A tegnapi slágereiből. — 13.45: Időjárás és vízállásjelentés.

BARTOK:

6.00: Muzsikáló reggel. — 9.10: Rienzi. Részl. Wagner operájából. — 10.05: Magyar írás. — 10.50: Zenetörténeti értéktár. — 11.18: Zenekari muzsika. — 13.00: Juduska. — 13.47: Kandúr Kázmér karom) mester kornyikaórái. Csaolunk és dalolunk. — 13.56: Beethoven kamarazenéből.

CALYPSO:

8.00-18.00: Műsorvezető: Dóri János. Bence: Budapest közlekedéstörténete (Komjáthy György).

RÁDIO 11:

5.55-8.10: Reggeli zenés hírszolgáltató műsor. — Műsorvezető-szerkesztő: Molnár Tamás. — 8.10-12.00: Délutáni műszak — zenés műsor sok játékkal. Műsorvezető: Fischer Péter.

KEDD

16.45: Képűtség. — 16.55: Pannon krónika. A pécsi körzeti stúdió híradóműsora, Dél-dunántúli hírek, információk, események. — 17.05: Nachrichten. — Hírek német nyelven. A pécsi körzeti stúdió műsora. — 17.10: Vastaps, Domahidy Lászlónak. — 17.35: Szám-adás. — 18.20: Medjugorje (ism.). — 19.05: Reklám. — 19.10: Esti mese. Dörmögőek kalandjai. A labdaművészek. Magyar bábfilm-sorozat. — 19.20: Reklám. — 19.30: Híradó. — 20.00: Reklám. — 20.05: Öröklött szerelem. Francia-magyar tévéfilmsorozat. VIII/2. rész. — 21.00: Reklám. — 21.05: Stúdió '90. A Televízió kulturális hetilapja. — 22.05: Parlamenti Napló. Országgyűlési tények, érvek, viták. — 22.35: Mikos Kelemen születésének 300. évfordulója irrodalmi összeállítás. — 23.25: Híradó 3. — 23.40: BBC-híradó.

TV2

Radványi Dorottyaival és Fodor Jánossal. — 17.00: Képűség. — 17.15: TV2. Bence: Reklám. Riportok. Időjárás. Zene. — 17.45: Torpedó. Tefefonos játékok. — 18.00: Telesport. — 18.25: Gyerekeknek! A Jetson család. Amerikai rajzfilmsorozat. Miss Naprendszer. — 18.47: TV2. — 19.00: Két férfi, egy eset. NSZK bűnügyi tévéfilmsorozat. Egyszer még (ism.). — 19.59: TV2. — 20.15: Nők, férfiak... Fogamzástámogatás — 1990. (ism.). — 21.00: Híradó 2. — 21.20: TV2. — 21.30: Zenés tv-színház. Erdők szép virága. Zenés anekdota (ism.). — 22.16: TV2. Bence: Nulladik típusú találkozások. Sci-fi magazin. Déri János műsora. — Kb. 22.50: Napzárta.

SZERDA DÉLELŐTT

9.00: Tévétorna nyugdíjasoknak. — 9.05: Képűség. — 9.10: Menedzsergyeregy. 1. rész: Mély vízben. — 9.45: Öröklött szerelem. Francia-amerikai tévéfilmsorozat. VIII/2. rész (ism.). — 10.40: Stúdió '90. A Televízió kulturális hetilapja (ism.). — 11.40: Képűség.

KEDD

MŰHOLDAS

EUROSPORT

15.30: Motoresónakverseny. — 16.30: Röplabdavb. — 18.00: Amerikai labdarúgás. — 19.00: Labdarúgás. — 19.30: Eurosport-hírek. — 20.00: Birkózás. — 21.00: Ökölvívás. — 22.00: Motorsport. — 23.00: Kickboks. — 24.00: Eurosport-hírek. — 0.30: Biliárd.

SUPER CHANNEL

16.00: Forródrót. — 17.00: Élő videoshow. — 18.30: Kék éj. — 19.45: Időlánc. — 20.00: Ultra sport. — 22.00: Nemzetközi hírek. — 22.15: Ultra sport. — 0.15: Nemzetközi hírek. — 0.30: Kék éj.

TV5

16.05: Hírek. — 16.15: Kanada 2000-ben. — 17.15: Női szemmel ingyenesek. — 18.00: Kanada két keréken. — 18.30: Játék a betűkkel. — 18.59: Francia sanzonok. — 19.00: Hírek. — 19.15: Kulturális magazin. — 19.30: Híradó élőben. — 20.00: Kültudósító. — 21.00: Híradó. — 21.35: Svájc és Európa. — 23.10: Karabély. — 23.35: Színházi magazin. — 0.25: Irrodalmi magazin.

SATI

14.05: Casimir és tsa. — 14.30: Teletipp. Horoszkóp. — 14.40: Szerelemhajó. — 15.30: Egy úr az úrból. — 15.55: Teledíjat. — 16.05: Bonanza. — 17.10: Szomszédok. — 17.35: Teletipp. — 17.45: Műsorismertetés. — 17.50: Matt Houston. — 18.45: Híradó, időjárás. — 19.05: Szerencsekerek. — 20.00: Vidáman tovább. — 20.30: Justitia kis halai. — 21.00: Sherlock Holmes okos öccse. — 22.45: Tévétükör. — 23.15: Látogatók az úrból. — 0.05: Műsorismertetés.

RTL PLUS

14.10: RTLPlus-sztori. — 14.55: A vad Rózsa. — 15.43: Nettó. — 15.55: Buck Rogers. — 16.45: Rizikó. — 17.15: Forró nyermény. — 17.45: Játssz velünk! — 18.00: Kaliforniai klán. — 18.45: Híradó, időjárás. — 19.15: Knight Rider. — 20.15: Hét tenger ördöge. — 22.05: Robbanékony. — 22.55: 1. A.

Law. — 24.00: Látszólag ok nélkül. — 1.40: Aerobic.

SZERDA DÉLELŐTT

EUROSPORT

7.00: D. J. Kat-show. — 9.30: Eurobic. — 10.00: Eurosport-hírek. — 10.30: Motorsport. — 13.30: Biliárd.

SUPER CHANNEL

7.00: Pirkadat. — 9.10: Egyveleg. — 13.00: Japán üzleti élete.

SATI

6.00: Jó reggelt a SATI-gyell! — 8.35: Szomszédok. — 9.05: Szerelmehajó. — 9.50: Teletipp. Horoszkóp. — 10.05: Teledíjat. — 10.30: Sherlock Holmes okos öccse. — 12.15: Szerencsekerek. — 13.00: Telebörze.

RTL PLUS

6.00: Halló, Európa — jó reggelt Németországnak! — 8.35: Teledíjat. — 9.10: A Springfield-sztori. — 10.00: Ketten egy ötleettel. — 11.00: Teledíjat. — 11.25: Játssz velünk. — 11.35: Rizikó. — 12.05: Forró nyermény. — 12.35: Rendőrségi beszámoló. — 13.00: Gazdag és szép. — 13.25: Kaliforniai klán.

Erkel Színház: Rigoletto (Nádassy Bérl. 2. ea. 7) — Magyar Nemzeti Galéria: Kakukk Balázs (barytongamba) hangversenye

(du. 1) — Zeneakadémia: Magyar Állami Hangversenyzenekar hangversenye (fél 8) — Katona József Színház: Lulu (7) — Nemzeti Színház: Csonhor és Tünde (7) — Várszínház: Sosem lehet tudni (nov. 21-i jesyek érv. de. fél 11), Tartuffe (7) — Vieszínház: Alfalfarm (kaposvári Csiki György Szính. vendége). 7) — Pesti Színház: Fekvőtemasz (7) — Thália Színház: Mindhalálig Beatles (7) — Madách Kamar. — Hoppárézi (7) — Fővárosi Operettszínház: Hezsedés a háztétlen (7) — Józsefvárosi Színház: Érezek és emberek (7) — Függellen Színpad: Escurial (Vörösmarty Műv. Ház. 8) — Játékstán: Libikóka (7) — Odry Színpad: Csak az jöjjön, aki bírja... (7) — Radnóti Színház: Nóra (7) — Mikroszkóp Színpad: En összfélttem magam. Gálvölgyi János életrajzi kabaréja (fél 8).

KÖZLEMÉNYEK

Az Optiris Optikai Szalon Karácsonyi ajándéka: ...ha december 12-ig szemüveget rendel, ingyenesen elvégezzük computeres szemvizsgálatát! Magas dioptriájú, bifokális lencsék esztétikus, könnyű, fotogray-, üveg- és plasztikanyagból gyors határidőre. Szemész szakorvosi szolgáltatás felnőtteknek és gyermekeknek is: szerdán és pénteken 15-17.30 óráig. Kancsal-ságvizsgálat, glaukomaszűrés. Optiris Optikai Szalon a Városcsúcs Újtelepben (Bp. IX., Kálvin tér 7. I. emelet). Szemüveget az egész családnak! (18 268)

Szilveszterezzen velünk a Fényben! Műsorunkban Csala Zsuzsa-Straub Dezső. **Beléni 700 Ft.** 1 pohár pezsgővel. Jegyveladás: Levélpressz. Corvin áruház és Dob u. 17. iroda. Információ: 111-0246 (17 153/1H)

Szemüvegesek, figyelme! Ingyenes szemüvegfelírás december 1-től 23-ig a Dráva u. 18-22. alatt a szolgáltatóházban. Aki szemüveget rendel ezen felül 10% kedvezményben is részesül. Rendelési idő minden csütörtökön 17-19-ig. Jelentkezni telefonon: 140-6396 (18 193/1K)

Sokszorosító grafikai tanfolyam indul a József Attila Művelődési Központban. Megtanítjuk lino-, fametszet és rézkarc készítésére. Telefon: 120 3843. (19 096/1H)

Videofelvétel családjárod 163-8690. (14 908/4K)

Extra nagyméretű férfinarágók, dzsejkik, pulóverek, trikók, pólók. VI., Nagymező u. ca 14. (11 411/20K)

ITAC Fleischwaren Grosshandel A-1030 Wien, Strohhause 24. Tel.: 7127318. Fax: 7130028. 1990. november 28. óráig érvénytelen. (19 439/1K)

Árverés. December 12-én megkezdődnek a volt munkások ingatlanok árverése Budapesten, Mohácon, Mezőkövesden, Szerencsen, Mezőcsátán, Csornán, Hevesen, Tatabányán, Esztergomban, Bonyherényen, Fonyódon. Kiosvárott. Nyiregyháza Szombathelyen és Kunhegyesen. Az árverésen részt vehetnek, akik a 10 000 forint (25% áfa) jelentkezési díj befizették, és az árverési feltételekben foglaltaknak eleget tettek. (A befizető a befizetési díjjal egy időben megkapja az árverési feltételeket, az árveréssel kapcsolatos okmányokat, dokumentumokat, az épületet műszaki rajzait, az állapotokra vonatkozó felméréseket stb.) Részletes felvilágosítás, a jelentkezési díj befizetése: Budapest V., Szabadság tér 3. Tel.: 112-9250. Telefex: 131-7148. (19 570/1H)

(Folytatás a 8. oldalon.)